

پژوهشکده سیاست‌گذاری و مدیریت راهبری فاوا

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی

لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

پروژه: تدوین سند ملی تعامل‌پذیری دستگاه‌های

اجرایی و تدوین بسته اجرایی برای هفت پایگاه داده

اصلی کشور

کد پروژه:

مهدی فسقري	مجری:
حجت اله حاجی حسینی، مرتضی احمدی، الهام پایدار، ندا کاشی، سجاد صالحی، حسین محمودی مطلق، سارا جواد بلاغی، مریم درودگران، مریم باوقار، مهدی فسقري، علی سوزنگر	تهیه‌کنندگان:
eGIF-007-17-O-F-1	کد گزارش:
۱۳۹۵/۰۴/۲۰	تاریخ ارائه:
۱/نهایی	نسخه/وضعیت:

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

شناسنامه گزارش

عنوان: سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل پذیری		شماره نسخه: ۱
کد: eGIF-007-17-O-F-1	نوع گزارش: -	تاریخ ارائه گزارش: ۹۵/۰۴/۲۰
نام پروژه: تدوین سند ملی تعامل پذیری دستگاه های اجرایی و تدوین بسته اجرایی برای هفت پایگاه داده اصلی کشور		نوع پروژه: بنیادی کاربردی ☒ توسعه ای ☒
تاریخ شروع: ۹۳/۱۰/۲۸		تاریخ پایان: ۹۴/۱۰/۲۸
نام گروه: توسعه کسب و کار و کارآفرینی فاوا		
کد پروژه: -		شماره و تاریخ قرارداد: ۱۶۰۹-۹۳/۱۰/۲۸
مجری: مهدی فسنگری		ناظر / ناظرین: -
تهیه کننده / تهیه کنندگان: حجت اله حاجی حسینی، مرتضی احمدی، مریم فخاریان، فرید بهبهانی، سجاد صالحی، حسین محمودی مطلق، سارا جواد بلاغی، مریم درودگران، مریم باوقار، مهدی فسنگری، علی سوزنگر		
نام و نشانی مجری:		
تهران، انتهای خیابان کارگر شمالی، پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) _ کد پستی: ۱۴۳۹۹۵۵۴۷۱ _ تلفن: ۸۰۰۵۵۰۸-۱۰		
نام و نشانی حمایت کننده:		
سازمان فناوری اطلاعات ایران		
تهران - خیابان شریعتی - نرسیده به پل سید خندان - ورودی ۲۲ - ساختمان مرکزی - کدپستی: ۱۶۳۱۷۱۳۹۳۱		
ملاحظات: -		
چکیده:		
-		
کلمات کلیدی:		
-		
وضعیت گزارش: نهایی		زبان گزارش: فارسی
وضعیت دسترسی: سازمانی		تعداد صفحات: ۱۹۷

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

تاریخچه طرح									
ردیف	نام و نام خانوادگی	تاریخ	اقدامات انجام شده						
			تهیه	سرپرست تیم	تایید مدیر فنی پروژه	کنترل کیفی	تایید مدیر پروژه	کنترل پروژه	تایید مجری
۱	تیم تدوین مستند	۹۵/۱/۲۵	✓						
۲	علی سوزنگر	۹۵/۰۲/۲۰		✓	✓				
۳	الهام پایدار	۹۵/۰۲/۲۵				✓			
۴	مریم درودگران	۹۵/۰۲/۲۷						✓	
۵	مرتضی احمدی	۹۵/۰۳/۳۰					✓		
۶	دکتر حجت اله حاجی حسینی	۹۵/۰۴/۱۶							✓

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

مستندات مرتبط

شماره مستند	نوع مستند	نام مستند
-	-	-

تغییرات اعمال شده در نسخه‌های پیشین

شماره نسخه	تاریخ	تغییرات اعمال شده

تأییدکنندگان

نام و نام خانوادگی	تاریخ	امضاء	ملاحظات
مهدی فسنگری			مجری پروژه
حجت اله حاجی حسینی، مرتضی احمدی، مریم فخاریان، فرید بهبهانی، سجاد صالحی، حسین محمودی مطلق، سارا جواد بلاغی، مریم درودگران، مریم باوقار، مهدی فسنگری، علی سوزنگر			تهیه کننده / تهیه کنندگان
			ناظر پروژه
			مدیر گروه
			مسئول مستندات پژوهشکده

پژوهشکده سیاست‌گذاری و مدیریت راهبری فاوا – گروه توسعه کسب‌وکار و کارآفرینی فاوا

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

				رئیس پژوهشکده/ معاون پژوهشی

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

سرفصل مطالب

۱۳	۱	مقدمه
۱۶	۲	مطالعات تطبیقی به تفکیک هر کشور
۱۸	۱-۲	مطالعه و بررسی کشور غنا
۱۸	۱-۱-۲	نظام نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری
۳۱	۲-۱-۲	قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای تعامل‌پذیری
۳۱	۳-۱-۲	ارزیابی و نظارت بر عملکرد تعاملات صورت‌گرفته
۴۵	۴-۱-۲	چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و تضاد و کاهش ریسک
۴۶	۲-۲	مطالعه و بررسی کشور هنگ‌کنگ
۴۶	۱-۲-۲	نظام نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری
۸۱	۲-۲-۲	قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای تعامل‌پذیری
۸۱	۳-۲-۲	ارزیابی و نظارت بر تعاملات صورت‌گرفته
۸۵	۴-۲-۲	چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و کاهش تضاد و ریسک
۸۶	۳-۲	مطالعه و بررسی کشور هندوستان
۸۶	۱-۳-۲	نظام نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری
۱۰۶	۲-۳-۲	قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای تعامل‌پذیری
۱۰۶	۳-۳-۲	ارزیابی و نظارت بر تعاملات صورت‌گرفته
۱۰۷	۴-۳-۲	چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و تضاد و کاهش ریسک
۱۰۸	۴-۲	مطالعه و بررسی کشور عربستان سعودی
۱۰۸	۱-۴-۲	نظام نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

۱۱۸	۲-۴-۲	قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای تعامل‌پذیری
۱۱۸	۳-۴-۲	ارزیابی و نظارت بر تعاملات صورت‌گرفته
۱۱۸	۴-۴-۲	چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و تضاد و کاهش ریسک
۱۱۹	۵-۲	مطالعه و بررسی کشور آلمان
۱۱۹	۱-۵-۲	نظام نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری
۱۲۶	۲-۵-۲	قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای همکاری
۱۲۶	۳-۵-۲	ارزیابی و نظارت بر تعاملات صورت‌گرفته
۱۲۹	۴-۵-۲	چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و تضاد و کاهش ریسک
۱۳۰	۶-۲	مطالعه و بررسی کشور بریتانیا
۱۳۰	۱-۶-۲	نظام نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری
۱۳۵	۲-۶-۲	قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای تعامل‌پذیری
۱۳۵	۳-۶-۲	ارزیابی و نظارت بر تعاملات صورت‌گرفته
۱۳۸	۴-۶-۲	چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و تضاد و کاهش ریسک
۱۳۹	۳	تحلیل نتایج مطالعات تطبیقی
۱۴۲	۱-۳	جمع‌بندی ساختار حاکمیتی و راهبری
۱۴۶	۲-۳	جمع‌بندی فرآیندهای راهبری و نگهداشت
۱۵۴	۳-۳	درس‌آموخته‌های مطالعات تطبیقی
۱۵۶	۴	شناخت وضع موجود کشور
۱۶۴	۵	وضع مطلوب نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی چارچوب تعامل‌پذیری
۱۶۵	۱-۵	ساختار حاکمیتی و راهبری

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

۱۶۷	۱-۱-۵	کمیسیون توسعه دولت الکترونیکی
۱۶۷	۲-۱-۵	کارگروه تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی
۱۶۸	۳-۱-۵	مرکز ملی تبادل اطلاعات
۱۷۰	۴-۱-۵	واحد ارزیابی و نظارت بر تعاملات
۱۷۱	۵-۱-۵	مراکز تبادل اطلاعات در کارگروه‌های خوشه‌ای
۱۷۲	۲-۵	فرآیند مدیریت تغییر
۱۷۳	۱-۲-۵	تغییر در استانداردهای داده
۱۷۸	۲-۲-۵	تغییر در استانداردهای فنی
۱۸۲	۳-۲-۵	تغییر در توافق‌نامه‌های سطح خدمت
۱۸۵	۴-۲-۵	تغییر در چارچوب تعامل‌پذیری
۱۸۹	۳-۵	ارزیابی و نظارت بر تعاملات صورت‌گرفته
۱۹۰	۴-۵	چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و تضاد و کاهش ریسک
۱۹۱	پیوست ۱	
۱۹۴	پیوست ۲	

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

فهرست جداول

جدول ۱- وظایف گروه هماهنگی XML	۴۸
جدول ۲- وظایف نمایندگان رابط شمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی	۴۹
جدول ۳- وظایف نیروی کاری شمای مشترک	۵۰
جدول ۴- وظایف دفتر هماهنگی شمای مشترک	۵۱
جدول ۵- نظر نمایندگان رابط شمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی در رابطه با سطح بلوغ یک شما	۵۶
جدول ۶- معیارها و شرایط ارتقای سطح بلوغ شماهای مشترک	۵۸
جدول ۷- مؤلفه‌های درخواست ایجاد/تغییر شمای مشترک	۶۰
جدول ۸- فازهای اصلی فرآیند تغییر در شمای مشترک	۶۲
جدول ۹- شناسنامه فعالیت ارسال درخواست ایجاد/تغییر یک شمای مشترک	۶۴
جدول ۱۰- شناسنامه فعالیت بررسی کامل بودن درخواست شمای مشترک	۶۵
جدول ۱۱- شناسنامه فعالیت جستجوی رجیستری مرکزی برای شماهای مشترک (مشابه)	۶۶
جدول ۱۲- شناسنامه فعالیت ارزیابی و بررسی مقدماتی درخواست	۶۷
جدول ۱۳- شناسنامه فعالیت اجرای تحلیل و بررسی نیازمندی‌ها و تأثیرات و هماهنگ‌سازی تغییرات	۶۸
جدول ۱۴- شناسنامه فعالیت ساخت شمای مشترک	۶۹
جدول ۱۵- بازبینی شمای مشترک کاندید توسط نمایندگان رابط در دستگاه‌های اجرایی	۷۱
جدول ۱۶- شناسنامه فعالیت بازبینی و تأیید شماهای مشترک	۷۳
جدول ۱۷- فرآیند انتشار شمای مشترک در رجیستری مرکزی	۷۴

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

- جدول ۱۸- شناسنامه فعالیت جستجو برای درخواست‌ها و شِم‌های مشابه ۷۸
- جدول ۱۹- هماهنگ‌سازی مدل اطلاعاتی کسب‌وکار ۷۹
- جدول ۲۰- وظایف فعالیت‌های اصلی تدوین استانداردهای فراداده و داده ۸۸
- جدول ۲۱- نقش‌ها و مسئولیت‌های ذینفعان تدوین استانداردهای داده و فراداده در هندوستان ۹۰
- جدول ۲۲- مراحل تدوین استانداردهای داده و فراداده ۹۴
- جدول ۲۳- شرح وظایف مرتبط با توسعه و نگهداشت YEFI ۱۰۹
- جدول ۲۴- بررسی کشورها از نظر مباحث مربوط به مدیریت و راهبری چارچوب ۱۴۰
- جدول ۲۵- بررسی کشورها از نظر مباحث مربوط به ساختار راهبری و حاکمیتی ۱۴۳
- جدول ۲۶- بررسی کشورها از نظر مباحث مربوط به فرآیند مدیریت تغییر در چارچوب‌های تعامل‌پذیری ۱۴۷
- جدول ۲۷- بررسی کشورها از نظر مباحث مربوط به ارزیابی و نظارت و حل اختلافات در چارچوب‌های تعامل‌پذیری ۱۵۰
- جدول ۲۸- خوشه‌های خدمت و دستگاه‌های متولی آن‌ها در دولت ۱۵۶

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

فهرست اشکال

- شکل ۱- موجودیت‌های مرتبط با راهبری چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا ۲۰
- شکل ۲- فرآیند تغییر مدل‌های فراداده و شمای XML در چارچوب تعامل‌پذیری غنا ۲۸
- شکل ۳- فرآیند تغییر استانداردها و سیاست‌های فنی در چارچوب تعامل‌پذیری غنا ۳۰
- شکل ۴- ارزیابی انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری بر اساس پروژه ۳۷
- شکل ۵- نمونه‌ای از قالب ارزیابی انطباق با الزامات چارچوب تعامل‌پذیری غنا ۴۱
- شکل ۶- موجودیت‌های مشارکت‌کننده در راهبری چارچوب تعامل‌پذیری کشور هنگ‌کنگ ۴۷
- شکل ۷- گذارِ شمای XML در سطوح بلوغ مختلف ۵۹
- شکل ۸- فاز توسعه شمای مشترک در فرآیند تغییر/ایجاد شما ۶۳
- شکل ۹- فاز بازبینی شما در فعالیت تغییر/ایجاد شمای مشترک ۷۱
- شکل ۱۰- فاز انتشار شمای مشترک در فرآیند تغییر/ایجاد شمای مشترک ۷۴
- شکل ۱۱- فاز هماهنگ‌سازی درخواست‌ها/شمای مشترک ۷۷
- شکل ۱۲- ساختار تدوین استانداردهای داده و فراداده ۸۷
- شکل ۱۳- ذینفعان و نقش آن‌ها در تدوین استاندارد ۱۰۰
- شکل ۱۴- ساختار کمیته تعامل‌پذیری ۱۱۶
- شکل ۱۵- چرخه حیات استانداردهای SAGA ۱۲۵
- شکل ۱۶- قالب تعیین انطباق با SAGA با استفاده از چک‌لیست ۱۲۷
- شکل ۱۷- انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری از منظر عقد قرارداد با تأمین‌کنندگان ۱۲۸

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

- شکل ۱۸- چرخه تغییر منابع دولت الکترونیکی در eGIF ۱۳۴
- شکل ۱۹ ساختار سازمانی مرتبط با تعامل‌پذیری در بدنه دولت ۱۵۹
- شکل ۲۰ ساختار مطلوب راهبری و مدیریت چارچوب تعامل‌پذیری ۱۶۶
- شکل ۲۱ انواع تغییرات در چارچوب تعامل‌پذیری ۱۷۲
- شکل ۲۲ فرآیند تغییر در استانداردهای داده ۱۷۵
- شکل ۲۳ فرآیند حذف یک شمای مشترک ۱۷۷
- شکل ۲۴ فرآیند تغییر در استانداردهای فنی ۱۷۹
- شکل ۲۵ فرآیند حذف استانداردهای فنی ۱۸۱
- شکل ۲۶ فرآیند تغییر در توافق‌نامه‌های سطح خدمت ۱۸۳
- شکل ۲۷ فرآیند حذف توافق‌نامه‌های ارائه خدمات ۱۸۵
- شکل ۲۸ فرآیند اعمال تغییر در چارچوب تعامل‌پذیری ۱۸۶

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۱ مقدمه

بسیاری از دولت‌ها برای بهبود ارائه خدمات خود، چارچوب‌های تعامل‌پذیری بومی خود را توسعه داده‌اند. این چارچوب‌ها که دربرگیرنده سیاست‌ها، استانداردها و مشخصه‌های بسیاری در حوزه‌های مختلف می‌باشند به ایجاد و بهبود تعامل میان سازمان‌های مختلف برای ارائه خدمات گوناگون در سطح دولت کمک می‌کنند.

یکی از نکته‌هایی که در زمینه چارچوب‌های تعامل‌پذیری می‌بایست در نظر گرفته شود اینست که این چارچوب‌ها دارای مؤلفه‌های مختلفی هستند که در حوزه‌های مختلف به ایجاد تعامل‌پذیری کمک می‌کنند؛ علاوه بر این، این چارچوب‌ها ذینفعان متعددی دارند که به‌نوعی بر چارچوب اثرگذارند و یا تحت تأثیر چارچوب تعامل‌پذیری قرار می‌گیرند. از این رو پیاده‌سازی و نگهداشت چارچوب‌های تعامل‌پذیری دارای پیچیدگی و سختی فراوانی بوده و به همین دلیل ممکن است با چالش‌های مختلفی در این مسیر مواجه شد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

در این گزارش به پیشنهاد ساختار راهبری و نظام نگهداشت و مدیریت چارچوب تعامل‌پذیری بومی کشور پرداخته می‌شود که سعی دارد با مشخص کردن سازوکارهای مختلف، تا حد امکان مخاطرات مرتبط با پیچیدگی‌های زیاد چارچوب تعامل‌پذیری را کاهش دهد.

ساختار این مستند به شرح زیر فصل بندی شده است:

فصل اول: این فصل به ارائه گزارش مطالعات تطبیقی به تفکیک هر کشور اختصاص دارد. هر چند که در گزارش فاز یک (مطالعه تطبیقی) به نتایج بررسی کشورها در حوزه نظام راهبری چارچوب تعامل‌پذیری اشاره شده بود اما در این بخش بصورت خیلی جزئی‌تر و دقیق‌تر و در تعداد کشورهای بیشتر به این موضوع پرداخته شده است.

فصل دوم: در این فصل به تحلیل نتایج مطالعات تطبیقی و ارائه لیست درس‌آموخته‌های حاصل از این مطالعات پرداخته می‌شود.

فصل سوم: در این فصل به معرفی وضع موجود کشور در حوزه نظام و ساختار راهبری تعامل‌پذیری بین‌سازمانی به صورت خلاصه پرداخته می‌شود.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

فصل چهارم: در این فصل با استفاده از درس آموخته‌های حاصل از مطالعات تطبیقی و همچنین بررسی وضع موجود کشور، نظام نگهداشت و ساختار راهبری و حاکمیت چارچوب تعامل‌پذیری کشور پیشنهاد می‌شود که دربرگیرنده جزئیات زیر خواهد بود:

- پیشنهاد ساختار تهیه، مدیریت و نگه‌داری و فرایند مدیریت تغییرات در اجزاء چارچوب تعامل‌پذیری
- تعیین ساختار حاکمیتی تعیین‌کننده نقش‌ها و مسوولیت‌های هر یک از ذینفعان تعامل‌پذیری
- تعیین قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای همکاری و استفاده از خدمات مشترک بین دستگاه‌های اجرایی
- تعیین چگونگی نظارت و ارزیابی بر عملکرد همکاری‌های صورت گرفته بین دستگاه‌های دولتی
- تعیین چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و تضاد و کاهش ریسک

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۲ مطالعات تطبیقی به تفکیک هر کشور

یکی از مؤلفه‌های مهمی که می‌تواند در موفقیت چارچوب‌های تعامل‌پذیری اثرگذار باشد، انجام مطالعات تطبیقی می‌باشد که به‌همین دلیل یکی از فازهای اصلی این پروژه به انجام مطالعات تطبیقی اختصاص یافته‌است. در گزارشی که تحت عنوان "گزارش کلیات و مفاهیم نظری، بررسی اسناد بالادستی، مطالعات تطبیقی و الگوبرداری" تدوین شده‌است، کشورهای منتخب برای الگوبرداری از جنبه‌های مختلفی که در چارچوب‌های تعامل‌پذیری به‌چشم می‌خورند مورد بررسی جامع قرار گرفته‌اند.

در این فصل از این گزارش، ضمن استفاده از مطالبی که در "گزارش کلیات و مفاهیم نظری، بررسی اسناد بالادستی، مطالعات تطبیقی و الگوبرداری" در رابطه با وضعیت مباحث مربوط به نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی چارچوب‌های تعامل‌پذیری در کشورهای مختلف جمع‌آوری و ارائه شده بود، سعی می‌شود اطلاعات آورده‌شده در آن گزارش با عمق بیشتری ارائه شود تا قابلیت بیشتری برای استفاده کسب نماید. علاوه بر این و همان‌طور که در "گزارش کلیات و مفاهیم نظری، بررسی اسناد بالادستی، مطالعات تطبیقی و الگوبرداری" نیز

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

ذکر شد، مشاور پروژه در طی مطالعات تطبیقی خود را محدود به کشورهایی که برای انجام این مطالعات انتخاب شده‌اند نکرده و سعی می‌کند سایر منابع مفید و مناسب را نیز مورد بررسی قرار دهد. از این رو در این گزارش با توجه به کیفیت و عمق مستندات کشورهای هنگ‌کنگ و غنا در زمینه نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی، این کشورها نیز از منظر فوق به‌شکل جامعی مورد بررسی قرار خواهند گرفت تا مشاور پروژه با دید جامع‌تری قادر به طراحی وضع مطلوب نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی باشد.

در ادامه این بخش به معرفی مباحث مربوط به نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی چارچوب‌های تعامل‌پذیری در کشورهای مختلف پرداخته می‌شود.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

۱-۲ مطالعه و بررسی کشور غنا

کشور غنا یکی از کشورهایی است که در زمینه پرداختن به تعامل‌پذیری در دولت، اقدامات مناسبی را در قالب دو پروژه مجزای معماری سازمانی ملی و طراحی چارچوب تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی انجام داده‌است. در مستندات این کشور به‌شکل مناسبی به موضوعات مربوط به نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی این کشور پرداخته شده‌است.

۱-۱-۲ نظام نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری

این کشور در ابتدای مباحث مربوط به نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی چارچوب تعامل‌پذیری خود، ده اصل را به‌عنوان اصول راهبری چارچوب تعامل‌پذیری خود مطرح نموده‌است که عبارتند از:

اصل اول - چارچوب تعامل‌پذیری در ارتباط با معماری سازمانی ملی کشور غنا بنا نهاده شده است.

اصل دوم - انجام امور و هماهنگی‌های مربوط به راهبری چارچوب تعامل‌پذیری نیازمند تخصیص منابع سازمانی کافی است.

اصل سوم - نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری از طریق کارگروه‌های مختلف، انجام می‌شود.

اصل چهارم - ساختار راهبری می‌بایست با الزامات قانونی فعلی و آتی، سازگار باشد. به‌عنوان مثال، یک مورد قانونی می‌تواند منجر به تغییر مالک و متولی یک سند شود.

اصل پنجم - ساختار راهبری باعث ایجاد اعتماد و تعهد در همه ذینفعان چارچوب خواهد شد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

اصل ششم- با توجه به فعالیت‌های روزانه مرتبط با چارچوب تعامل‌پذیری، ساختار راهبری چارچوب با مسئولیت‌ها و قابلیت‌های سازمان‌های درگیر، هماهنگ خواهد بود.

اصل هفتم- ساختار راهبری می‌بایست پاسخگوی پیچیدگی محیط فعالیت‌ها و همچنین ذینفعان دولت الکترونیکی باشد.

اصل هشتم- سازمان‌ها و نهادهایی که می‌بایست تحت پوشش چارچوب قرار گیرند، فرصت مشارکت در راهبری آن را خواهند داشت.

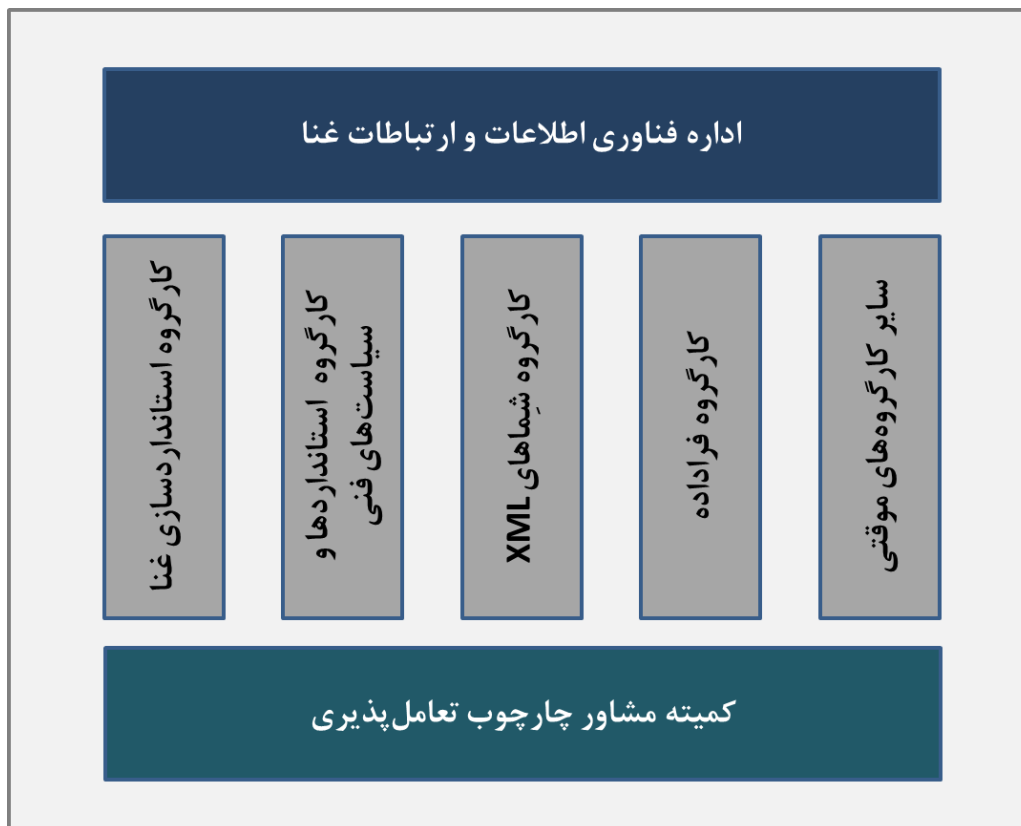
اصل نهم- سازمان‌ها و نهادهایی که تحت پوشش چارچوب قرار می‌گیرند، قادر خواهند بود نگرانی‌های خود را از تصمیمات مالک و متولی چارچوب، اعلام نمایند.

اصل دهم- باید بین منافع دولت و سازمان‌ها و منافع نهادهایی که در دامنه تعامل‌پذیری قرار می‌گیرند(به همراه ذینفعان) آن‌ها، تعادل برقرار شود.

۱-۱-۲ ساختار سازمانی راهبری چارچوب

همان‌طور که گفته شد در چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا اطلاعات مناسبی در زمینه مدیریت و راهبری این چارچوب ذکر شده‌است. پس از معرفی اصولی که در زمینه راهبری این چارچوب تدوین شده‌اند و در راستای تکمیل مباحث مربوطه، به بررسی ذینفعان چارچوب و موجودیت‌های مربوط به مدیریت آن پرداخته می‌شود.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

شکل ۱- موجودیت‌های مرتبط با راهبری چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا

• مالکیت: اداره فناوری اطلاعات و ارتباطات غنا

چارچوب تعامل‌پذیری به‌عنوان یکی از دارایی‌های دولت غنا مطرح می‌شود و باید به‌شکلی مؤثر مدیریت و راهبری شود. برای این منظور دولت غنا سعی کرده‌است مالک و متولی اصلی این چارچوب را مشخص نماید. باید به این نکته توجه نمود مالک و متولی چارچوب نماینده یک نقش یا یک سازمان است و نمی‌تواند یک شخص حقیقی باشد. در کشور غنا اداره فناوری اطلاعات و ارتباطات این

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

کشور (GICTeD)^۱، مالک و متولی چارچوب تعامل‌پذیری خواهد بود که کارگروه استانداردسازی این کشور را تعیین خواهد کرد. در ادامه این بخش اطلاعات کامل‌تری درباره نقش‌ها و مسئولیت‌های این کمیته ارائه خواهد شد.

• کارگروه استانداردسازی کشور غنا

این کارگروه متشکل از نیروهایی از سازمان‌ها و نهادهای تحت پوشش چارچوب تعامل‌پذیری است که از مهارت‌های فنی بالایی برخوردار هستند. این کارگروه وظیفه مدیریت امور مرتبط با نگهداشت استانداردها و سیاست‌های تعامل‌پذیری در دولت را بر عهده دارد. از مهمترین وظایف این کارگروه می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- تدوین راهنماهای فنی
- پایش جدیدترین فناوری‌های اطلاعاتی از منظر کسب‌وکار
- مشاوره و راهنمایی درباره انتخاب فناوری‌های مرتبط با استانداردها
- کمک به بررسی ناسازگاری‌ها
- مشاوره و راهنمایی درباره محصولات زیرساختی
- تعیین استانداردهای فناوری
- تضمین انجام ارزیابی آسیب‌پذیری فناوری‌های جدید
- صحنه‌گذاری بر تبعیت و انطباق با راهنمایی‌ها و استانداردهای فنی

¹ Ghana Information and Communication Technology Directorate

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

• کمیته مشاور چارچوب تعامل‌پذیری

کمیته مشاور چارچوب تعامل‌پذیری تحت نظارت اداره فناوری اطلاعات و ارتباطات این کشور ایجاد می‌شود و وظیفه آن اینست که به‌عنوان یک بدنه مستقل از کارگروه‌های حوزه‌ها، بر چارچوب تعامل‌پذیری نظارت نماید. این کمیته می‌بایست متشکل از خبره‌های تعامل‌پذیری باشد تا با همکاری با سازمان‌ها و نهادهای تحت پوشش چارچوب، از نگهداشت و استفاده از چارچوب در سرتاسر دولت، اطمینان حاصل شود. سایر نقش‌ها و مسئولیت‌های این کمیته عبارتند از:

- ارتقای استفاده از چارچوب در بدنه دولت
  - پایش استفاده از چارچوب و انطباق با سیاست‌ها و استانداردهای آن
  - ارائه مشاوره به سازمان‌ها در زمینه پیاده‌سازی معماری سازمانی‌شان و حصول اطمینان از در نظر گرفتن استانداردهای تعامل‌پذیری در آن‌ها
  - حصول اطمینان از تعامل‌پذیری بین سازمانی و رفع کردن مشکلات احتمالی
  - برگزاری جلسات منظم به‌منظور برنامه‌ریزی و اولویت‌بندی اعمال تغییرات
  - تعریف محدودیت‌های حقوق معنوی برای جلوگیری از دست‌بردن فروشندگان در استانداردها
- لازم به ذکر است برای انجام وظائف مرتبط با این کارگروه، جلساتی به شکل ماهیانه برگزار خواهد شد.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

• کارگروه‌های مختلف

برای نگهداشت و به‌روز رسانی چارچوب تعامل‌پذیری غنا کارگروه‌هایی تشکیل شده‌اند که مسئول همه تغییرات و به‌روز رسانی‌ها در حوزه‌های مختلف چارچوب می‌باشند. کارگروه‌های تشکیل‌شده در غنا عبارتند از:

○ کارگروه سیاست‌ها و استانداردهای فنی:

این گروه مسئولیت هماهنگی کلیه تغییرات مربوط به استانداردها، مشخصه‌ها و سیاست‌های فنی تعریف‌شده در چارچوب eGIF را بر عهده دارد. نقش اصلی این کارگروه ارزیابی و اجرایی کردن تعامل‌پذیری فنی می‌باشد. همچنین این کارگروه مسئولیت بررسی استانداردهای مختص به صنایع مختلف و در صورت لزوم پیشنهاد این استانداردها برای استفاده در غنا را بر عهده دارد.

○ کارگروه شماهای XML:

این کارگروه مسئولیت تعیین مشخصه‌ها و هماهنگی در نگهداشت شماهای XML در دولت را بر عهده دارد. همچنین این گروه همه شماهایی که باید در بخش دولتی مورد استفاده قرار گیرند را ایجاد می‌کند. این گروه ایجاد و توسعه شماهای مشترک در دولت را تسهیل کرده و مشاوره‌های لازم در این زمینه را ارائه می‌کند.

این گروه متشکل از نمایندگان با تجربه از حوزه‌های تحت پوشش چارچوب تعامل‌پذیری و همچنین نیروهای متخصص مباحث مربوط به مدیریت داده‌ها در بخش خصوصی می‌باشد. همه

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

درخواست‌های تغییر و همچنین ارزیابی‌های مرتبط با شمای XML در این گروه رسیدگی خواهند شد. همه شمای‌هایی که مورد بازبینی قرار گرفته و تصویب شده‌اند در وبسایت مرتبط با چارچوب این کشور منتشر خواهند شد و در دسترس قرار خواهند گرفت.

○ کارگروه فراداده:

این گروه مسئولیت ارائه راهنمایی و مشاوره درباره تمام جنبه‌های مدل فراداده و همچنین طراحی و نگهداشت مدل فراداده دولت را بر عهده دارد.

○ سایر کارگروه‌های موقت:

در صورت لزوم، اداره فناوری اطلاعات و ارتباطات غنا می‌تواند کارگروه‌های مختلفی را به صورت موقتی و برای شکل دهی به سیاست‌ها و استانداردهای مربوط به حوزه‌هایی خاص و همچنین فناوری‌های نوظهور، ایجاد نماید.

در انتهای معرفی ساختار راهبری چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا باید به این نکته اشاره شود که مشخصه‌ها و سیاست‌ها در چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا دائمی و ثابت نخواهند بود و بنا به شرایط و در صورت نیاز، به سرعت و توسط کارگروه استانداردسازی این کشور، تغییر خواهند کرد.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

۲-۱-۱-۲ فرآیند مدیریت تغییر

یکی دیگر از مواردی که در بحث نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی چارچوب غنا به شکل مفصل بدان پرداخته شده‌است، بحث مدیریت تغییر در آن است. در مستندات مربوط به این کشور بخشی با عنوان فرآیند مدیریت تغییر، معرفی شده‌است. در چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا این تغییرات در دو حوزه اصلی طبقه‌بندی می‌شوند که عبارتند از:

- فرآیند تغییر سیاست‌ها و استانداردهای فنی چارچوب تعامل‌پذیری
- فرآیند تغییر مدل فراداده و XML چارچوب تعامل‌پذیری

لازم به ذکر است در چارچوب نگهداشت کشور غنا، برای هر یک از حوزه‌های نامبرده در بالا فرآیند مدیریت تغییر که دربرگیرنده ترتیب فعالیت‌ها و مسئولیت‌های مرتبط می‌باشد به‌خوبی ارائه شده‌است. قبل از معرفی کامل فرآیند تغییر در دو حوزه فوق می‌بایست به این نکته اشاره کرد که ذینفعان مختلفی در ارتباط با چارچوب تعامل‌پذیری غنا وجود دارند که می‌توانند محرک و درخواست‌کننده اعمال تغییرات بر روی این چارچوب باشند. این موجودیت‌ها که در چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا با نام درخواست‌کننده تغییر^۲ نامیده می‌شوند عبارتند از:

- سازمان‌ها و نهادهایی که در دامنه پوشش چارچوب تعامل‌پذیری قرار دارند
- شهروندان
- خبرگان صنایع مختلف

² Change Requestor

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

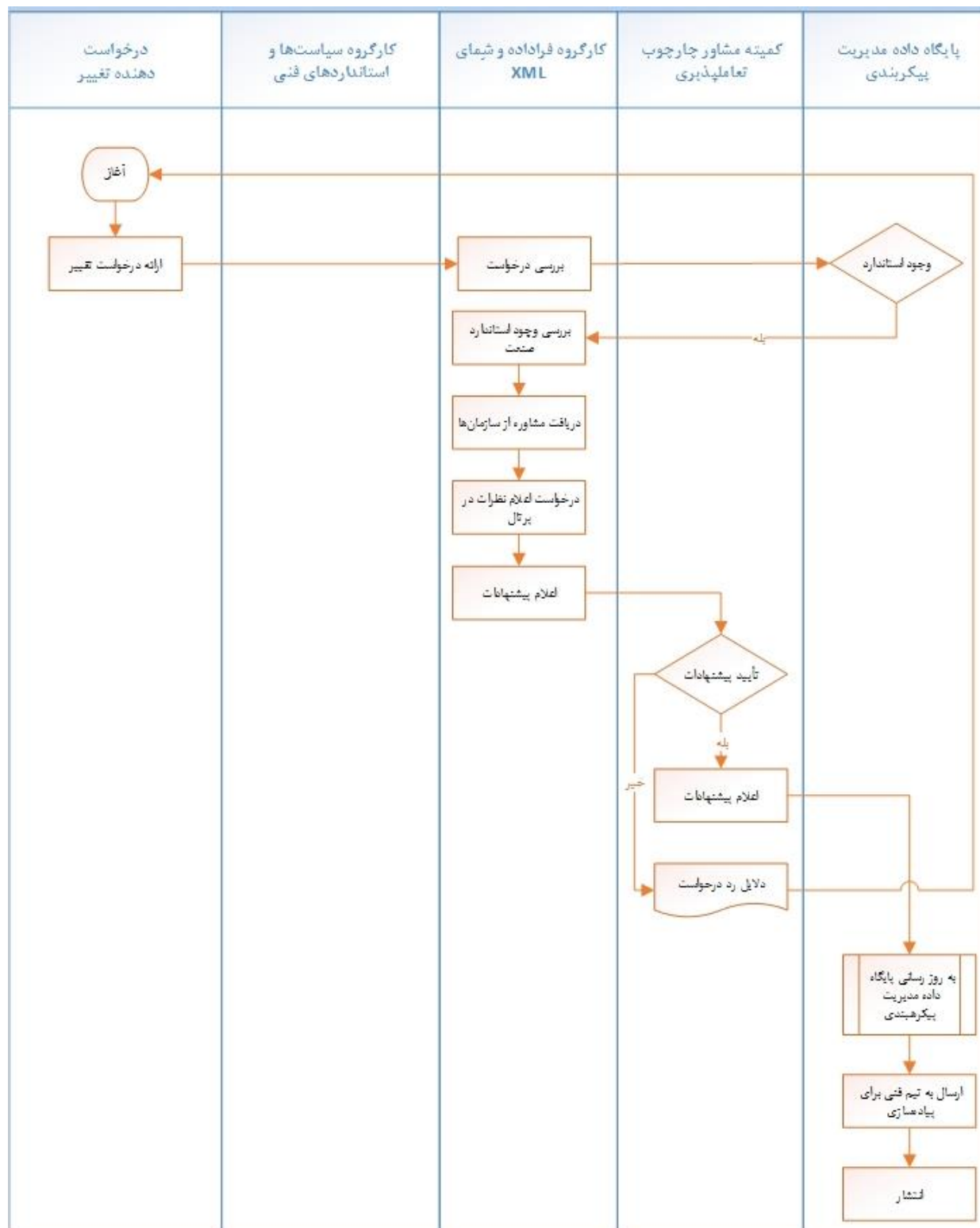
○ اداره فناوری اطلاعات و ارتباطات غنا

○ کارگروه‌های مختلف مربوط به چارچوب تعامل‌پذیری

۲،۱،۱،۲،۱ فرآیند تغییر برای فراداده و XML در چارچوب تعامل‌پذیری غنا

همانند تغییر استانداردها و سیاست‌های فنی، در چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا برای فراداده و شِماهای XML نیز فرآیندی برای اعمال تغییرات طراحی شده است که در این بخش به شکل مفصل معرفی خواهد شد. هنگامی که یک تغییر در فراداده و شِماهای XML درخواست می‌شود، این درخواست بررسی شده و در صورتی که مرتبط با این حوزه باشد، درخواست ارائه‌شده در اختیار تیم‌های مربوطه قرار می‌گیرد و وجود فراداده یا شِمای XML در پایگاه‌های داده مربوطه بررسی می‌شود. در صورتی که موارد فوق از قبل در پایگاه داده وجود داشته باشند، تغییرات پیشنهادی پس از بررسی بر اساس مدل‌های داده‌ای مختلف برای دریافت نظرات بر روی پرتال معماری سازمانی و چارچوب تعامل‌پذیری این کشور منتشر می‌شوند. بر اساس نظرات ارائه‌شده در ارتباط با تغییر درخواستی، پیشنهاداتی در اختیار کمیته مشاور چارچوب تعامل‌پذیری قرار می‌گیرند تا تأیید شوند. در صورت تأیید تغییرات، پایگاه داده به روز شده مربوطه در اختیار تیم‌های فنی قرار می‌گیرد تا تغییرات پیشنهادی اعمال شوند. در صورتی که تغییرات درخواست‌شده مورد پذیرش قرار نگیرند نیز می‌بایست دلایل این امر به درخواست‌کننده تغییر(ات) اعلام شود. شکل زیر نشان‌دهنده، روند گام‌ها و فعالیت‌های مرتبط با این فرآیند می‌باشد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

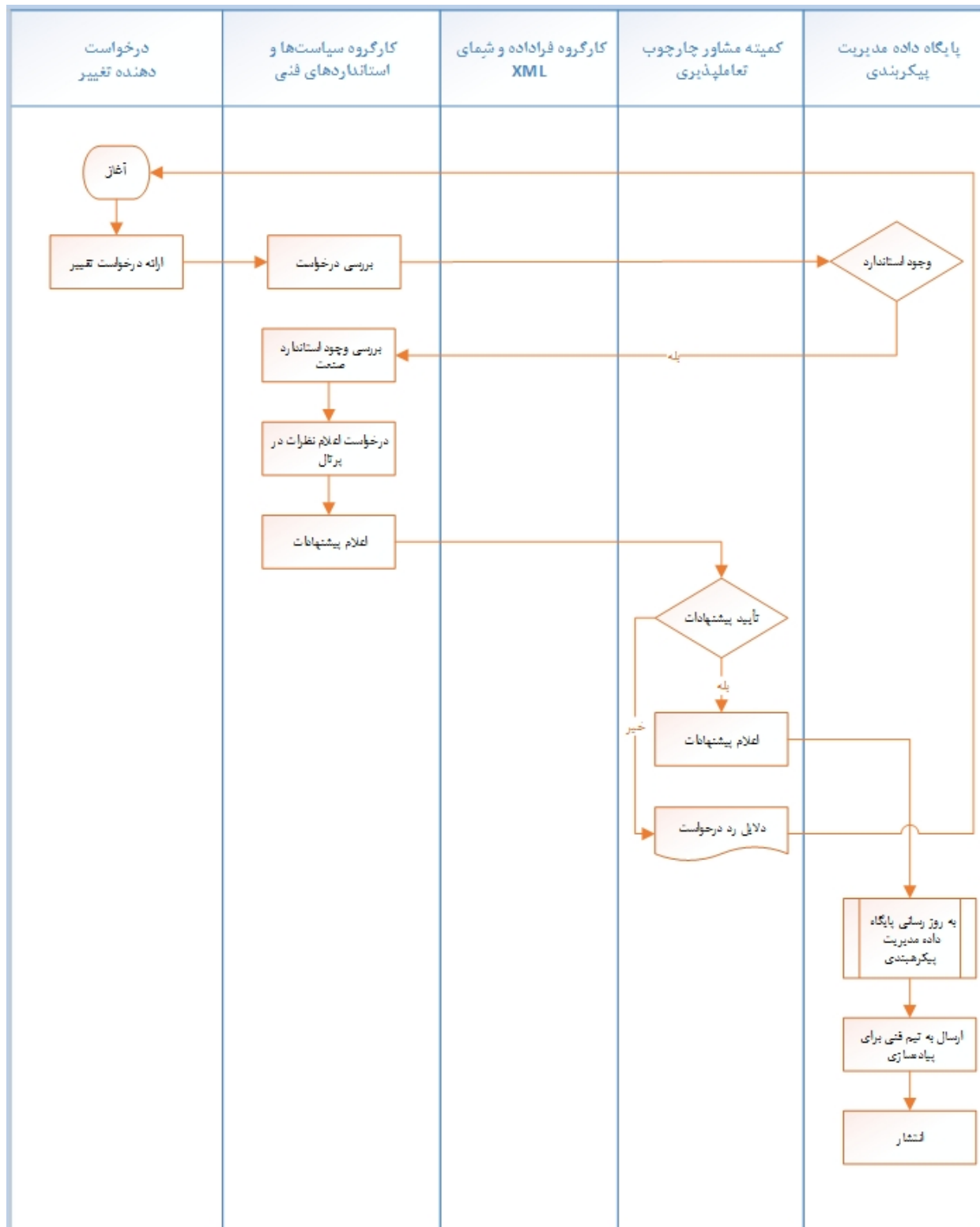
شکل ۲- فرآیند تغییر مدل‌های فراداده و شمای XML در چارچوب تعامل‌پذیری غنا

۲،۱،۲،۲ فرآیند تغییر سیاست‌ها و استانداردهای فنی چارچوب تعامل‌پذیری غنا

فرآیند تغییر استانداردها و سیاست‌های فنی زمانی آغاز می‌شود که یک درخواست‌دهنده درخواستی برای اعمال یک تغییر در کاتالوگ استانداردهای فنی ارائه می‌دهد. در صورتی که تغییر درخواستی در حوزه تغییر استانداردها و سیاست‌های فنی قرار بگیرد، به کارگروه سیاست‌ها و استانداردهای فنی ارسال می‌شود؛ پس از آن به‌منظور حصول اطمینان از وجود استاندارد مورد نظر، پایگاه داده مربوط به پیکره‌بندی استانداردها بررسی می‌شود.

در صورت وجود استاندارد یا سیاست مورد نظر، آن استاندارد یا سیاست بر اساس استانداردهای صنعت نیز بررسی شده و سپس بر روی پرتال چارچوب تعامل‌پذیری برای دریافت نظرات منتشر می‌شود. بر اساس نظراتی که در ارتباط با استاندارد مطرح شده‌اند، پیشنهاداتی در اختیار کمیته مشاور چارچوب تعامل‌پذیری قرار می‌گیرد تا بررسی، اعتبارسنجی و تأیید شوند. در صورت تأیید موارد فوق، تغییر پیشنهادی نیز پذیرفته شده و بر این اساس پایگاه داده مربوط به پیکره‌بندی به‌روز رسانی شده و برای اجرا و پیاده‌سازی در اختیار تیم‌های فنی با صلاحیت قرار می‌گیرد. پس از این کار، تغییرات بر روی وبسایت رسمی چارچوب تعامل‌پذیری منتشر می‌شوند و فرآیند به پایان می‌رسد. باید به این نکته هم اشاره شود که در صورت رد شدن تغییر، دلایل آن به درخواست‌دهنده تغییرات اعلام خواهد شد. شکل زیر نشان‌دهنده روند گام‌ها و فعالیت‌های مرتبط با این فرآیند می‌باشد.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

شکل ۳- فرآیند تغییر استانداردها و سیاست‌های فنی در چارچوب تعامل‌پذیری غنا

یکی از مواردی که در حوزه راهبری و مدیریت چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا وجود دارد و در فرآیند مدیریت تغییر نیز به آن اشاره شد، فرآیند مدیریت پیکره‌بندی می‌باشد.

در تکمیل مباحث مربوط به مدیریت تغییر در چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا می‌بایست به این نکته اشاره شود که در این فرآیند (چه در استانداردهای داده و چه در استانداردهای فنی) به موضوع مدیریت پیکره‌بندی نیز اشاره شده‌است که عمده تمرکز آن روی مدیریت کنترل نسخه در فرآورده‌های مرتبط با چارچوب تعامل‌پذیری می‌باشد.

مدیریت پیکره‌بندی در چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا، شبیه به همان فرآیند مدیریت پیکره‌بندی نرم‌افزار است که برای اداره کردن تغییرات در پروژه‌های نرم‌افزاری مطرح می‌شود. مدیریت پیکره‌بندی چارچوب تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی نسخه‌های مختلف فرآورده‌های چارچوب را شناسایی کرده و آن‌ها را در مکانی مشخص ذخیره می‌نماید و علاوه بر این، ساز و کاری مشخص را برای کنترل تغییرات ایجاد می‌کند تا به واسطه آن قابلیت رهگیری (پیگیری) و یکپارچگی در چرخه حیات مدیریتی چارچوب تعامل‌پذیری حفظ شود.

پایگاه داده مدیریت پیکره‌بندی چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا، منبعی برای ذخیره‌سازی داده‌های مرتبط با پیکره‌بندی بر روی پرتال چارچوب تعامل‌پذیری می‌باشد که باعث تسهیل پیگیری تغییرات و صحت‌سنجی ذخیره درست نسخه‌های فرآورده‌ها می‌شود.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۲-۱-۲ قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای تعامل‌پذیری

در مستندات منتشرشده چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا اطلاعات زیادی در رابطه با قالب توافقات مورد نیاز برای تعامل‌پذیری به چشم نمی‌خورد.

۲-۱-۳ ارزیابی و نظارت بر عملکرد تعاملات صورت‌گرفته

در زمینه ارزیابی و نظارت بر عملکرد تعاملات صورت‌گرفته، در چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا دو فعالیت اصلی در نظر گرفته شده‌است که عبارتند از بررسی انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری و ارزیابی سطح بلوغ تعامل‌پذیری که در ادامه معرفی خواهند شد.

۲-۱-۳-۱ انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری

۲،۱،۳،۱،۱ درک اهمیت انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری

در چارچوب تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی کشور غنا به این موضوع اشاره شده‌است که درک و شناخت، موافقت و همکاری سازمان‌های حاضر در دامنه چارچوب تعامل‌پذیری برای تحقق انطباق با چارچوب بسیار حیاتی است. نهادها و سازمان‌های دولت می‌بایست به‌شکلی دقیق و شفاف نقش و اهمیت چارچوب تعامل‌پذیری را شناخته و درک نمایند. این امر به‌شکل قابل توجهی بر تسهیل روند انطباق سازمان‌ها با استانداردها و سیاست‌های تعامل‌پذیری اثر می‌گذارد. در ادامه به موجودیت‌هایی در کشور غنا که می‌بایست درباره چارچوب تعامل‌پذیری درک و شناخت مناسبی کسب نمایند، اشاره خواهد شد:

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

• **استراتژیست‌های مرتبط با دولت‌الکترونیکی / کسب‌وکار الکترونیکی:** این افراد باید درک روشنی از مزایای چارچوب‌های تعامل‌پذیری داشته باشند و تضمین نمایند استراتژی‌های مطرح‌شده توسط آن‌ها با استانداردها و اصول مطرح‌شده در چارچوب انطباق دارند.

• **هماهنگ‌کننده‌های سازمان‌های حاضر در دامنه چارچوب تعامل‌پذیری:** این افراد که در سازمان‌های حاضر در دامنه چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا قرار دارند می‌بایست درکی جامع و کامل از چارچوب تعامل‌پذیری داشته باشند تا بتوان به‌واسطه آن مطمئن شد سیستم‌هایی که در این سازمان‌ها قرار دارند و نیازمند برقراری ارتباط و تعامل با سایر سیستم‌ها هستند، به‌خوبی الزامات و استانداردهای مشخص شده در چارچوب را رعایت می‌کنند.

• **مدیران فاوا و مدیران پروژه:** مدیران فاوا و مدیران پروژه در سازمان‌های تحت پوشش چارچوب تعامل‌پذیری افرادی مهم هستند که مستقیماً با توسعه و استقرار سیستم‌ها و برنامه‌های مختلف در ارتباطند. بنابراین آن‌ها نیازمند شناختی عمیق از چارچوب تعامل‌پذیری هستند به‌گونه‌ای که سیستم‌های جدید و همچنین به‌روز رسانی‌های سیستم‌های فعلی منطبق با استانداردها و سیاست‌های ذکر شده در چارچوب باشند.

• **توسعه‌دهندگان نرم‌افزار:** توسعه‌دهندگان سیستم‌های مختلف نیز می‌بایست درکی مناسب از چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا داشته باشند تا فرآیند توسعه و استقرار سیستم‌های مختلف را بر اساس سیاست‌ها و استانداردهای ذکر شده در این چارچوب انجام دهند.

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

• **تأمین‌کنندگان فاوای دولت:** در کشور غنا نیازهای دولتی که می‌بایست از خارج از دولت تأمین شوند به سه دسته نیازهای مشاوره‌ای، نیازهای برون‌سپاری و نیازهای تکنولوژیکی طبقه‌بندی می‌شوند. تأمین‌کنندگان این نیازها می‌بایست درک مناسبی از چارچوب تعامل‌پذیری و استانداردها و سیاست‌های مطرح‌شده در آن داشته‌باشند و با رعایت این موارد، خدمات و محصولات خود را در اختیار دولت غنا قرار دهند.

• **نهادهای تصویب‌کننده پروژه‌ها:** این افراد و نهادها نیز می‌بایست با الزامات تعامل‌پذیری آشنا باشند و در روند تصویب پروژه‌ها، چارچوب تعامل‌پذیری را نیز مورد توجه قرار دهند.

• **مسئولان تدارکات دولت:** افرادی که مسئولیت تأمین مایحتاج دولت در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات را بر عهده دارند می‌بایست به‌شکلی مناسب با چارچوب تعامل‌پذیری غنا آشنا باشند و فرآیند تأمین و تدارک را با در نظر گرفتن الزامات ذکر شده در این چارچوب به‌انجام رسانند.

• **ممیزان پروژه‌ها:** این افراد می‌بایست با چارچوب تعامل‌پذیری غنا آشنا باشند تا مطمئن شوند الزامات مطرح‌شده در این چارچوب نیز در بازبینی و ممیزی پروژه‌ها در نظر گرفته شده‌اند یا خیر.

۲.۱.۳.۱.۲ انطباق با چارچوب از حیث میزان التزام

در چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا، انطباق با چارچوب از نظر التزام به دو دسته تقسیم شده‌است:

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

• **انطباق اجباری:** هنگامی که استانداردها و سیاست‌های مرتبط با تعامل‌پذیری به شکل قانون باشند، پایبندی همه سازمان‌های تحت پوشش چارچوب تعامل‌پذیری به شکل اجباری می‌باشد. این سازمان‌ها باید مطمئن شوند تولید همه سیستم‌های جدید، تأمین راهکارها و تجهیزات مختلف و همه به‌روزرسانی‌های مهم در سیستم‌های فعلی بر اساس و منطبق با مشخصه‌های ذکر شده در چارچوب تعامل‌پذیری انجام می‌شوند. این نوع از انطباق باعث می‌شود که بتوان ادعا کرد که تعامل‌پذیری در سطح دولت وجود دارد.

• **انطباق اختیاری:** از منظر نقش مهمی که چارچوب تعامل‌پذیری در ایجاد تعامل‌پذیری میان نهادها و آژانس‌های مختلف دارد، پیشنهاد می‌شود که چارچوب تعامل‌پذیری کشور نباید محدود به بخش دولتی کشور شود و بهتر است بخش خصوصی را نیز تحت پوشش قرار دهد. این کار باعث تسهیل تعاملاتی از جنس دولت به کسب‌وکارها (G2B) می‌شود. البته می‌بایست این موضوع را نیز در نظر داشت که پایبندی به مشخصه‌ها و سیاست‌های تعامل‌پذیری برای بخش خصوصی بیشتر جنبه اختیاری دارد و دولت بخش خصوصی را ملزم به پایبندی به آن نمی‌کند. بر این اساس در چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا سایر حوزه‌هایی که می‌بایست تحت پوشش چارچوب تعامل‌پذیری قرار گیرند به شرح زیر مشخص شده‌اند:

- سازمان‌های غیر دولتی
- کسب‌وکارهای مختلف
- عموم مردم

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

○ قوه قضائیه این کشور

۲،۱،۳،۱،۳ ارزیابی انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری

یکی از کارهایی که در کشور غنا و در زمینه فعالیت‌های مربوط به چارچوب تعامل‌پذیری شده‌است، ارائه متدولوژی‌ای برای ارزیابی انطباق تعامل‌پذیری این کشور می‌باشد. دولت غنا بر این باور است انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری این کشور می‌بایست به شکل اجباری انجام شود. به همین منظور در دولت غنا، انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری غنا به برنامه‌ریزی مالی فاوای این کشور نیز مرتبط شده‌است و بر این اساس سازمان‌ها مختلف و تیم‌های فاوا برای تأیید صرف هزینه برای پروژه‌های خود ملزم به پذیرش استانداردها و سیاست‌های مرتبط با تعامل‌پذیری شده‌اند.

در تکمیل موارد فوق می‌بایست به این نکته نیز اشاره شود که دولت غنا عناوین و جوایزی را نیز برای سازمان‌های موفق در پایبندی به مشخصه‌های چارچوب تعامل‌پذیری در نظر گرفته‌است و از این طریق سعی کرده انگیزه سازمان‌ها برای بهبود تعامل‌پذیری را افزایش دهد.

در این بخش به معرفی انواع مختلف شیوه‌های ارزیابی و همچنین دامنه ارزیابی در حوزه‌های مختلف تعامل‌پذیری در کشور غنا پرداخته می‌شود.

دپارتمان فناوری اطلاعات و ارتباطات کشور غنا دو نوع اصلی از ارزیابی را برای تعامل‌پذیری در نظر گرفته‌است که اولین مورد آن ارزیابی سالیانه بلوغ تعامل‌پذیری زیرساختی سازمان‌ها بوده و مورد دوم نیز مربوط به زمانی است که از سازمان‌ها انتظار می‌رود گزارشی جامع درباره پروژه‌های فاوای خود ارائه نمایند. این دو نوع

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

ارزیابی به دپارتمان فناوری اطلاعات این کشور کمک می‌کنند تا درک مناسبی از شرایط تعامل‌پذیری در این کشورها به‌دست آورد.

• فرآیند ارزیابی سالیانه

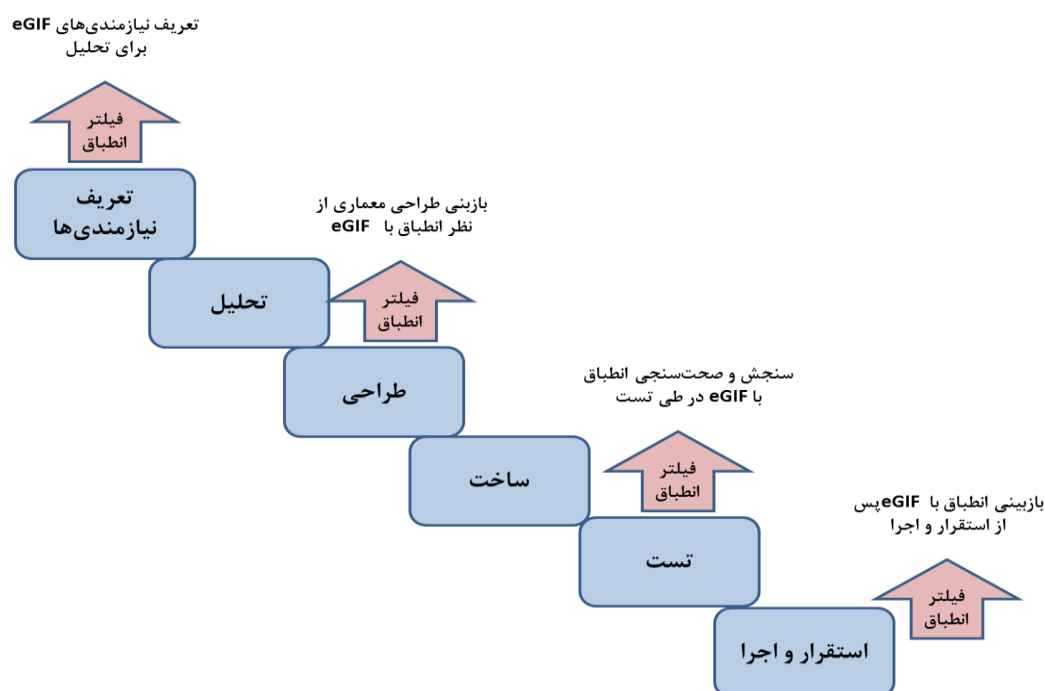
پیشنهاد می‌شود فرآیند ارزیابی سالیانه زیرساخت فاوای سازمان‌ها در یک زمان مشخص انجام شود. در این ارزیابی هر سازمان دولتی موظف است وضعیت سبد فاوای خود اعم از اطلاعات همه سیستم‌ها و تکنولوژی‌های پشتیبان آن‌ها و همچنین نسخه‌های مورد استفاده را اعلام نماید. علاوه بر این موارد هر پروژه برنامه‌ریزی‌شده برای انجام در آینده نیز باید در ارزیابی قرار گیرند. علاوه بر موارد فوق، تیم ارزیابی انطباق دپارتمان فناوری اطلاعات غنا می‌بایست سیاست‌های سازمان‌های حاضر در دامنه چارچوب تعامل‌پذیری غنا را هم مورد ارزیابی قرار دهد.

ارزیابی انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا از طریق پرتال چارچوب تعامل‌پذیری و معماری سازمانی ملی این کشور انجام می‌شود که به‌واسطه آن دپارتمان فناوری اطلاعات غنا درخواستی را برای بازبینی انطباق با چارچوب ارسال می‌کند. در پاسخ به این درخواست، سازمان‌های مورد نظر لیستی از مواردی که در بالا به آن‌ها اشاره شد را از طریق پرتال ارسال می‌کنند. در تکمیل مبحث فوق می‌بایست به این نکته اشاره شود که گردش کاری داخلی پرتال این امکان را به گروه‌های مختلف می‌دهد که در فرآیند بازبینی نقش مهمی ایفا کنند.

• فرآیند ارزیابی پروژه‌ای / موردی

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

ارزیابی‌های موردی زمانی انجام خواهند شد که بنا باشد سیستم‌های اصلی توسط سازمان‌ها پیاده‌سازی شوند و استقرار یابند. این نوع ارزیابی هنگامی انجام خواهد شد که سازمان‌ها پروژه‌های فاوا را آغاز نمایند. برای بازبینی و تأیید یک پروژه فاوا، دولت غنا از یک فرآیند فیلترکننده^۳ استفاده می‌کند. هر فیلتر انطباق تعدادی نقطه بازبینی و بررسی در چرخه حیات توسعه سیستم‌های اطلاعاتی (SDLC)^۴ است.

شکل ۴- ارزیابی انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری بر اساس پروژه

همان‌طور که در شکل فوق نیز مشخص است، فیلترهای بازبینی انطباق eGIF در چهار نقطه انجام می‌شوند که در ادامه توضیحات بیشتری در رابطه با آن ارائه می‌شود.

^۳ Gating

^۴ System Development Lifecycle

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

○ تعریف نیازمندی‌ها و الزامات eGIF برای تحلیل

این فیلتر انطباق در طی فاز تعریف نیازمندی‌ها و الزامات قرار داده شده‌است و هدف از آن تضمین این است که الزامات و نیازمندی‌های چارچوب تعامل‌پذیری به‌منظور تحلیل و آنالیز، گردآوری شده باشند. وجود این فیلتر تضمین می‌کند استانداردها، مشخصه‌ها و سیاست‌ها درست در زمان آغاز پروژه، پذیرفته شده‌اند.

○ بررسی و بازبینی طراحی معماری برای انطباق با eGIF

در طی فاز طراحی سیستم، معماری آن مورد بررسی و بازبینی قرار می‌گیرد تا تضمین شود مؤلفه‌های قرار گرفته در آن با استانداردها و سیاست‌های مطرح‌شده در چارچوب تعامل‌پذیری انطباق دارند.

○ سنجش و صحت‌سنجی انطباق با eGIF طی تست

در طی فاز تست سیستم نیز تیم پروژه می‌بایست صحت پایبندی مؤلفه‌های سیستم به الزامات و استانداردهای چارچوب تعامل‌پذیری را مشخص کند. این امر قبل از استقرار و اجرای سیستم مورد نیاز است.

○ بازبینی انطباق با eGIF پس از استقرار و اجرا

این نوع بررسی و بازبینی هم پس از استقرار و اجرای سیستم و به‌صورت تصادفی انجام می‌شود تا پایبندی مؤلفه‌های سیستم به استانداردها و الزامات چارچوب تعامل‌پذیری، تضمین‌شود.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۲،۱،۳،۱،۴ دامنه ارزیابی انطباق

هرچند الزامات و مؤلفه‌های مختلفی در سیستم‌های اطلاعاتی دخیل هستند اما تمرکز ارزیابی انطباق کشور غنا بر روی حوزه‌های مرتبط با تعامل‌پذیری می‌باشد. دولت غنا برای ارزیابی انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری حوزه‌هایی را در نظر گرفته‌است که اولاً به‌خوبی تعریف شده و مشخص باشند و ثانیاً ارتباط مستقیمی با مفاهیم تعامل‌پذیری داشته‌باشند. این ارزیابی‌ها بر اساس شناسایی استانداردها و سیاست‌های چارچوب تعامل‌پذیری (حداقل آن‌هایی که در شرایط پیشنهادشده و پذیرفته‌شده قرار داشته‌باشند) در حوزه‌های زیر آغاز می‌شود:

• تعامل‌پذیری کانال‌ها

سازمان‌ها و دستگاه‌های دولتی برای برقراری تعاملات و ارائه خدمات خود نیازمند طراحی واسط‌ها و کانال‌های مختلفی (بر اساس چارچوب تعامل‌پذیری) هستند. از این رو این حوزه یکی از حوزه‌هایی است که در ارزیابی انطباق مورد بررسی قرار می‌گیرد.

• تعامل‌پذیری فرآیندهای کسب‌وکار

در این مورد هم همان‌طور که از نام آن نیز پیداست، ارزیابی انطباق با چارچوب از منظر استانداردهای فرآیندی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

• تعامل‌پذیری شبکه

تمرکز این بخش بر روی توانایی سازمان‌ها به تعامل و تبادل اطلاعات در شبکه‌های میان سازمان‌های مختلف قرار دارد. در این حوزه موارد زیر مورد بررسی قرار می‌گیرند:

- دسترس‌پذیری اینترنت
- شبکه‌های بی‌سیم
- شبکه‌های نسل بعدی (NGN)^۵
- شبکه توزیع محتوا (CDN)^۶

• معماری سرویس‌گرا

تمرکز این حوزه بر روی مباحث معماری قرار دارد و مبنای بررسی آن نیز اینست که سیستم‌ها، دستگاه‌ها و خدمات مختلف می‌بایست به‌شکل هماهنگ و یکپارچه با هم طراحی شوند و قادر به برقراری ارتباط با یکدیگر باشند. از آنجایی که مفهوم وب‌سرویس در معماری سرویس‌گرا بحثی پررنگ است، از این رو در بررسی معماری سرویس‌گرا تمرکز اصلی بر روی استانداردهای مربوط به وب‌سرویس قرار دارد.

^۵ Next Generation Networks

^۶ Content Distribution Network

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

• تعامل‌پذیری معنایی

تمرکز این حوزه بر روی نحوه مدیریت داده‌ها در دولت از ورودی اطلاعات گرفته تا پردازش، خروجی و ذخیره‌سازی آن‌ها اشاره می‌کند.

• تعامل‌پذیری امنیتی

با توجه به اهمیت حوزه امنیت در تعاملات و چارچوب‌های تعامل‌پذیری، این حوزه نیز به عنوان یکی از حوزه‌های اصلی بررسی انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری مطرح شده‌است و تمرکز آن نیز بر دو جنبه زیر می‌باشد.

○ خدمات و زیرساخت شبکه

○ امنیت داده‌ها

Securities	Specifications	Remarks(Official)
This column outlines the various Securities present at the MDA and the technology standards they support. E.g. Network Security ☐ Transport-level security ☐ IP network-level security	This column outlines the specifications of the various channels standards. These include the versions and unique capabilities. SSL v1.0 IPsec	This column is reserved for auditor's use. This may be 'Approved' or 'Not Approved' Not Approved (SSL v3.0) Approved

شکل ۵- نمونه‌ای از قالب ارزیابی انطباق با الزامات چارچوب تعامل‌پذیری غنا

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

در این بخش مطالبی در رابطه با مباحث مربوط به ارزیابی انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا ارائه شد، در انتهای این بخش باید به این مورد اشاره شود هرچند حوزه‌های مختلفی از جمله تعامل‌پذیری معنایی و فرآیندی در این ارزیابی مورد اشاره قرار گرفته‌اند ولی بررسی‌ها نشان‌دهنده این امر هستند که تمامی حوزه‌ها صرفاً از نظر انطباق با استانداردها و سیاست‌های فنی مورد ارزیابی قرار می‌گیرند.

۲،۱،۳،۱،۵ ناکامی انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری

در کشور غنا برای شرایطی که عدم انطباق با چارچوب مشاهده شود، جریمه‌هایی را در نظر گرفته‌است که در ادامه به آن‌ها اشاره خواهد شد:

- سیستم‌های جدیدی که در انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری غنا ناکام باشند، تأییدیه پروژه و همچنین بودجه پروژه را از نهادهای مسئول دریافت نخواهند کرد.
- به سیستم‌هایی که نیازمند ارتباط با سایر سیستم‌ها و یا پایگاه‌های داده مختلف هستند و استانداردها و سیاست‌های معرفی‌شده در چارچوب را رعایت نکرده باشند، امکان دسترسی و برقراری ارتباط داده نمی‌شود.
- قرارداد تأمین‌کنندگان دولت که از الزامات و استانداردهای مطرح‌شده در چارچوب تعامل‌پذیری تبعیت نکرده‌اند، لغو خواهد شد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۲-۳-۱-۲ تعیین سطح بلوغ چارچوب تعامل‌پذیری

یکی از موضوعاتی که برای دولت غنا در زمینه توسعه دولت الکترونیکی بسیار مهم است، آگاهی از میزان موفقیت سازمان‌ها در دستیابی به سطوح مختلف تعامل‌پذیری می‌باشد. برای این منظور دولت غنا چهار حوزه اصلی برای مشخص کردن سطح تعامل‌پذیری را معرفی کرده‌است که عبارتند از:

- شاخص‌های انطباق فنی
- شاخص‌های تعاملات سیستم‌ها
- شاخص‌های تعامل‌پذیری عملیاتی
- شاخص‌های فرهنگی و سازمانی

یکی از گزینه‌هایی که کشور غنا در کنار جوایز و عناوین مربوط به بررسی انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری برای آگاهی از سطح موفقیت سازمان‌ها در دستیابی به تعامل‌پذیری و همچنین شناسایی سازمان‌های ناموفق در ایجاد تعامل‌پذیری در نظر گرفته‌است، گواهی سطح بلوغ تعامل‌پذیری می‌باشد که به سازمان‌های دولتی ارائه می‌شود. برای این منظور دولت غنا یک مدل ۵سطحی برای بلوغ تعامل‌پذیری در این کشور معرفی کرده‌است در ادامه به معرفی این سطوح پرداخته می‌شود.

• سطح یک – بدون تعامل‌پذیری

در این سطح ممکن است سازمان‌ها هیچ برنامه‌ای برای استفاده از چارچوب تعامل‌پذیری نداشته باشند یا طرح‌ها و برنامه‌های آن‌ها نشان‌دهنده آگاهی و درک آن‌ها از ارزش و اهمیت چارچوب تعامل‌پذیری نباشد. در این سطح ممکن است سازمان‌ها فعالیت‌هایی مقدماتی را در زمینه تعامل‌پذیری انجام داده باشند ولی این فعالیت‌ها به شکل موردی و بدون ساختار و نظام مشخصی انجام می‌شوند. در این سطح فعالیت‌های

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

مربوط به تعامل‌پذیری معمولاً مورد تأکید و حمایت مدیران سازمان قرار ندارند و از این رو فعالیت‌های مربوطه نیز به شکل نظام‌مندی هدایت نمی‌شوند.

• سطح دو – مقدماتی

سازمان‌های در سطح دو بلوغ تعامل‌پذیری در حال انجام پروژه‌های معماری سازمانی خود می‌باشند و در این پروژه‌ها معمولاً فرآیندی برای ایجاد تعامل‌پذیری و انطباق با استانداردها و مشخصه‌های چارچوب در نظر گرفته شده‌است.

• سطح سه – ایجادشده

در این سطح سازمان‌ها تمرکز خود را بر روی توسعه و ساخت محصولات معماری بر اساس چارچوب، متدولوژی و ابزار مورد استفاده، قرار داده‌اند. در این سطح از بلوغ سازمان استراتژی تعامل‌پذیری خود را مشخص کرده‌است و حداقل استانداردها و سیاست‌های مربوط به حوزه‌های زیر را پذیرفته‌است:

- تعامل‌پذیری کانال‌ها
- تعامل‌پذیری فرآیندهای کسب‌وکار

• سطح چهار – بهبود یافته

در سطح چهار بلوغ تعامل‌پذیری در کشور غنا، یک سازمان به طور کامل با حوزه‌های مختلف تعامل‌پذیری به شرح زیر انطباق پیدا کرده‌است:

- تعامل‌پذیری کانال‌ها

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

○ تعامل‌پذیری فرآیندهای کسب‌وکار

○ تعامل‌پذیری شبکه

○ تعامل‌پذیری معماری سرویس‌گرا

○ تعامل‌پذیری معنایی

○ تعامل‌پذیری امنیتی

• سطح پنج – بهینه‌شده

در سطح پنج تعامل‌پذیری هر سازمان تأییدیه انطباق با همه حوزه‌های تعامل‌پذیری را دارد و به‌شکل کامل از شمای XML دولتی استفاده می‌کند، در این سطح مدل فراداده و همه استانداردها و سیاست‌های فنی نیز مورد پذیرش و استفاده قرار گرفته‌اند. در سطح ۵ بلوغ تعامل‌پذیری در کشور غنا سازمان‌ها قادر هستند به‌راحتی با یکدیگر و سازمان‌های بخش خصوصی که از چارچوب تعامل‌پذیری را پذیرفته‌اند تعامل برقرار کنند. در این سطح همه سرمایه‌گذاری‌های فاوا با چارچوب تعامل‌پذیری منطبق هستند (مگر این که مجوز معافیت از انطباق صادر شده باشد). همچنین در این سطح از بلوغ سازمان خودش را از نظر انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری تحت نظر دارد.

۲-۱-۴ چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و تضاد و کاهش ریسک

در مستندات کشور غنا اطلاعات زیادی در رابطه با چارچوب نظارت و حل اختلاف و تضاد، به‌چشم نمی‌خورد.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

۲-۲ مطالعه و بررسی کشور هنگ‌کنگ

هنگ‌کنگ یکی دیگر از کشورهایی است که در فهرست هفت کشور منتخب برای انجام مطالعات تطبیقی و الگوبرداری قرار نداشته‌است ولی با این وجود چارچوب تعامل‌پذیری این کشور به‌شکل گسترده و در بخش‌های مختلف مورد استفاده قرار گرفته‌است. به‌همین دلیل در زمینه راهبری و نظام نگهداشت نیز سعی شده‌است شرایط چارچوب تعامل‌پذیری هنگ‌کنگ نیز از این حیث بررسی شود.

۱-۲-۲ نظام نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری

بررسی چارچوب تعامل‌پذیری کشور هنگ‌کنگ نشان‌دهنده این امر است که بر خلاف چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا در این چارچوب فصلی به‌عنوان راهبری یا حاکمیت به‌چشم نمی‌خورد. با این حال در چارچوب تعامل‌پذیری هنگ‌کنگ فصل‌هایی وجود دارند که به موضوع راهبری چارچوب تعامل‌پذیری این کشور پرداخته‌اند. مطالب فوق در ادامه این بخش با جزئیات بیشتری توضیح داده خواهد شد.

۱-۱-۲-۲ ساختار سازمانی راهبری چارچوب

در مستندات مربوط به چارچوب تعامل‌پذیری کشور هنگ‌کنگ بخش قابل توجهی از اطلاعات مربوط به نگهداشت و راهبری چارچوب تعامل‌پذیری، به حوزه استانداردهای داده و شِمایهای مشترک اختصاص دارد. از این رو در این بخش نیز ساختاری که در این خصوص طراحی شده است معرفی می‌شود.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

شکل ۶ - موجودیت‌های مشارکت‌کننده در راهبری چارچوب تعامل‌پذیری کشور هنگ‌کنگ

همان‌طور که در شکل فوق نیز قابل مشاهده است گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری، گروه هماهنگی XML، تیم نیروی کاری شِمای مشترک و همچنین نمایندگان رابط شِمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی، تشکیل‌دهنده ساختار راهبری و مدیریت شِمای مشترک در چارچوب تعامل‌پذیری کشور هنگ‌کنگ می‌باشند. در ادامه این بخش به معرفی هر یک از موجودیت‌های تشکیل‌دهنده ساختار فوق پرداخته می‌شود.

۲,۲,۱,۱,۱ گروه هماهنگی XML

این گروه توسط دفتر فناوری اطلاعات دولت هنگ‌کنگ تشکیل می‌شد و افراد و گروه‌های زیر را دربر

می‌گیرد:

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

○ اعضای از سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی که در پروژه‌هایی که نیاز به تعامل‌پذیری دارند، مشارکت دارند.

○ مشاورانی از سازمان‌های اصلی استفاده‌کننده از XML

همچنین می‌بایست به این نکته نیز اشاره شود از حضور سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی در این گروه استقبال می‌شود و این سازمان‌ها می‌توانند در صورت تمایل درخواست‌های خود را به دفتر گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری ارائه نمایند. گروه هماهنگی XML وظایف مختلفی را بر عهده دارد و در جدول زیر وظایف مربوط به این کمیته در رابطه با بهبود تعامل‌پذیری ارائه شده‌است.

جدول ۱- وظایف گروه هماهنگی XML

حوزه وظایف	جزئیات
شکل‌دهی راهبردها	- تعیین راهبردهای مرتبط با بهبود تعامل‌پذیری معنایی - ایجاد سازوکارها و متدولوژی‌هایی برای بهبود تعامل‌پذیری معنایی، نظیر سازوکارهایی برای مدیریت و راهبری شِماهای مشترک
هدایت فرآیندها	- نظارت بر فرآیندهای مدیریت و راهبری شِماهای مشترک - اعلام نظر درباره پیشنهادات فنی تیم نیروی کاری شِمای مشترک و هدایت آن‌ها برای برطرف کردن تضادها و تعارضات میان سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی
تأیید راهکارها	- بازبینی و تأیید شِماهای مشترک کاندید - بازبینی و تأیید درخواست‌های کنار گذاشته‌شدن شِماهای مشترک

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۲،۲،۱،۱،۲ نمایندگان رابط شمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی

نمایندگان رابط شمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی توسط این سازمان‌ها معرفی می‌شوند و می‌بایست نیازمندی‌ها و نظرات سازمان‌های متبوع خود را منعکس کنند. این نمایندگان ممکن است نظرات خود را در طی فاز بررسی و بازبینی شِماهای مشترک اعلام کنند (هنگامی که تیم نیروی کاری شمای مشترک شمای مشترک کاندید را تولید کرده باشد) و یا در فاز توسعه شِماهای مشترک از طریق ارتباط با تیم نیروی کاری شمای مشترک، مشارکت داشته باشند.

در تکمیل معرفی این نمایندگان باید این نکته را در نظر داشت که نباید الزاماً هر سازمان و دستگاه اجرایی تنها یک نماینده را معرفی نماید و می‌تواند در صورت نیاز تعداد بیشتری نماینده برای انعکاس نظرات و نیازمندی‌های خود، معرفی کند. در جدول زیر مهمترین وظایف این نمایندگان ارائه شده‌است.

جدول ۲- وظایف نمایندگان رابط شمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی

حوزه وظایف	جزئیات
شکل‌دهی راه‌کارها	- پیوستن به نیروی کاری شمای مشترک برای یاری رساندن به آن‌ها در زمینه توسعه شِماهایی که مرتبط با سازمان یا دستگاه متبوع آن‌ها می‌شوند
بازبینی راهکارها	- بازبینی شِماهای مشترک کاندید برای حصول اطمینان از این‌که شِماهای مشترک نیازهای سازمان یا دستگاه آن‌ها را پوشش می‌دهد یا خیر
مشاوره	- کمک به تعیین سطح بلوغ شِماهای مشترک - بررسی این‌که آیا باید به درخواست کنارگذاشته‌شدن یک شمای مشترک اهمیت داد یا خیر

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۲،۲،۱،۱،۳ نیروی کاری شمای مشترک

نیروی کاری شمای مشترک به مجموعه اقداماتی اشاره می‌کند که می‌بایست برای اداره و مدیریت درخواست‌های تغییر یا ایجاد شمهای مشترک، انجام شوند. هنگامی که یک درخواست دریافت می‌شود، دفتر گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری موجودیت‌های زیر را برای همکاری با آن گروه در زمینه سازمان‌دهی تیم نیروی کاری شمای مشترک برای پاسخگویی به درخواست‌ها دعوت می‌کند:

- گروه ارسال‌کننده یا تیم پروژه
- نمایندگان رابط شمای مشترک که سازمان‌های متبوعشان تحت تأثیر موجودیت اطلاعاتی قرار می‌گیرند.
- نمایندگان پروژه‌هایی که از شمای مشترکی استفاده می‌کنند که درخواستی برای تغییر آن رسیده‌است.

نقش اصلی تیم‌های پروژه و نمایندگان رابط شمای مشترک در تیم نیروی کاری شمای مشترک، فراهم آوردن نیازمندی‌های کسب‌وکارها و همچنین توافق بر روی مدل اطلاعاتی می‌باشد. دفتر گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری نیز مدل‌های اطلاعاتی را به XSD تبدیل کرده و فعالیت‌های متعاقب مورد نیاز را انجام خواهد داد. جدول زیر ارائه دهنده چکیده‌ای از وظایف تیم نیروی کاری شمای مشترک می‌باشد.

جدول ۳- وظایف نیروی کاری شمای مشترک

حوزه وظایف	جزئیات
توسعه شمای مشترک	- انجام تحلیل نیازمندی‌ها/تأثیرات و همچنین انجام فرآیند هماهنگ‌سازی در درخواست‌های تغییر/ایجاد شمای مشترک

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

- پیشنهاد گزینه‌های فنی به گروه هماهنگی XML به هنگام بروز تعارض و اختلاف	
- گردآوری و پاسخگویی به نظرات نمایندگان رابط شمای مشترک و گروه هماهنگی XML	
- کدگذاری مدل‌های اطلاعاتی به شکل XSD	

۲،۲،۱،۱،۴ دفتر گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری

این دفتر که نیروهایش توسط دفتر فناوری اطلاعات دولت هنگ‌کنگ تخصیص داده می‌شوند وظیفه پشتیبانی از پیاده‌سازی چارچوب تعامل‌پذیری را بر عهده دارد که دربرگیرنده وظایف مربوط به تعامل‌پذیری معنایی نیز می‌شود.

در جدول زیر چکیده‌ای از مهمترین وظایف این گروه که در زمینه مدیریت شمای مشترک هستند، ارائه خواهد شد.

جدول ۴- وظایف دفتر هماهنگی شمای مشترک

حوزه وظایف	جزئیات
مدیریت عملکرد	- اجرا و مدیریت فرآیندهای مدیریت و راهبری شمای مشترک - تشخیص و اعلام ناهنجاری‌های^۷ مرتبط با فرآیند مدیریت و راهبری شمای مشترک به گروه هماهنگی XML - فعالیت به‌عنوان اعضای کلیدی تیم نیروی کاری شمای مشترک - مدیریت رجیستری مرکزی و محتوای آن که اطلاعات مدیریتی آن را دربر می‌گیرد

⁷ Anomaly

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

- ارزیابی دوره‌ای سطح بلوغ شِماهای مشترک و ارتقای سطح بلوغ آن‌ها	
- ارائه راهنمایی و مشاوره به سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی و شرکای آن‌ها در زمینه استفاده از شِماهای مشترک	

۲-۱-۲-۲ فرآیند مدیریت تغییر

۲،۲،۱،۲،۱ معرفی

عمده تمرکز چارچوب تعامل‌پذیری کشور هنگ‌کنگ در زمینه مدیریت و راهبری به حوزه شِماهای مشترک اختصاص دارد. در چارچوب هنگ‌کنگ به این نکته اشاره شده است که سازوکارهای مدیریتی مورد نیاز برای توسعه و مدیریت شِماهای مشترک که در دولت مورد استفاده قرار می‌گیرند باید الزامات مهمی را در نظر داشته باشند:

- این سازوکارها می‌بایست به گونه‌ای منعطف باشند که بتوانند به خوبی پاسخگوی تغییرات در حوزه‌های مختلف باشند.
- این سازوکارها می‌بایست از نظر پرداختن و اهمیت‌دادن به نقش کسب‌وکار، قابل قبول باشند.

به این دلیل که در صورت اعمال تغییر در چارچوب‌های تعامل‌پذیری علاوه بر سازمان‌های موجود در دامنه چارچوب، افراد زیادی که نیاز به تعامل با سیستم‌ها و سازمان‌های دولتی دارند نیز تحت تأثیر تغییرات قرار

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

می‌گیرند؛ از این رو می‌بایست سازوکارهای مرتبط با تغییر در چارچوب، به‌شکلی حساب‌شده و با در نظر گرفتن پارامترهای مختلفی طراحی شوند.

اساساً هر درخواست ایجاد یا تغییر در شِماهای مشترک می‌بایست قبل از ثبت‌شدن در رجیستری مرکزی، مسیری مشخص را در سازمان‌ها و نهادهای مربوطه طی نماید. سازمان‌ها و گروه‌های درگیر در فرآیند مدیریت شِماهای مشترک، عبارتند از نیروی کاری شِمای مشترک، نمایندگان رابط شِمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی، گروه هماهنگی XML و گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری. در طی این فرآیند، نیروی کاری شِمای مشترک مسئولیت توسعه و ایجاد شِماهای مشترک کاندید را بر عهده دارد. نمایندگان رابط شِمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی که از دستگاه‌های مختلف معرفی شده‌اند، شِماهای کاندید را بررسی نموده و نظر خود را درباره آن‌ها اعلام می‌کنند. همچنین این افراد به تعیین سطح بلوغ شِماهای مشترک نیز کمک می‌کنند. گروه هماهنگی شِمای XML هم وظیفه اظهار نظر درباره تأیید و رد کردن شِماهای پیشنهادی را دارد. علاوه بر این موارد، دفتر گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری که توسط دفتر فناوری اطلاعات دولت هنگ‌کنگ تشکیل می‌شود نیز وظیفه پشتیبانی عملیاتی از این فرآیند را بر عهده دارد.

بر اساس درخواست‌هایی که برای ایجاد یا تغییر در شِماهای مشترک می‌شود، دفتر گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری هنگ‌کنگ نمایندگان از سازمان‌های مرتبط و ذینفع این درخواست را دعوت نموده و با همکاری آن‌ها کارگروه شِمای مشترک را شکل می‌دهد تا این گروه درخواست‌های ارائه‌شده را بررسی نموده و در صورت نیاز، شِماهای کاندید مربوطه را پیشنهاد نماید.

شِمای مشترک کاندید که توسط نیروی کاری شِمای مشترک پیشنهاد شده‌است می‌بایست به نمایندگان رابط شِمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی ارائه شود تا آن‌ها نیز بررسی نمایند آیا سازمان‌های متبوع آن‌ها

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

قابلیت استفاده از شِمایهای پیشنهادی برای برقراری تعاملاتشان را دارند یا خیر. همچنین این افراد می‌بایست نظراتشان را درباره سطح بلوغ این شِمایهای کاندید اعلام نمایند.

پس از این‌که همه نظرات نمایندگان رابط شِمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی توسط نیروی کاری شِمای مشترک مورد بررسی قرار گرفت، گروه هماهنگی شِمایهای XML، شِمای کاندید را مورد بازبینی قرار می‌دهد و درباره تأیید و یا رد آن تصمیم‌گیری می‌نماید.

همچنین باید در نظر داشت در خلال فعالیت‌های فوق ممکن است پس از دریافت و بررسی نمایندگان رابط شِمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی و نیروهای کاری شِمای مشترک، نیروهای کاری شِمای مشترک با تعارضات و مشکلاتی مواجه شوند که قادر به رفع آن‌ها نباشند. در چنین شرایطی، نیروهای کاری شِمای مشترک، نظرات فنی خود را در اختیار گروه هماهنگی شِمای XML قرار خواهند داد و از نظرات آن‌ها استفاده خواهند نمود.

شِمایهای مشترک تأییدشده که دیگر می‌توان آن‌ها را شِمای مشترک نامید در یک رجیستری مرکزی ثبت خواهند شد و در بازه‌هایی ۶ تا ۱۲ ماهه مورد بررسی و بازبینی قرار می‌گیرند تا مشخص شود آیا این شِمایها سطح بلوغ بالاتری را پیدا خواهند کرد یا خیر.

با گذشت زمان ممکن نسخه‌های متفاوتی از شِمایهای مشترک پدید آیند و همراه با نسخه‌های پیشین نگهداری شوند. در این شرایط دفتر گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری وظیفه پاسخگویی به سوالات درباره دو نسخه آخر یک شِمای مشترک را بر عهده خواهد داشت؛ همچنین باید به این نکته اشاره شود که درخواست‌های تغییر تنها بر روی آخرین نسخه از هر شِمای مشترک، قابل بررسی و اجرا خواهند بود.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

همچنین ممکن است با گذشت زمان نیاز به کنار گذاشتن یک شمای مشترک احساس شود و تیم‌های پروژه‌های مختلف ممکن است درخواست خود را برای کنار گذاشتن یک شمای مشترک اعلام نمایند. در این حالت پیش از ارائه درخواست کنارگذاشتن یک شمای مشترک، نظرات نمایندگان رابط شمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی در این رابطه دریافت می‌شود. در زمینه کنار گذاشتن شمای مشترک می‌بایست به این نکته نیز اشاره شود در صورت وقوع این کار، همه نسخه‌های آن شمای به بخشی مجزا در رجیستری مرکزی که برای شمای کنارگذاشته شده اختصاص دارد، منتقل می‌شوند.

۲،۲،۱،۲،۲ تعیین سطح بلوغ شمای مشترک

یکی از مواردی که در ارتباط با فرآیند مدیریت تغییرات در چارچوب تعامل‌پذیری هنگ‌کنگ مطرح می‌شود، تعیین سطح بلوغ شمای مشترک می‌باشد. در حوزه تعامل‌پذیری معنایی در کشور هنگ‌کنگ، هر شمای مشترک دارای یک سطح بلوغ است که نشان‌دهنده بلوغ یا میزان قابلیت استفاده مجدد از آن می‌باشد. این سطوح بلوغ عبارتند از:

- سطح بلوغ صفر - توافق‌شده در اصول
- سطح بلوغ یک - پیشنهادشده برای استفاده مجدد
- سطح بلوغ دو - بالغ برای استفاده مجدد

شمای مشترکی که به‌تازگی منتشر شده‌اند بر اساس تصمیم‌گیری‌ها و تمایلات نمایندگان رابط شمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی در سطوح صفر یا یک بلوغ قرار می‌گیرند. در صورتی که یک شمای مشترک به‌روز رسانی شود و نسخه جدیدی از آن منتشر شود، شمای مربوط به آن می‌بایست مجدداً مورد بررسی قرار

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

گیرد و بر اساس شیوه‌ای که ذکر شد، بدون توجه به سطح بلوغ نسخه پیشین، سطح بلوغ جدیدی به آن نسبت داده می‌شود. در ساز و کار تعیین بلوغ شِماهای مشترک در کشور هنگ‌کنگ، فقط به به‌روزترین نسخه از شِمای مشترک، سطح بلوغی نسبت داده می‌شود و از این رو می‌بایست سطح بلوغ نسخه قبلی فاقد اعتبار گردد و این امر به اطلاع پروژه‌های جدید برسد. به عبارت دیگر، سیاست‌های استفاده از شِماهای مشترک تنها برای سطح بلوغ آخرین نسخه از شِما قابل کاربرد هستند.

در فرآیند توسعه و ایجاد شِماهای مشترک، نمایندگان رابط شِمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی می‌بایست شِماهای مشترک را مورد بررسی و بازبینی قرار دهند و مشخص نمایند آیا این شِماها می‌توانند سطح یک بلوغ را دارا باشند یا خیر. همچنین این افراد می‌بایست مشخص کنند که آیا این موجودیت اطلاعاتی برای سازمان‌های متبوع آن‌ها قابل استفاده و کاربرد هست یا خیر و همچنین باید تعیین کنند در صورت قابل کاربرد بودن آن موجودیت اطلاعاتی، آیا سازمان آن‌ها آمادگی پذیرش و استفاده از شِمای مشترک را دارد یا خیر. در جدول زیر شرایط کلی بررسی شِماهای مشترک توسط نمایندگان رابط شِمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی مشخص شده‌است.

جدول ۵- نظر نمایندگان رابط شِمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی در رابطه با سطح بلوغ یک شِما

نظر نمایندگان	شرایط
سطح صفر	موجودیت اطلاعاتی به کسب‌وکار سازمان نماینده رابط شِمای مشترک در آن دستگاه مرتبط است و وی انتظار دارد که سازمان متبوعش به بررسی و تحلیل بیشتری برای پذیرش شِمای مشترک نیاز داشته باشد.
سطح یک	موجودیت اطلاعاتی به کسب‌وکار سازمان متبوع نماینده رابط شِمای مشترک، مرتبط است و وی انتظار

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

بدون نظر	موجودیت اطلاعاتی به کسب‌وکار سازمان متبوع نماینده رابط شمای مشترک بی‌ارتباط است.
	دارد سازمانش آمادگی استفاده از این شمای مشترک در بسیاری از پروژه‌های آتی‌اش را داشته باشد.

در فرآیند ارزیابی سطح بلوغ شمای مشترک از سازمان‌ها و نهادهای مربوطه درخواست می‌شود نظراتشان را از طریق نمایندگان رابط شمای مشترک در آن سازمان اعلام نمایند. در صورتی که تعداد دستگاه‌هایی که سطح بلوغ یک را برای شمای مشترک در نظر گرفته باشند، از تعداد دستگاه‌هایی که سطح بلوغ صفر را برای آن مناسب بدانند بیشتر باشند، سطح بلوغ یک به آن شمای مشترک اختصاص داده می‌شود (و برعکس).

همچنین باید به این نکته اشاره کرد که در صورتی که یک دستگاه نیاز فوری به یک شمای مشترک نداشته باشد، باز هم نماینده آن دستگاه در صورتی که پیش‌بینی کند استفاده از آن شمای مشترک در آینده مورد نیاز دستگاه متبوعش باشد، می‌تواند نظر خود درباره سطح بلوغ پیشنهادی برای آن شما را اعلام نماید.

در حالت کلی سازمان‌ها و دستگاه‌ها به استفاده از شمای مشترک تشویق می‌شوند، چه این شماها در سطح صفر بلوغ باشند و چه در سطح یک. سطح صفر بلوغ نشان‌دهنده این است که در شرایطی که یک سازمان یا دستگاه به مناسب بودن یک شمای مشترک باور دارد ولی هنوز آمادگی کامل برای استفاده از آن در تبادل داده‌ها را ندارد و ممکن است دلیل آن این باشد که تلاش‌های زیادی برای آماده‌سازی و تبدیل داده‌های قدیمی مورد نیاز است.

همان‌طور که گفته شد سطوح بلوغ شماهای مشترک در دوره‌های ۶ تا ۱۲ ماهه مورد بررسی و بازبینی قرار می‌گیرد و در زمان‌های مناسب سطح بلوغ شماها از صفر به یک ارتقا پیدا می‌کند. در جدول زیر معیارها و شرایط ارتقای سطح بلوغ شماهای مشترک، نشان داده شده‌است.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

جدول ۶ معیارها و شرایط ارتقای سطح بلوغ شِماهای مشترک

سطح بلوغ	معیار محرک برای ارزیابی ارتقای سطح بلوغ طی یک بازبینی دوره‌ای	معیار ارتقای سطح بلوغ به سطح بعدی
سطح صفر	مدل اطلاعاتی شِمای مشترک توسط حداقل سه سازمان و دستگاه دولتی استفاده می‌شود و سایر سازمان‌ها و دستگاه‌ها این مدل اطلاعاتی را از زمان بازبینی پیشین، پذیرفته‌اند.	تعداد سازمان‌هایی که سطح یک بلوغ برای شِمای مشترک را مناسب می‌دانند بیشتر از تعداد سازمان‌هایی باشد که سطح صفر را ترجیح می‌دهند.
سطح یک	فاقد معیار	مدل اطلاعاتی شِمای مشترک حداقل در ۵ سازمان مورد استفاده قرار می‌گیرد و این شِما برای مدت حداقل شش ماه به‌روز رسانی نشده‌است.

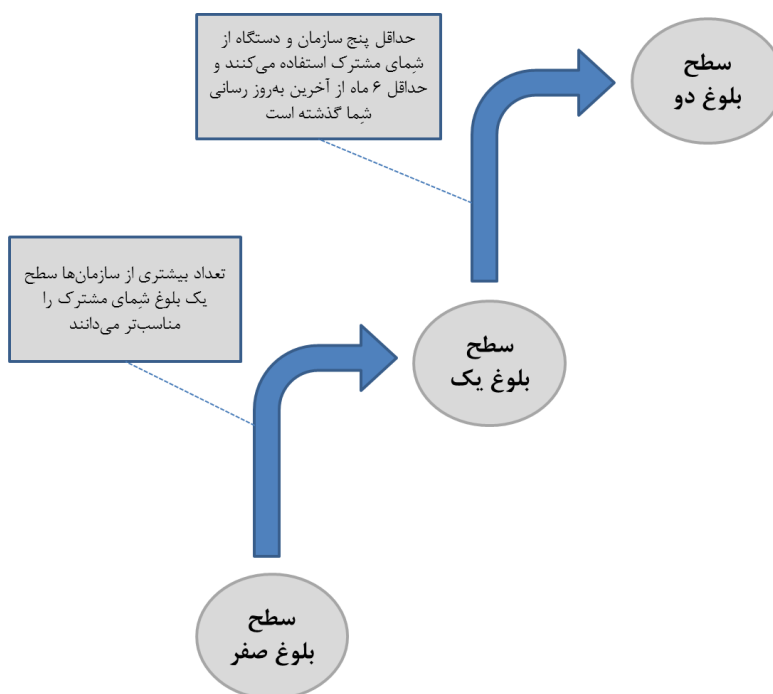
در توضیح جدول فوق می‌بایست به این نکته اشاره کرد که اگر مدل اطلاعاتی یک شِمای مشترک توسط بیش از ۵ سازمان و دستگاه مورد استفاده قرار گیرد و بیشتر از شش ماه از آخرین به‌روزرسانی آن گذشته باشد، سطح بلوغ آن خودبه‌خود به سطح دو بلوغ ارتقا می‌یابد. همچنین اگر یک مدل اطلاعاتی شِمای مشترک در سطح صفر بلوغ توسط حداقل سه سازمان یا دستگاه دولتی مورد استفاده قرار گیرد و از زمان آخرین بازبینی شِمای مشترک، سایر سازمان‌ها نیز آن را پذیرفته باشند، از نمایندگان رابط شِمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی خواسته می‌شود نظر خود را درباره ارتقای سطح بلوغ آن شِمای مشترک اعلام نمایند. پس از آن نمایندگان رابط شِمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی می‌بایست با بررسی شرایط، نظر خود را در ارتباط با سطح بلوغ شِما اعلام نمایند و در صورتی که تعداد سازمان‌هایی که سطح یک بلوغ را مناسب‌تر از سطح دو

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

می‌دانند بیشتر باشد، شمای مشترک به سطح یک بلوغ ارتقا می‌یابد. در صورتی که یک شمای مشترک در رسیدن با سطح یک بلوغ ناکام باشد، تا زمانی که حداقل یک سازمان یا دستگاه اجرایی به جمع استفاده‌کنندگان از این شمای اضافه نشود، بررسی دیگری برای ارتقاء بلوغ آن شمای انجام نخواهد شد.

در تکمیل مباحث فوق باید به این نکته نیز اشاره شود که تغییر در بلوغ یک شمای مشترک نباید بر روی شمای پروژیهایی از شمای مشترک استفاده نمی‌کنند، اثرگذار باشد.

در شکل زیر شرایط گذار شمای مشترک از یک سطح بلوغ به سطح بالاتر نشان داده شده‌است.

شکل ۷- گذار شمای XML در سطوح بلوغ مختلف

۲،۲،۱،۲،۳ مدیریت درخواست تغییر/ایجاد شمای مشترک

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

در این بخش به‌شکل مفصل به فرآیند مدیریت درخواست تغییر/ ایجاد شِمای مشترک در چارچوب تعامل‌پذیری کشور هنگ‌کنگ پرداخته می‌شود.

۲،۲،۱،۲،۳،۱ مؤلفه درخواست

در کشور هنگ‌کنگ تیم‌های پروژه دائماً به شناخت موجودیت‌های اطلاعاتی که می‌توانند به‌شکل بالقوه در پروژه‌های دیگر نیز مورد استفاده قرار گیرند تشویق می‌شوند. برای رسیدن به این منظور، این تیم‌ها می‌بایست درخواست‌های خود را به دفتر گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری ارسال کنند. پس از دریافت درخواست تغییر یا ایجاد شِمای مشترک جدید، دفتر گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری تیم نیروی کاری شِمای مشترک را تشکیل می‌دهد. هر درخواست تغییر می‌بایست دربرگیرنده چند مؤلفه باشد که برخی از آن‌ها حالت اجباری دارند و برخی دیگر اختیاری هستند که در ادامه به آن‌ها اشاره خواهد شد.

جدول ۷- مؤلفه‌های درخواست ایجاد/تغییر شِمای مشترک

نوع مؤلفه	توضیحات
اجباری	مدل پیشنهادی موجودیت اطلاعاتی که دربرگیرنده مواردی نظیر تعریف، نام‌گذاری، ارائه و نمایش، قواعد استفاده و... آن موجودیت اطلاعاتی می‌باشد.
	واژه‌ها و لیست‌های کنترلی مربوط به موجودیت اطلاعاتی
	پیشنهاد زمینه کسب‌وکاری برای موجودیت اطلاعاتی بر اساس دسته‌بندی‌هایی که در سند راهنمای طراحی شِماهای XML ذکر شده‌اند تا زمینه‌های استفاده و خدمات دولت الکترونیکی که موجودیت اطلاعاتی می‌تواند در آن‌ها استفاده شود، مشخص گردد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

نمونه‌هایی از مستندات کسب‌وکاری که موجودیت اطلاعاتی از آن‌ها استخراج شده‌است.	توضیح اجمالی درباره پروژه‌ای که موجودیت اطلاعاتی در آن استخراج شده‌است.
	سازمان‌ها و دستگاه‌های دولتی و شرکت‌های بیرونی که در پروژه‌ای که موجودیت اطلاعاتی در آن استخراج شده‌است، مشارکت داشته‌اند.
	استانداردهای صنعت، شِمای‌های پروژه و شِمای‌های مشترکی که در تعریف موجودیت اطلاعاتی مورد توجه قرار گرفته‌اند
	شِمای پروژه که دربرگیرنده مدل‌های اطلاعاتی است.
اختیاری	شِمای مشترک اصلی، در صورتی که یک مدل اطلاعاتی دستخوش تغییر شود؛ به‌همراه شرحی خلاصه از تغییرات

۲،۲،۱،۲،۳،۲ فازهای مدیریت درخواست تغییر یا ایجاد یک شِما

پاسخگویی به فرآیند درخواست یا ایجاد یک شِمای مشترک در کشور هنگ‌کنگ به سه فاز اصلی

شکسته می‌شود که عبارتند از:

- فاز توسعه شِمای مشترک
- فاز بازبینی شِمای مشترک
- فاز انتشار شِمای مشترک

در جدول زیر شرحی خلاصی از هر یک از فازهای فوق ارائه می‌شود.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

جدول ۸- فازهای اصلی فرآیند تغییر در شمای مشترک

نام فاز	گام‌های اصلی
توسعه	- ارزیابی مقدماتی درخواست - هماهنگ‌سازی و تحلیل اثرات / نیازمندی‌ها - ایجاد شمای مشترک کاندید
بازبینی	- بازبینی شمای مشترک کاندید توسط نمایندگان رابط شمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی - بازبینی و تأیید/رد شمای مشترک کاندید توسط گروه هماهنگی XML
انتشار	- انتشار شمای مشترک و واژگان کنترل‌شده مربوطه

در تکمیل توضیحات جدول فوق می‌بایست به این نکته اشاره شود که ممکن است نظرات نمایندگان رابط شمای مشترک و همچنین گروه هماهنگی XML در فاز بازبینی باعث برگشت خوردن شمای مشترک به فاز توسعه شمای گردد و دولت هنگ‌کنگ در زمینه میزان این نوع تعاملات و برگشت‌ها قواعد و قوانین سخت‌گیرانه‌ای را وضع نکرده‌است.

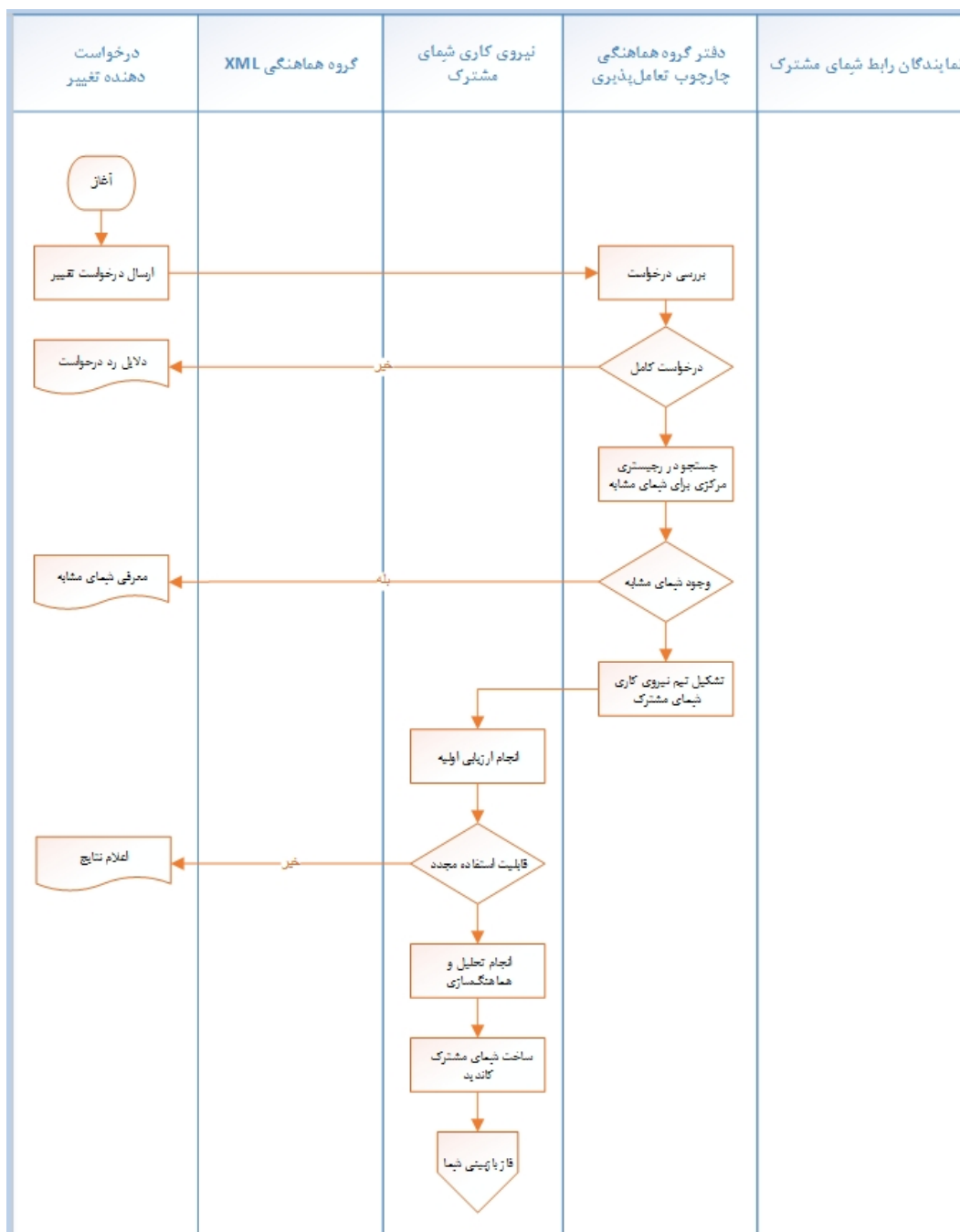
فاز توسعه شمای مشترک

اهداف فاز توسعه شمای مشترک، ارزیابی و تحلیل درخواست‌های تغییر/ ایجاد شمای مشترک و ایجاد یک شمای مشترک بر اساس درخواست ارائه شده می‌باشد. اعضای گروه درخواست‌کننده تغییر و سایر ذینفعان مربوطه می‌توانند از طریق مشارکت در تیم نیروی کاری شمای مشترک در تحلیل و طراحی شمای همکاری داشته باشند. ورودی این فاز نیز عبارت است از درخواست تغییر/ ایجاد یک شمای مشترک و خروجی آن نیز شمای مشترک کاندید می‌باشد.

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

شکل زیر نشان دهنده روند اجرای فعالیت های مرتبط با فاز توسعه شمای مشترک است.

شکل ۸- فاز توسعه شمای مشترک در فرآیند تغییر/ایجاد شمای

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

جداول زیر به شکل خلاصه مواردی نظیر اهداف، موجودیت‌های مشارکت‌کننده، پیش‌نیازها، محتوا، تصمیمات، استفاده از رجیستری و دستاوردهای مهم فعالیت‌های اصلی مرتبط با این فاز را شرح می‌دهند.

جدول ۹- شناسنامه فعالیت ارسال درخواست ایجاد/تغییر یک شمای مشترک

عنوان فعالیت: ارسال درخواست ایجاد/تغییر یک شمای مشترک	
هدف	ارسال درخواست ایجاد/تغییر یک شمای مشترک
موجودیت‌های درگیر	گروه ارسال‌کننده
پیش‌نیاز	نیازمندی‌های کسب‌وکار، مدل اطلاعاتی
محتوا	تحلیل‌گر کسب‌وکار در پروژه‌ای که در آن مشارکت دارد موجودیت اطلاعاتی‌ای را شناسایی می‌کند که می‌تواند به شکل بالقوه در پروژه‌های دیگر نیز مورد استفاده قرار گیرد. برای بررسی این موجودیت و استفاده از آن در پروژه‌های دیگر تیم پروژه می‌بایست درخواستی را به دفتر گروه هماهنگی تعامل‌پذیری ارسال نماید.
تصمیم	این مورد در این فعالیت کاربرد ندارد
استفاده از رجیستری	این مورد در این فعالیت کاربرد ندارد
دستاوردهای اصلی	درخواست تغییر/ایجاد شمای مشترک

پس از ارائه درخواست تغییر/ایجاد شمای مشترک، می‌بایست این درخواست مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد که در جدول زیر، به ویژگی‌های این فعالیت اشاره شده است.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

جدول ۱۰- شناسنامه فعالیت بررسی کامل بودن درخواست شمای مشترک

عنوان فعالیت: بررسی کامل بودن درخواست	
هدف	بررسی این‌که آیا اطلاعاتی که در درخواست تغییر/ایجاد شمای مشترک ارائه شده‌اند کامل هستند یا خیر. منفی بودن نتیجه بررسی می‌تواند باعث اختتام فعالیت شود و در این صورت تصمیم اختتام و دلیلی که باعث آن شده‌است برای گروه ارسال‌کننده درخواست تغییر/ایجاد شمای مشترک ارسال می‌شود.
موجودیت‌های درگیر	دفتر گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری
پیش‌نیاز	درخواست تغییر/ایجاد شمای مشترک
محتوا	دفتر گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری بررسی می‌کند که آیا اطلاعات مستندشده در درخواست تغییر/ایجاد شمای مشترک کامل هستند یا خیر؛ یعنی بررسی این‌که اطلاعاتی که ذکرشان الزامی است وجود داشته‌باشند.
تصمیم	درخواست ناقص <<< ارسال نتایج بررسی درخواست درخواست کامل <<< جستجو در رجیستری مرکزی برای شمای مشترک قابل استفاده
استفاده از رجیستری	در مورد این فعالیت کاربرد ندارد
دستاوردهای اصلی	نتایج بررسی درخواست

در صورت کامل بودن درخواست می‌بایست رجیستری مرکزی را برای یافتن شمای مشترک مشابه جستجو

نمود. در جدول زیر توضیحات بیشتری در رابطه با این فعالیت ارائه می‌شود.

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

جدول ۱۱- شناسنامه فعالیت جستجوی رجیستری مرکزی برای شمایای مشترک (مشابه)

عنوان فعالیت: جستجوی رجیستری مرکزی برای شمایای مشترک	
هدف	جستجو در رجیستری مرکزی برای هر شمای مشترک مفیدی که قابلیت استفاده مجدد را داراست و می‌تواند نیازمندی‌های کسب‌وکار و مدل اطلاعاتی مشخص‌شده در درخواست تغییر/ ایجاد شمای مشترک را پوشش دهد.
موجودیت‌های درگیر	دفتر هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری
پیش‌نیاز	درخواست تغییر/ ایجاد شمای مشترک
محتوا	دفتر گروه هماهنگی شمای مشترک با جستجو در رجیستری مرکزی مشخص می‌کند که آیا شمای مشترک پیشنهادی از قبل در آن وجود داشته‌است یا خیر. در صورتی که یک شمای مشترک مناسب که قابلیت استفاده مجدد را داشته باشد و نیازمندی‌های اطلاعاتی کسب‌وکار را پوشش دهد، وجود داشته باشد، دفتر گروه هماهنگی شمای مشترک آن شمای را به همراه راهنمایی‌هایی برای استفاده برای گروه درخواست‌کننده تغییر/ ایجاد شمای ارسال می‌کند. در صورت وجود چنین شمایی، دفتر گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری تیم نیروی کاری شمای مشترک را تشکیل داده تا ارزیابی‌های اولیه را انجام دهند. همچنین این دفتر می‌بایست بازه زمانی مورد نیاز برای پاسخگویی به درخواست ارائه شده را بر اساس اقدامات گذشته و همچنین پیچیدگی درخواست تخمین زده و آن را به اطلاع گروه ارسال‌کننده درخواست ارسال نماید.
تصمیم	وجود شمای قابل استفاده مجدد <<< ارائه کردن پیشنهاد استفاده از شمای موجود عدم وجود شمای قابل استفاده مجدد <<< تشکیل تیم نیروی کاری شمای مشترک برای انجام ارزیابی‌های اولیه
استفاده از	جستجو در رجیستری مرکزی برای شمای مشترکی که قابلیت استفاده در شرایط درخواست‌شده را

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

عنوان فعالیت: جستجوی رجیستری مرکزی برای شمای مشتری	
رجیستری	داشته‌باشد
دستاوردهای اصلی	پیشنهاد استفاده از شمای مشتری با قابلیت استفاده مجدد

در صورت عدم وجود شمای مشترک مشابه در رجیستری مرکزی، می‌بایست درخواست ارائه‌شده برای تغییر/ایجاد شمای مشترک مورد بررسی و ارزیابی مقدماتی قرار بگیرد. در جدول زیر توضیحات بیشتری در رابطه با این فعالیت ارائه شده‌است.

جدول ۱۲- شناسنامه فعالیت ارزیابی و بررسی مقدماتی درخواست

عنوان فعالیت: ارزیابی مقدماتی	
هدف	ارزیابی و بررسی مقدماتی این که درخواست تغییر/ایجاد شمای مشترک پیش از بررسی‌های عمیق‌تر
موجودیت‌های درگیر	تیم نیروی کاری شمای مشترک
پیش‌نیاز	درخواست تغییر/ایجاد شمای مشترک
محتوا	تیم نیروی کاری شمای مشترک موارد زیر را در درخواست ارائه‌شده بررسی می‌کند: ○ غیرمبهم و شفاف بودن درخواست ○ دقیق بودن آن (به طوری که نیازهای کسب‌وکار را پوشش دهد) ○ پیشنهاد یک موجودیت اطلاعاتی که قابلیت استفاده مجدد را داراست در صورت منفی بودن نتایج این ارزیابی ممکن است فعالیت خاتمه یابد. در این شرایط تصمیم‌اختتام و دلایل اتخاذ آن می‌بایست به اطلاعات گروه ارسال‌کننده درخواست برسد.
تصمیم	نتایج مثبت بررسی <<< انجا فعالیت‌های مربوط به تحلیل و آنالیز و هماهنگ‌سازی

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

عنوان فعالیت: ارزیابی مقدماتی	
نتایج منفی بررسی <<< ارائه نتایج بررسی درخواست	
در مورد این فعالیت کاربرد ندارد	استفاده از رجسیتري
نتایج ارزیابی و بررسی‌های مقدماتی	دستاوردهای اصلی

پس از بررسی درخواست می‌بایست تحلیل‌هایی در زمینه نیازمندی‌ها و تأثیرات درخواست و همچنین هماهنگ‌سازی تغییرات انجام شود.

جدول ۱۳- شناسنامه فعالیت اجرای تحلیل و بررسی نیازمندی‌ها و تأثیرات و هماهنگ‌سازی تغییرات

عنوان فعالیت: اجرای تحلیل و آنالیز و هماهنگ‌سازی	
هدف	اجرای تحلیل نیازمندی‌ها و اثرات و همچنین هماهنگ‌سازی تغییرات
موجودیت‌های درگیر	تیم نیروی کاری شمای مشترک
پیش‌نیاز	کافی بودن نیازمندی‌های اطلاعاتی کسب‌وکار برای تحلیل
محتوا	تیم نیروی کاری شمای مشترک موارد زیر را بررسی می‌کند: ○ آیا شمای جدیدی می‌بایست ایجاد شود و یا یکی از شماهای موجود باید اصلاح شود. ○ در شرایطی که یک شمای مشترک فعلی می‌بایست اصلاح شود، چه تأثیراتی بر استفاده‌کنندگان شمای مشترک فعلی تحمیل می‌شود. ○ این‌که درخواست تغییر/ایجاد شمای مشترکی وجود دارد که می‌تواند با درخواست فعلی هماهنگ‌سازی شود.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

عنوان فعالیت: اجرای تحلیل و آنالیز و هماهنگ‌سازی	
این که مدل اطلاعاتی پیشنهادی را بتوان به‌گونه‌ای پالایش کرد که به‌شکل مؤثرتری به نیازمندی‌های کسب‌وکار پاسخ دهد. نیروی کاری شمای مشترک می‌بایست تعریفی واضح از داده، مقادیر مناسب برای آن، قواعد استفاده و سایر فراداده‌های مرتبط با مدل اطلاعاتی جدید را ارائه پیشنهاد نمایند.	
در مورد این فعالیت کاربرد ندارد	تصمیم
بازیابی شمای مشترک مشابه، جستجو برای نمونه‌هایی از شمای مشترک که می‌توانند به عنوان مرجع مطرح شوند	استفاده از رجسیتري
مدل اطلاعاتی پالایش / هماهنگ‌سازی شده	دستاوردهای اصلی

در گام بعد نوبت به ساخت شمای مشترک کاندید می‌رسد که شناسنامه مربوط به آن در جدول زیر قابل مشاهده می‌باشد.

جدول ۱۴- شناسنامه فعالیت ساخت شمای مشترک

عنوان فعالیت: ساخت شمای مشترک کاندید	
پالایش بیشتر مدل اطلاعاتی و ساخت XSD	هدف
تیم نیروی کاری شمای مشترک	موجودیت‌های درگیر
مدل اطلاعاتی پالایش و هماهنگ‌سازی شده	پیش‌نیاز
بر اساس مدل اطلاعاتی یک XSD ایجاد می‌شود	محتوا
در مورد این فعالیت کاربرد ندارد	تصمیم

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

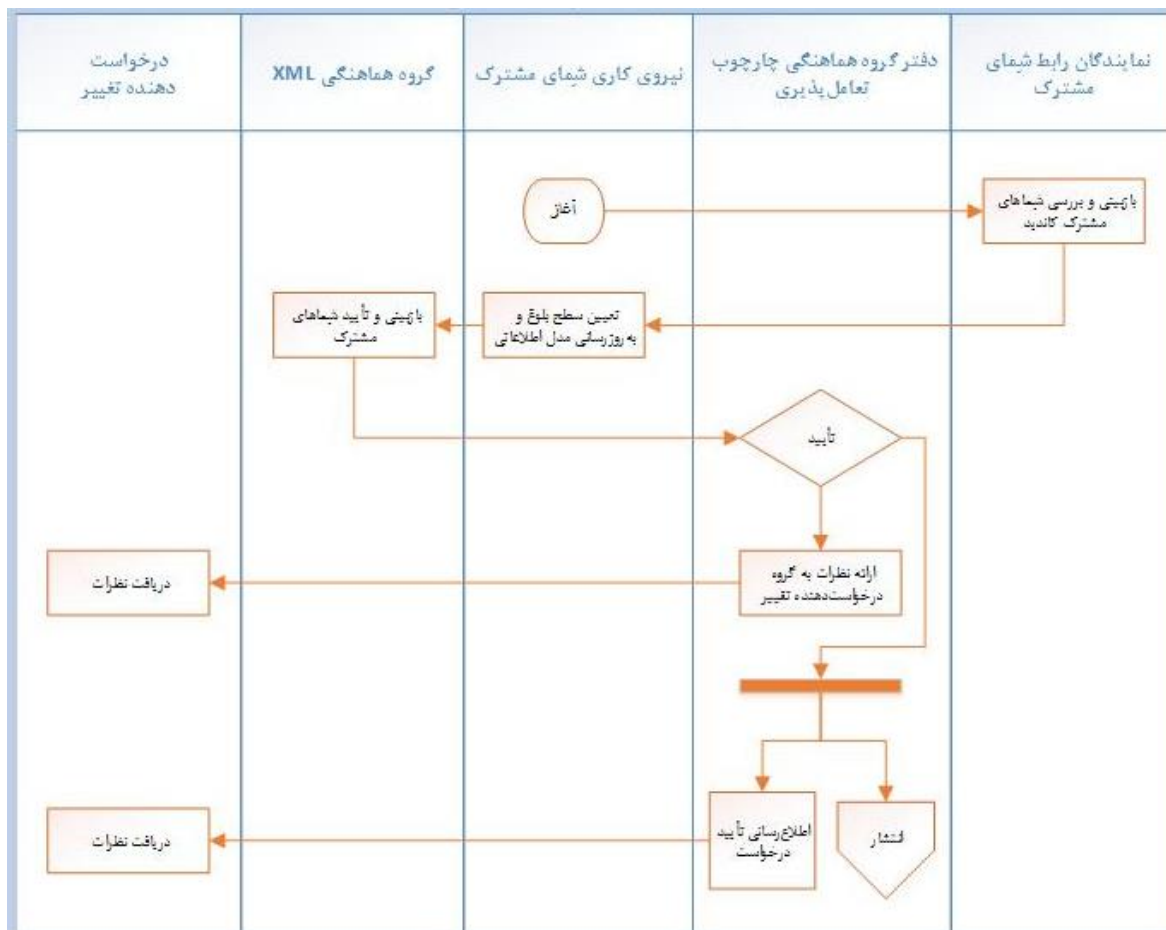
کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

عنوان فعالیت: ساخت شمای مشترک کاندید	
استفاده از رجسیتري	در مورد این فعالیت کاربرد ندارد
دستاوردهای اصلی	شمای مشترک کاندید

فاز بازبینی شمای مشترک

هدف فاز بازبینی شمای مشترک این است که نمایندگان رابط شمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی به همراه گروه هماهنگی XML شمای کاندید را مورد بازبینی قرار دهند؛ همچنین گروه هماهنگی XML می‌بایست شمای مشترک کاندید را تأیید نماید. ورودی این فاز عبارت است از شمای مشترک کاندید که مدل اطلاعاتی پالایش‌شده و همچنین XSD را شامل می‌شود و خروجی آن نیز عبارت است از تأیید شمای مشترک کاندید و یا نظراتی درباره شمای مشترک کاندید.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

شکل ۹- فاز بازبینی شما در فعالیت تغییر/ایجاد شما مشتری

جداول زیر نشان‌دهنده اطلاعاتی خلاصه درباره فعالیت‌های اصلی این فاز می‌باشند.

جدول ۱۵ - بازبینی شما مشتری کاندید توسط نمایندگان رابط در دستگاه‌های اجرایی

عنوان فعالیت: بازبینی شما مشتری کاندید توسط نمایندگان رابط شما مشتری در دستگاه‌های اجرایی	
هدف	نمایندگان رابط شما مشتری در دستگاه‌های اجرایی شما مشتری کاندید را مورد بازبینی قرار می‌دهند و نظرات خود را درباره آن‌ها اعلام می‌کنند. همچنین درباره سطح بلوغ مناسب آن‌ها نیز

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

عنوان فعالیت: بازبینی شمای مشترک کاندید توسط نمایندگان رابط شمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی	
اطلاعاتی ارائه می‌کنند.	
موجودیت‌های درگیر	نمایندگان رابط شمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی
پیش‌نیاز	شمای مشترک کاندید
محتوا	هنگامی که یک شمای مشترک کاندید ایجاد شد، از نمایندگان رابط شمای مشترک خواسته می‌شود تا این شماها را بررسی کرده و نظر خود را درباره سطح بلوغ مناسب این شمای مشترک اعلام نمایند. نمایندگان رابط شمای مشترک شمای مشترک کاندید را بررسی کرده و نظرات خود را در حوزه‌های زیر اعلام می‌کنند: ○ یکپارچگی شمای مشترک ○ سطح بلوغ شمای مشترک موارد فوق به تیم نیروی کاری شمای مشترک اعلام شده و اگر بر اساس این نظرات، شمای مشترک نیازمند بهبود باشد، مجدداً فاز توسعه شمای مشترک آغاز شده و فعالیت‌های مربوط به پالایش و بهبود آن شمای مشترک انجام می‌شود.
تصمیم	در مورد این فعالیت کاربرد ندارد
استفاده از رجستری	در مورد این فعالیت کاربرد ندارد
دستاوردهای اصلی	نظرات نمایندگان رابط شمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

پس از دریافت نظرات نمایندگان رابط شمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی، شمایهای کاندید می‌بایست توسط گروه هماهنگی XML مورد بازبینی و تأیید قرار گیرند. شناسنامه این فعالیت در جدول زیر نمایش داده شده‌است.

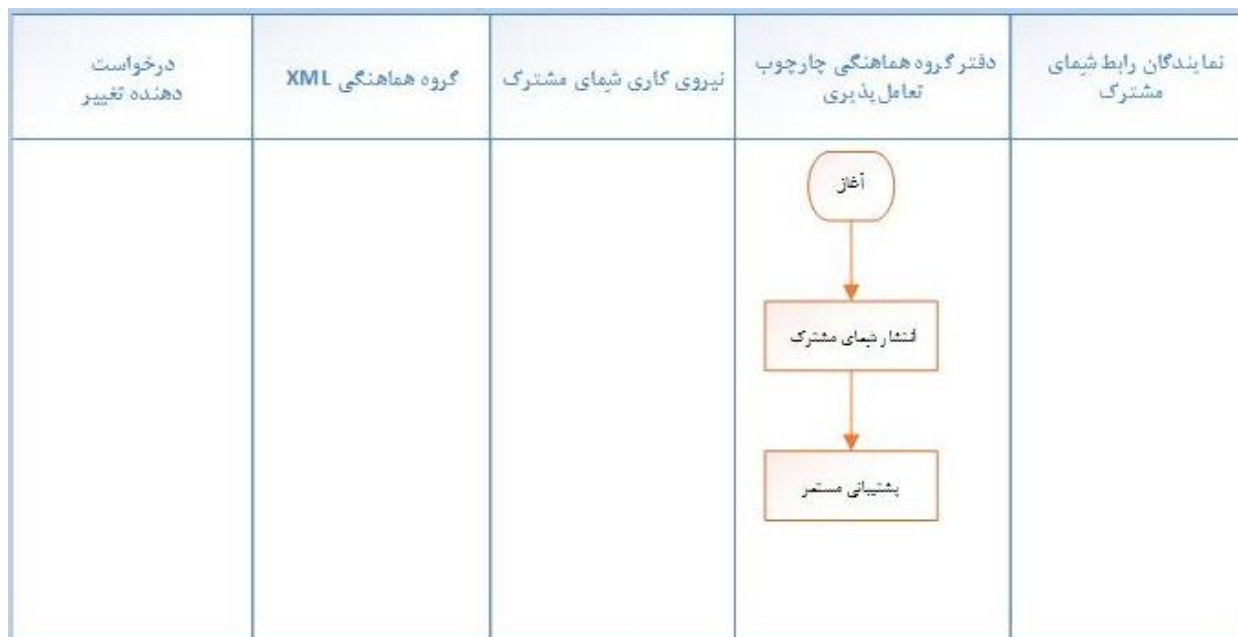
جدول ۱۶- شناسنامه فعالیت بازبینی و تأیید شمایهای مشترک

عنوان فعالیت: بازبینی و تأیید شمای مشترک کاندید توسط گروه هماهنگی XML	
هدف	گروه هماهنگی XML شمای مشترک کاندید را مورد بررسی قرار داده و درباره تأیید یا رد آن تصمیم‌گیری می‌کند.
موجودیت‌های درگیر	گروه هماهنگی XML
پیش‌نیاز	شمایهای مشترک کاندید که نظرات حاصل از بررسی نمایندگان رابط شمای مشترک درباره آنها اعلام شده‌است
محتوا	گروه هماهنگی XML یکپارچگی میان شمایهای مشترک کاندید را بررسی کرده و آنها را تأیید می‌کند
تصمیم	تأیید << گروه هماهنگی XML تأیید درخواست را به گروه ارسال‌کننده آن اعلام کرده و همچنین آغاز روند انتشار آن را اطلاع‌رسانی می‌کند. رد >> گروه هماهنگی XML نظرات خود را به گروه ارسال‌کننده درخواست اعلام می‌کند
استفاده از رجستری	در مورد این فعالیت کاربرد ندارد
دستاوردهای اصلی	

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

فاز انتشار شمای مشترک

هدف از این فاز انتشار شمای مشترک کاندید تأییدشده و اطلاعات مربوط به آن در رجیستری مرکزی می‌باشد. پس از انتشار، فرآیند مستمر نگهداشت آن آغاز خواهد شد. ورودی این فاز عبارت است از تأیید شمای مشترک کاندید و خروجی آن نیز شمای مشترک منتشرشده در رجیستری مرکزی به همراه اطلاعات مربوط به آن است.

شکل ۱۰- فاز انتشار شمای مشترک در فرآیند تغییر/ایجاد شمای مشترک

جدول زیر نشان‌دهنده اطلاعاتی خلاصه درباره فعالیت‌های اصلی این فاز می‌باشد.

جدول ۱۷- فرآیند انتشار شمای مشترک در رجیستری مرکزی

عنوان فرآیند: انتشار شمای مشترک در رجیستری مرکزی

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

عنوان فرآیند: انتشار شمای مشترک در رجیستری مرکزی	
هدف	انتشار شمای مشترک تأییدشده و اطلاعات مربوط به آن در رجیستری مرکزی
موجودیت‌های درگیر	دفتر گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری
پیش‌نیاز	تأیید شمای مشترک کاندید
محتوا	انتشار XSD، مدل اطلاعاتی و سایر اطلاعات مرتبط در رجیستری مرکزی. در صورتی که نسخه‌ای جدید از شمای مشترک گذشته منتشر شود، همه استفاده‌کنندگان ثبت‌شده برای همه نسخه‌های قدیمی می‌بایست از این تغییر مطلع شوند و در صورتی که این شمای مشترک در شمای مشترک دیگری مورد استفاده قرار گرفته باشد، استفاده‌کنندگان از آن شمای نیز می‌بایست از این تغییر مطلع شوند.
تصمیم	در مورد این فعالیت کاربردی ندارد
استفاده از رجیستری	ثبت شمای مشترک و اطلاعات مربوط به آن
دستاوردهای اصلی	شمای مشترک، اطلاعات مدیریتی و سایر اطلاعات مرتبطی که در رجیستری مرکزی ثبت شده‌اند

هماهنگ‌سازی درخواست‌های تغییر/ایجاد شمای مشترک

یکی از فعالیت‌های مهمی که در رابطه با مدیریت درخواست‌های تغییر/ایجاد شمای مشترک در کشور هنگ‌کنگ انجام می‌شود، هماهنگ‌سازی درخواست‌ها می‌باشد. از این رو در این بخش توضیحات بیشتری در رابطه با نحوه انجام این فعالیت در کشور هنگ‌کنگ ارائه می‌شود.

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

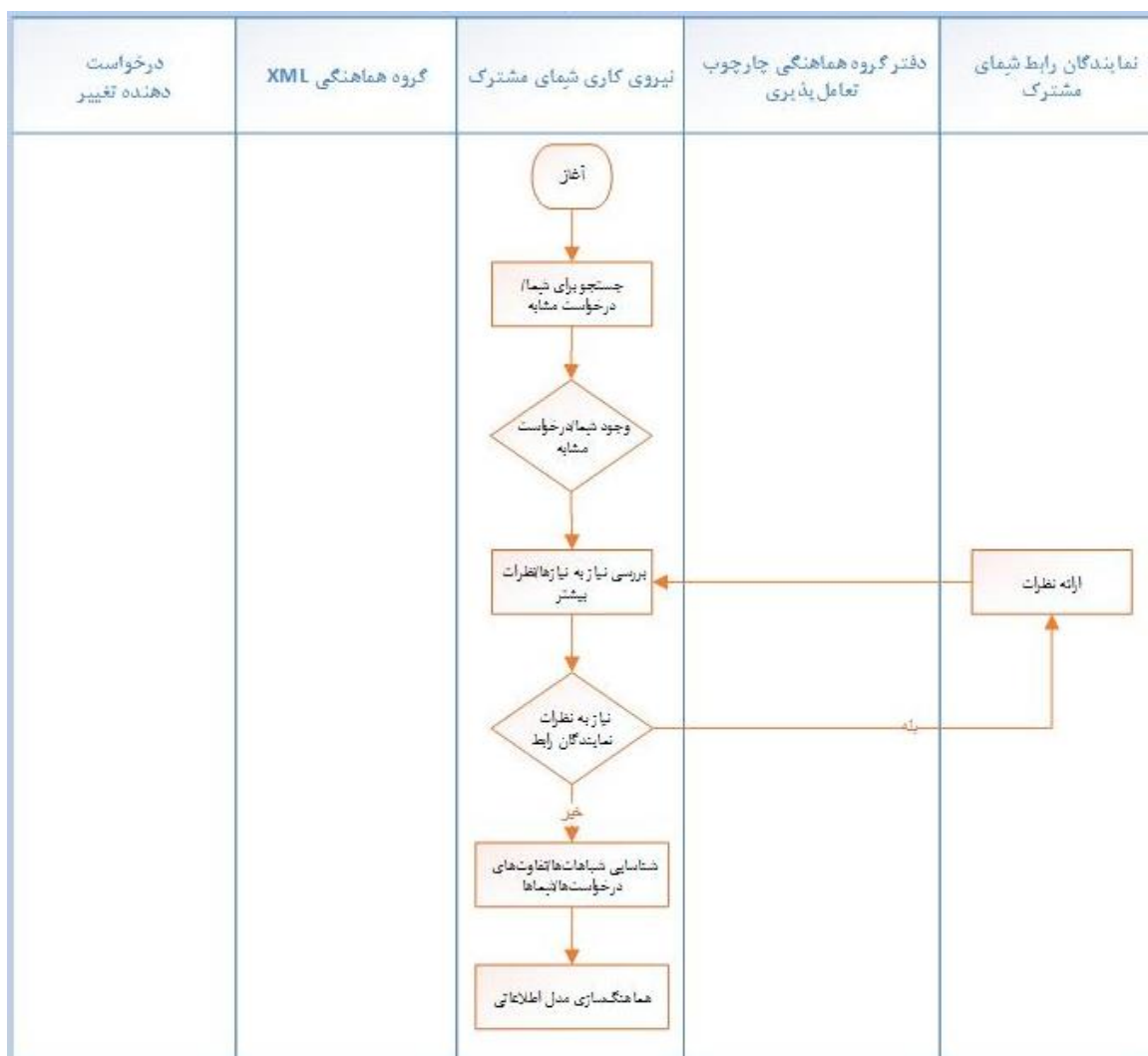
هدف اصلی هماهنگ‌سازی درخواست‌ها اولاً گردآوری همه درخواست‌های مختلف و مرتبط باهم است که توسط مراجع مختلف ارسال شده‌اند. علاوه بر این نیازمندی‌های تیم نیروی کاری شمای مشترک، شناسایی شباهت‌ها و تفاوت‌های میان درخواست‌ها، ارائه راهکاری که در حوزه‌های مختلف قابل استفاده باشد از دیگر اهداف اصلی این فعالیت می‌باشد و این راهکار پیشنهادی می‌بایست دربرگیرنده شمای مشترکی باشد که بتواند نیازمندی‌های کسب‌وکارهای مختلف را پوشش دهد.

در اسناد مربوط به چارچوب تعامل‌پذیری کشور هنگ‌کنگ مباحث مربوط به هماهنگ‌سازی درخواست‌ها در فاز توسعه شمای مشترک مطرح شده است ولی به دلیل اهمیت این موضوع، بخشی مجزا نیز به آن اختصاص داده شده‌است تا به‌شکل جامع به این موضوع بپردازد. فرآیند هماهنگ‌سازی درخواست‌ها از زمانی آغاز می‌شود که تیم نیروی کاری شمای مشترک ارزیابی‌های مقدماتی را تمام کرده و تحلیل نیازمندی‌ها و اثرات را نیز انجام داده باشد. تمرکز اصلی هماهنگ‌سازی بر روی نیازمندی‌های کسب‌وکار و همچنین شباهت‌ها و تفاوت‌های میان درخواست‌ها می‌باشد. شباهت‌های درخواست‌ها را می‌توان در یک گروه مجزا و یا به‌شکل ترکیبی در شمای مشترک قرار داد و تفاوت‌های میان شماها را نیز می‌توان به‌شکل بخش‌های اختیاری در شمای مشترک گنجاند. علاوه بر موارد فوق باید به این نکته نیز توجه داشت که در خلال انجام فرآیند هماهنگ‌سازی ممکن است به مشاوره و راهنمایی‌های نمایندگان رابط شمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی نیز نیاز باشد که هدف آن گردآوری اطلاعات بیشتری در رابطه با نیازمندی‌های کسب‌وکارها و همچنین استفاده از نظرات آن‌ها است. با توجه به موارد فوق می‌توان انتظار داشت احتمال کمی وجود دارد شمای مشترکی ایجاد شود که به‌شکل کامل بتواند همه نیازمندی‌های سازمان‌ها و دستگاه‌های مختلف را پوشش دهد. با این وجود باید در نظر داشت

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

که بدون توافق بر روی شیماهای مشترک امکان ارائه خدمات مشترک میان سازمان‌های مختلف امری محال است.

شکل زیر نشان‌دهنده توالی مجموعه اقداماتی است برای هماهنگ‌سازی درخواست‌های تغییر/ایجاد یک شیما مشترک می‌بایست به‌انجام برسند.

شکل ۱۱- فاز هماهنگ‌سازی درخواست‌ها/شیماهای مشترک

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

در ادامه این بخش به معرفی مهمترین فعالیت‌هایی که برای ایجاد هماهنگ‌سازی در درخواست‌های تغییر/ایجاد شمای مشترک جدید پرداخته می‌شود.

جدول ۱۸- شناسنامه فعالیت جستجو برای درخواست‌ها و شمای مشابه

عنوان فعالیت: جستجو برای درخواست‌ها و شمای مشابه	
هدف	جستجو برای درخواست‌های تغییر/ایجاد شمای مشترک مشابه، نیازمندی‌های مشابه اعضای تیم نیروی شمای مشترک و شمای مشترک برای هماهنگ‌سازی
موجودیت‌های درگیر	تیم نیروی کاری شمای مشترک
پیش‌نیاز	آغاز بررسی و تحلیل تأثیرات و نیازمندی‌ها
محتوا	درخواست‌های مشابه تغییر/ایجاد شمای مشترک قبل از ادامه فرآیند هماهنگ‌سازی می‌بایست بررسی شوند. نیروی کاری شمای مشترک می‌بایست در رجیستری مرکزی به جستجوی شمایایی بپردازند که قادر هستند کمک بیشتری به هماهنگ‌سازی ارائه نمایند.
تصمیم	در مورد این فعالیت کاربرد ندارد
استفاده از رجیستری	جستجو برای شمای مشترک مشابه
دستاوردهای اصلی	درخواست مشابه تغییر/ایجاد شمای مشترک، شمای مشترک مشابه، نیازمندی‌های مشابه اعضای تیم نیروی کاری شمای مشترک

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

پس از انجام جستجو برای درخواست‌ها و شِماهای مشابه، نوبت به شناسایی و بررسی شباهت‌های میان آن‌ها می‌باشد. جدول زیر نشان‌دهنده ویژگی‌های این فعالیت می‌باشد.

عنوان فعالیت: شناسایی شباهت‌ها و تفاوت‌ها میان درخواست‌ها/ شِماها	
هدف	شناسایی شباهت‌ها و تفاوت‌های میان درخواست‌های مشابه، نیازمندی‌های مشابه اعضای تیم نیروی کاری شِمای مشترک و شِماهای مشترک مشابه
موجودیت‌های درگیر	تیم نیروی کاری شِمای مشترک
پیش‌نیاز	به میزان کافی نظرات و نیازمندی‌های مرتبط گردآوری شده‌باشند.
محتوا	شباهت‌ها و تفاوت‌هایی که شناسایی شده‌اند.
تصمیم	در مورد این فعالیت کاربرد ندارد.
استفاده از رجستری	در مورد این فعالیت کاربرد ندارد.
دستاوردهای اصلی	شباهت‌ها و تفاوت‌های میان درخواست‌های تغییر/ایجاد شِمای مشترک و شِماهای مشترک مشابه

پس از شناسایی و بررسی شباهت‌های میان درخواست‌ها و شِماهای مشترک، می‌بایست میان آن‌ها هماهنگی ایجاد شود. در جدول زیر جزئیات بیشتری از این فعالیت ارائه شده‌اند.

جدول ۱۹- هماهنگ‌سازی مدل اطلاعاتی کسب‌وکار

عنوان فعالیت: هماهنگ‌سازی مدل اطلاعاتی کسب‌وکار	
هدف	هماهنگ‌سازی درخواست‌ها/ نیازمندی‌ها/ شِماهای مشترک به شکل یک مدل اطلاعاتی مشترک

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

عنوان فعالیت: هماهنگ‌سازی مدل اطلاعاتی کسب‌وکار	
موجودیت‌های درگیر	تیم نیروی کاری شِمای مشترک
پیش‌نیاز	شباهت‌ها و تفاوت‌های میان درخواست‌ها، نیازمندی‌های مشابه اعضای تیم نیروی کاری شِمای مشترک و شِماهای مشترک مشابه شناسایی شده‌باشند.
محتوا	ساخت مدل اطلاعاتی جدید بر اساس موارد زیر: - شباهت‌های میان درخواست‌ها/ شِماها در مدل اطلاعاتی جدید گروه‌بندی یا ترکیب شوند. - تفاوت‌های میان درخواست‌ها/ شِماها به‌شکل مولفه‌های اختیاری مدل معرفی شوند. - پس از مشاوره با سازمان‌های مربوطه، ساختارهای اطلاعاتی‌ای که دیگر مورد نیاز نیستند می‌بایست در مدل اطلاعاتی جدید نادیده گرفته شوند.
تصمیم	در مورد این فعالیت کاربرد ندارد.
استفاده از رجستری	در مورد این فعالیت کاربرد ندارد.
دستاوردهای اصلی	مدل اطلاعاتی هماهنگ‌سازی شده

۲،۲،۱،۲،۴ مدیریت درخواست‌های کنارگذاشتن شِمای مشترک

بر اساس درخواست ارائه‌شده توسط یک تیم پروژه برای کنارگذاشته‌شدن یک شِمای مشترک، دفتر گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری می‌بایست دلیل و توجیه تیم پروژه برای این درخواست را مورد بررسی قرار دهد و اثرات کنارگذاشته‌شدن این شِمای مشترک را نیز بررسی کند. در صورتی که درخواست ارائه شده مناسب باشد، این مورد به اطلاع نمایندگان رابط شِمای مشترک در دستگاه‌های اجرایی و سایر استفاده‌کنندگان

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

ثبت‌شده از آن شما می‌رسد. در صورت عدم اعتراض نمایندگان رابط، پس از بررسی نظرات و دیدگاه‌های سایر استفاده‌کنندگان از شما می‌مشتک، درخواست ارائه‌شده می‌بایست برای تأیید در اختیار گروه هماهنگی XML قرار گیرد؛ در صورتی که این درخواست توسط گروه هماهنگی XML تأیید شود می‌بایست همه نسخه‌های آن شما می‌مشتک از بخش شماهای تأییدشده در رجیستری خارج و به بخش شماهای کنارگذاشته‌شده انتقال یابند. در این حالت این امر می‌بایست به اطلاع همه استفاده‌کنندگان از این شما برسد.

۲-۲-۲ قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای تعامل‌پذیری

در مستندات منتشرشده کشور هنگ‌کنگ اطلاعات زیادی در زمینه قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای تعامل‌پذیری به چشم نمی‌خورد.

۲-۲-۳ ارزیابی و نظارت بر تعاملات صورت‌گرفته

یکی دیگر از بخش‌هایی که در چارچوب تعامل‌پذیری کشور هنگ‌کنگ ذکر شده و به شکل مفصلی بدان پرداخته شده است، مبحث انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری می باشد. در ادامه این بخش اطلاعات ارائه‌شده در زمینه انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری هنگ‌کنگ ارائه خواهد شد.

۲-۳-۱ استفاده از مشخصه‌های فنی و شماهای مشترک

در کشور هنگ‌کنگ پیروی از چارچوب تعامل‌پذیری برای همه سازمان‌ها و ادارات دولتی در تعامل با یکدیگر و یا سایر افراد و کسب‌وکارها الزامی است. انطباق یا پیروی از چارچوب تعامل‌پذیری کشور هنگ‌کنگ به این

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

معناست که سازمان‌ها و ادارات دولتی این کشور از استانداردهای فنی مشخص شده و همچنین شِماهای XML مشترک، به‌علاوه دستورالعمل‌ها، معماری زیرساخت و سایر دستورالعمل‌هایی که در چارچوب تعامل‌پذیری ذکر شده‌اند، استفاده نمایند. در صورت معرفی سیستم جدید و در صورتی که مشخصه‌های فنی و شِماهای XML فعلی پاسخگوی نیازهای تعامل‌پذیری نباشند، می‌بایست درخواست برای تغییر در چارچوب تعامل‌پذیری ارسال شود.

۲-۳-۲-۲ سیاست و خط‌مشی انطباق

در کشور هنگ‌کنگ همه سیستم‌های زیرساختی جدید، سیستم‌های دولتی جدیدی که برای خدمت‌رسانی به مردم و کسب‌وکارها استفاده می‌شوند و سیستم‌های جدید بین‌سازمان (بین دپارتمانی) می‌بایست بر اساس الزامات مشخص‌شده در چارچوب‌های تعامل‌پذیری توسعه داده شوند.

برای سیستم‌های فعلی باتوجه به تنوع زیاد سیستم‌ها و پلت‌فرم‌های استفاده‌شده، ممکن است انطباق با یک سری الزامات مشخص امری دشوار و دست‌نیافتنی باشد. برای سیستم‌های فعلی در دولت هنگ‌کنگ بحث انطباق با چارچوب زمانی مطرح می‌شود که این سیستم‌ها نیازمند برقراری ارتباط با یکدیگر و یا اصلاحاتی باشند که منجر به ایجاد تعاملات سیستمی می‌شوند؛ البته در شرایطی که تغییری مهم در کارکردهای یک سیستم صورت می‌گیرد، می‌بایست الزامات تعامل‌پذیری نیز مورد توجه قرار گیرند.

یکی از روندهایی که در حوزه فناوری اطلاعات دیده می‌شود، توسعه روزافزون فعالیت‌های مربوط به برون‌سپاری می‌باشد. با درک این روند، دولت هنگ‌کنگ علاوه بر به‌کارگیری چارچوب تعامل‌پذیری در زمینه

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

توسعه سیستم‌های داخلی دولت، فروشندگان و تأمین‌کنندگان بیرونی خود را نیز ملزم به رعایت استانداردهای تعامل‌پذیری مطرح شده در چارچوب تعامل‌پذیری می‌نماید.

در تکمیل مباحث مربوط به انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری هنگ‌کینگ می‌بایست به این نکته اشاره شود که کشور هنگ‌کینگ مشخصه‌ها و استانداردهای تعامل‌پذیری را به‌شکل پیشنهادی به بخش‌های غیر دولتی مطرح می‌کند.

۲-۳-۳ انطباق با نسخه‌های جدید چارچوب

پروژه‌ها و سیستم‌های جدید می‌بایست بر اساس آخرین نسخه از چارچوب‌های تعامل‌پذیری کشور هنگ‌کینگ تعریف و طراحی شوند. اگر نسخه جدیدی از چارچوب تعامل‌پذیری پس از طراحی یک سیستم ارائه شود و تغییرات لحاظ‌شده در آن بر روی طراحی سیستم اثرگذار باشند، تیم پروژه می‌بایست تحلیل هزینه-منفعت را برای امکان‌سنجی تغییر طراحی سیستم برای انطباق با چارچوب جدید انجام دهد.

همین اقدامات باید در زمان پیاده‌سازی و استقرار سیستم‌های جدید و در صورت ارائه نسخه جدیدی از چارچوب که اثرات مهمی بر روی سیستم دارد، انجام شوند و بر این اساس می‌بایست تحلیل هزینه-منفعت برای بررسی امکان‌سنجی تغییر در مشخصه‌های سیستم برای انطباق با چارچوب (جدید) انجام شود.

با انجام تحلیل هزینه-منفعت شاید مشخص شود که تغییر در سیستم در حال ساخت تأثیر قابل توجهی بر روی روند انجام پروژه از نظر منابع زمانی، مالی و سایر محدودیت‌ها ندارد؛ در این صورت با انجام تغییرات لازم، فعالیت‌ها و مشخصه‌ها با انطباق با چارچوب جدید، انتخاب می‌شوند؛ در صورت این‌که تحلیل‌ها بیانگر عدم

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

مقرون به صرفه بودن تغییرات باشند، می‌بایست روند پیشین ادامه یابد. در انتها باید به این نکته نیز اشاره نمود که نتایج تحلیل‌های انجام‌شده و تصمیمات مرتبط باید به تأیید مدیران فاوای واحدها (و یا مسئول هم‌تراز) برسد.

۲-۳-۴ نقش‌ها و مسئولیت‌های مربوط به انطباق

سازمان‌ها و ادارات دولتی، خود مسئول قانون‌گذاری در رابطه با بحث انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری هستند. باید به این نکته اشاره شود که در جمله فوق، بر روی پایبندی و انطباق با چارچوب توافق شده است و قانون‌گذاری صرفاً مباحث داخلی سازمان‌ها را دربر می‌گیرد. در این شرایط دینفعان مرتبط، مانند مدیران پروژه‌ها، می‌بایست مسئولیت‌های فردی در قبال تعامل‌پذیری را پذیرا باشند.

به مسائل، چالش‌ها و محدودیت‌های مرتبط با موضوعات انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری کشور هنگ‌کنگ توسط دفتر پشتیبانی که زیر نظر کمیته هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری فعالیت می‌کند، رسیدگی می‌شود. همچنین این دفتر مسئولیت پاسخگویی به سوالات و ابهامات سازمان‌ها و ادارات دولتی در زمینه انطباق با چارچوب را بر عهده دارد.

۲-۳-۵ رویه معافیت از انطباق با چارچوب

یکی دیگر از شرایطی که در زمینه انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری هنگ‌کنگ در نظر گرفته شده است، معافیت از انطباق با این چارچوب می‌باشد. در شرایطی که مدیر یک پروژه تشخیص دهد که امکان انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری به دلایلی وجود ندارد، می‌بایست این امر را با مدیر فاوای واحد مطرح نماید و موافقت

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

کتبی وی را دریافت کند و در صورت عدم وجود واحد فاوا در سازمان، این مجوز می‌بایست از اداره فناوری اطلاعات و ارتباطات این کشور دریافت شود.

مدیر واحد فاوا و یا سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات هنگ‌کنگ بر اساس دانش و مهارت‌های حرفه‌ای خود درباره درخواست‌های معافیت تصمیم می‌گیرند و در صورت تأیید آن، می‌بایست نتیجه را به صورت کتبی اعلام نمایند. در شرایطی که تصمیم‌گیری در این زمینه پیچیدگی‌های بیشتری داشته‌باشد از نظرات و راهنمایی‌های گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری نیز استفاده خواهد شد. در تکمیل این موضوع باید به این نکته نیز اشاره شود که پس از تأیید و موافقت با معافیت از انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری، در صورتی که سیستم دارای یکی از شرایط زیر باشد، می‌بایست تأییدیه درخواست معافیت حداکثر طی دو هفته به اطلاع گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری برسد:

- سیستم‌های زیرساختی جدید
- سیستم‌های جدید در زمینه خدمات دولت به عموم
- سیستم‌های جدید بین سازمانی

۲-۲-۴ چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و کاهش تضاد و ریسک

در مستندات کشور هنگ‌کنگ اطلاعات زیادی در رابطه با چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و تضاد به چشم نمی‌خورد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۳-۲ مطالعه و بررسی کشور هندوستان

هندوستان به عنوان یکی از هفت کشور منتخب به شکل جامع در مطالعات تطبیقی و الگوبرداری مورد بررسی قرار گرفت. همان‌طور که در سند مربوط به گزارش مطالعات تطبیقی نیز مورد اشاره قرار گرفت، عمده تمرکز دولت هندوستان در زمینه تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی خود معطوف به موضوعات تغییر در استانداردهای فنی و استانداردهای داده و فراداده می‌باشد.

۳-۲-۱ نظام نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری

۳-۲-۱-۱ ساختار سازمانی راهبری چارچوب

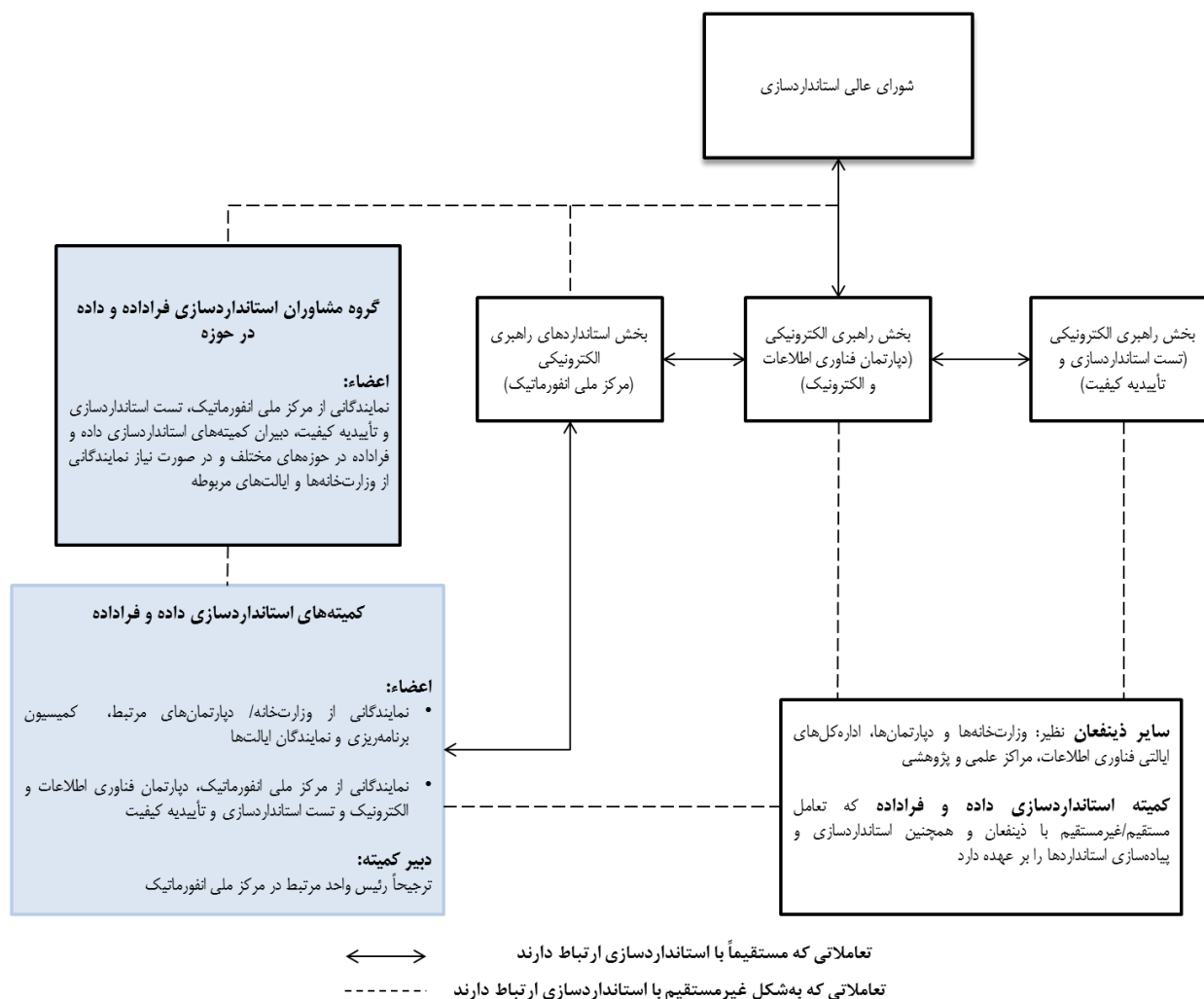
سازمان‌ها و گروه‌های مختلفی در بحث راهبری و مدیریت چارچوب تعامل‌پذیری کشور هندوستان مشارکت دارند. نکته‌ای که در این زمینه می‌بایست مورد اشاره قرار گیرد اینست که در زمینه ساختار راهبری و مدیریت چارچوب، کشور هندوستان دو ساختار مجزا برای تغییر/تدوین استانداردهای داده و تغییر/تدوین استانداردهای فنی ارائه کرده‌است. هرچند این دو ساختار تا حدی شبیه به یکدیگر هستند ولی به دلیل تفاوت‌های آن‌ها و همچنین برای درک بهتر مفاهیم مربوط به مدیریت تغییر این دو نوع از استانداردها، این ساختارها در بخش بعد و به همراه فرآیندهای مدیریت تغییر مربوط به خود معرفی خواهند شد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۲-۱-۳-۲ فرآیند مدیریت تغییر

۲،۳،۱،۲،۱ فرآیند مدیریت تغییر/تعیین استانداردهای داده و فراداده

در مستندات مربوط به هندوستان، تصویری از ساختار و جایگاه ذینفعان مرتبط با این کار و همچنین وظایفی که بر عهده آنهاست ارائه شده است (شکل زیر).

شکل ۱۲- ساختار تدوین استانداردهای داده و فراداده

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

قبل از توضیح ساختار بالا و وظایفی که بر عهده ذی‌نفعان فرآیند تدوین استانداردهای داده و فراداده است، توضیحاتی درباره اقدامات اصلی که در کشور هندوستان در زمینه استانداردسازی داده‌ها و فراداده در نظر گرفته شده‌اند، ارائه می‌شود.

یکی از مهمترین اقداماتی که در زمینه تدوین این استانداردها باید انجام شود، شناسایی حوزه‌ای است که باید تحت استانداردسازی قرار گیرد. پس از شناسایی حوزه‌های مورد نظر برای استانداردسازی، می‌بایست کمیته‌ای در زمینه استانداردهای داده و فراداده در آن حوزه تشکیل شود. کمیته مورد نظر پس از آن استانداردهای مربوط به آن حوزه را مشخص می‌کند و پس از بازبینی نهایی نسخه پیش‌نویس استانداردها، آن‌ها را در اختیار شورای عالی استانداردها (Apex Body) قرار می‌دهد. پس از رفع تناقضات و انجام اصلاحات مورد نیاز، استانداردها به تأیید نهایی می‌رسند.

پس‌ازاین نوبت به ساخت و به‌روزرسانی رجیستری مرکزی، انبار فراداده مختص آن حوزه و انبار فراداده داده‌های مشترک و همچنین دایرکتوری‌های کد برای استفاده در سیستم‌های راهبری الکترونیکی، می‌رسد. یکی دیگر از اقدامات مهمی که باید به انجام برسد، اطلاع‌رسانی و تعیین سازوکارهای مربوط به تبعیت از این استانداردها است. اقدامات مهمی که در زمینه تدوین استانداردهای داده و فراداده باید به انجام برسند به همراه مسئولیت‌های مرتبط با آن‌ها در جدول زیر نمایش داده شده‌اند.

جدول ۲۰- وظایف فعالیت‌های اصلی تدوین استانداردهای فراداده و داده

مسئولیت	فعالیت	ردیف

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۱	شناسایی دامنه	بخش راهبری الکترونیکی (دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک) eGD(DeitY) ^۸
۲	تشکیل کمیته استانداردسازی داده و فراداده در حوزه	وزارتخانه/ دپارتمان‌های مرتبط
۳	مشخص کردن استانداردهای مختص به حوزه	کمیته استانداردسازی داده و فراداده
۴	بازبینی نهایی نسخه پیش‌نویس استانداردها برای ارائه به شورای عالی استانداردها	گروه مشاوره استانداردسازی داده و فراداده
۵	از بین بردن تضادها و تعارضات در زمینه مالکیت، مقادیر فراداده و...	گروه مشاوره استانداردسازی داده و فراداده
۶	تصویب استانداردهای داده و فراداده	شورای عالی استانداردسازی
۷	ایجاد و نگهداشت: الف) رجیستری مرکزی و انبار فراداده برای موجودیت‌های اطلاعاتی مشترک در تمام حوزه‌ها ب) انبار فراداده موجودیت‌های اطلاعاتی مشترک در یک حوزه خاص ج) دایرکتوری‌های کد برای استفاده توسط سیستم‌های دولت الکترونیکی	الف) بخش استانداردهای راهبری الکترونیکی (مرکز ملی انفورماتیک) eGSD(NIC) ^۹ ب) کمیته استانداردسازی داده و فراداده در حوزه پ) مالکین دایرکتوری‌های کد
۸	تبعیت، ارتقا و اطلاع‌رسانی از استانداردهای فراداده و داده در سیستم‌های راهبری الکترونیکی	وزارتخانه/ دپارتمان‌های مرتبط

^۸ e-Governance Division (Department of Electronics and Information Technology)^۹ E-Governance Standard Division(National informatics Center)

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۹	سازوکار استفاده از استانداردها و همچنین تبعیت از آنها	بخش راهبری الکترونیکی (تست استانداردسازی و گواهی کیفیت) eGD(STQC) ^{۱۰}

یکی از اقداماتی که در دولت هندوستان و در ارتباط با مشخص کردن رویه تدوین استانداردهای فراداده و داده انجام شده است، مشخص کردن نقش‌ها و مسئولیت‌های اصلی‌ای است که ذینفعان این فرآیند (که در شکل زیر نشان داده شده‌اند)، باید بر عهده بگیرند. این نقش‌ها و مسئولیت‌ها در جدول زیر معرفی شده‌اند.

جدول ۲۱- نقش‌ها و مسئولیت‌های ذینفعان تدوین استانداردهای داده و فراداده در هندوستان

ذینفعان	نقش‌ها و مسئولیت‌ها
شورای عالی استانداردسازی داده و فراداده	- تأیید استانداردهای داده و فراداده در حوزه‌های خاص - سایر مسئولیت‌هایی که در این سازوکار تعریف شده‌اند
گروه مشاوره استانداردسازی داده و فراداده	- ارائه راهنمایی و مشاوره با وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها درباره اهمیت استانداردهای داده و فراداده در حوزه‌های خاص - ارائه مشاوره در زمینه مسائلی که می‌توانند منجر به ایجاد تضاد و تعارض در مالکیت و تعریف داده‌ها و فراداده‌ها شوند. - بازبینی استانداردهای فراداده و داده در حوزه‌های خاص قبل از ارائه به شورای عالی استانداردسازی برای تأیید
وزارتخانه‌ها/ سازمان‌ها	- تشکیل کمیته استانداردسازی داده و فراداده در حوزه - تسهیل اجرای وظایف کمیته استانداردسازی داده و فراداده در حوزه و

^{۱۰} E-Governance Division Standardization Testing & Quality Certification

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

راهنمایی کمیته	پشتیبانی از تبعیت و انطباق با استانداردها در سیستم‌های راهبری الکترونیکی
کمیته استانداردسازی داده و فراداده در حوزه	- شکل دادن استانداردهای داده و فراداده در یک حوزه خاص - ارتباط با بخش استانداردهای دولت الکترونیکی (مرکز انفورماتیک ملی) برای گنجاندن داده‌ها و فراداده‌های تأییدشده در رجیستری مرکزی و انبار فراداده موجودیت‌های مشترک - نگهداشت انبار فراداده موجودیت‌های مشترک در حوزه و ثبت سابقه تغییرات آن - تسهیل تبعیت و انطباق با استانداردهای داده و فراداده در حوزه مربوطه
بخش راهبری الکترونیکی (دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک)	- تعیین اولویت‌ها و همچنین شناسایی حوزه‌های موردنظر برای استانداردسازی - راهبری و هدایت تشکیل کمیته استانداردهای فراداده و داده در حوزه‌های خاص - شرکت در سازوکار شکل‌دهی و تعیین استانداردهای داده و فراداده - راهبری و هدایت فعالیت‌های مربوط به از بین بردن تضادها و تناقضات - فرمان اجرای استانداردهای مشخص‌شده از طریق انتشار راهنماها و سیاست‌های مرتبط با انطباق با استانداردها
بخش استانداردهای راهبری الکترونیکی (مرکز انفورماتیک ملی)	- راهبری و هدایت فرآیند شکل‌دهی و تعیین استانداردهای فراداده و داده - هماهنگی با سازمان فنی مسئول برای ساخت و نگهداشت رجیستری موجودیت‌های اطلاعاتی مشترک در تمامی حوزه‌ها - اطلاع‌رسانی درباره تبعیت از استانداردهای فراداده و داده در سطح ملی و ایالتی
بخش راهبری الکترونیکی (تست استانداردسازی و	تأییدیه پایبندی سیستم‌های راهبری الکترونیکی به استانداردهای تعیین‌شده

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

گواهی کیفیت)	

• شناسایی حوزه

یکی از فعالیت‌های مهمی که در استانداردسازی فراداده و داده در حوزه‌های مختلف باید انجام شود، شناسایی این حوزه‌ها می‌باشد. بر این اساس دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک کشور هندوستان یا DietY بر اساس اولویت‌بندی‌های انجام‌شده برای انجام پروژه‌های دولت الکترونیکی در سطح کشور، حوزه‌هایی که باید تحت استانداردسازی فراداده و داده قرار گیرند را شناسایی کرده و مشخص می‌کند.

• تشکیل کمیته استانداردسازی داده و فراداده در حوزه

همان‌طور که اشاره شد یکی از اقدامات اصلی که در زمینه تدوین استانداردهای فراداده و داده، تشکیل کمیته استانداردسازی داده و فراداده در حوزه مورد نظر می‌باشد. این کار توسط وزارتخانه(ها) یا سازمان(های) مرتبط انجام می‌شود.

دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک دولت هندوستان و مرکز ملی انفورماتیک این کشور، سازوکار شکل‌دهی استانداردهای داده و فراداده در حوزه‌های خاص را به همه وزارتخانه‌ها، دپارتمان‌ها و اداره کل‌های فناوری اطلاعات ایالت‌ها ارسال می‌کنند و آن‌ها را از اهداف استانداردسازی دولت الکترونیکی به‌خصوص استانداردسازی داده و فراداده و ایجاد تعامل‌پذیری معنایی آگاه می‌سازند. از این سازمان‌ها خواسته می‌شود زمینه استانداردسازی داده‌ها و فراداده در حوزه‌های مختص به خود را بررسی کرده و نتایج را در قالب یک پیشنهاد به دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک، ارسال نمایند. این پیشنهاد باید

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

دربرگیرنده لیستی از حوزه‌های مختلف موجود در یک وزارتخانه و وضعیت استانداردسازی در آن‌ها و حوزه‌هایی که آن‌ها مایل هستند در اولویت استانداردسازی قرار بگیرند، باشد.

در انتها بر اساس پیشنهادهای ارائه‌شده و همچنین اولویت‌بندی‌ای که توسط دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک هندوستان بر روی آن‌ها انجام می‌شود، از وزارتخانه‌ها یا سازمان‌های مربوطه تقاضا می‌شود کمیته‌های استانداردسازی داده و فراداده را تشکیل دهند.

• شکل‌دهی و تعیین استانداردهای داده و فراداده

به‌منظور شناسایی عناصر اطلاعاتی کاندید برای استانداردسازی، هر دامنه به‌عنوان مجموعه‌ای از تعداد زیادی از موجودیت‌های اطلاعاتی که هر یک هدفی برای وجود دارند، مورد بررسی قرار می‌گیرند.

دولت هندوستان عناصر اطلاعاتی در حوزه‌ها را به شکل زیر دسته‌بندی کرده است:

ج- الف- عناصر اطلاعاتی که مختص به یک موجودیت خاص می‌باشند.

ح- عناصر اطلاعاتی که در میان موجودیت‌های یک حوزه مشترک هستند.

خ- عناصر اطلاعاتی که با حوزه‌های دیگر نیز مشترک هستند.

بر اساس رویکرد دولت هندوستان، عناصر اطلاعاتی که در دسته‌های ب و ج قرار می‌گیرند کاندیدای معرفی به‌عنوان عناصر مشترک در یک حوزه یا بین‌حوزه‌ای می‌شوند. در این شرایط باید فراداده‌های مربوط به این عناصر با استفاده از قالب‌های استاندارد فراداده، استاندارد شوند. علاوه بر این، مقادیر مرتبط با این عناصر نیز باید تعریف و کنترل شوند تا به‌کارگیری از آن‌ها در سیستم‌های دولتی یکپارچه شود.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

در دولت هندوستان برای شکل‌دهی به استانداردهای فنی، شش مرحله در نظر گرفته و پیشنهاد کرده است که تا حد امکان فعالیت‌های مرتبط با آن‌ها به شکل موازی انجام شوند و سعی شود فرآیند استانداردسازی حداکثر در یک بازه شش‌ماهه به انجام برسد. در جدول زیر اطلاعات این مرحله‌ها از جمله فعالیت‌هایی که باید در آن‌ها انجام شوند و مدت‌زمان مقرر انجام آن‌ها ذکر شده است.

جدول ۲۲- مراحل تدوین استانداردهای داده و فراداده

مرحله	نام مرحله	فعالیت	زمان مقرر
مرحله ۱	مرحله آماده‌سازی	آماده‌سازی و بازبینی سند اولیه	یک ماه و نیم
مرحله ۲	مرحله پیش‌نویس	آماده‌سازی پیش‌نویس استانداردهای فراداده و داده	دو ماه
مرحله ۳	مرحله بازبینی	بازبینی عمومی و اختصاصی پیش‌نویس	یک ماه
مرحله ۴	مرحله پیشنهادات	نهایی‌سازی پیش‌نویس برای ارائه به شورای عالی استانداردسازی	یک ماه
مرحله ۵	مرحله تأیید	تأیید توسط شورای عالی استانداردسازی	یک روز
مرحله ۶	مرحله اطلاع‌رسانی	اطلاع‌رسانی و به‌روزرسانی رجیستری‌ها	دو روز

در ادامه این بخش، برای درک بهتر جدول فوق، جزئیات بیشتری از مراحل ذکر شده در آن پرداخته می‌شود.

• مرحله یک- آماده‌سازی و بازبینی سند اولیه

در این مرحله دو فعالیت اصلی انجام می‌شود که برای انجام آن‌ها مدت‌زمان یک و نیم ماه، تخمین زده شده است.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

○ آماده‌سازی سند اولیه - برای آماده‌سازی سند اولیه، (۱) موجودیت‌های حاضر در حوزه شناسایی می‌شوند و پس‌از آن، (۲) به شکل خلاصه درباره اهداف موجودیت‌ها و ویژگی‌های آن‌ها (عناصر اطلاعاتی) و همچنین مقادیر مجاز برای آن عناصر، فرمت و اعتبارسنجی آن‌ها ارائه می‌شود. سپس، (۳) به هر یک از آن عناصر شناسه‌ای اختصاص داده می‌شود که بتوان به راحتی آن‌ها را به شناسه‌های مرجع عناصر اطلاعاتی که قبلاً استانداردسازی شده‌اند، نگاشت نمود.

○ بازبینی و نهایی‌سازی پیش‌نویس اولیه - در این فعالیت از نظرات و مشاوره‌های خبرگان حوزه (در سطح دولت‌های مرکزی و محلی) و حتی کارشناسان دپارتمان‌های خارجی استفاده می‌شود.

• تهیه پیش‌نویس

پس از نهایی‌سازی پیش‌نویس اولیه، کمیته استانداردسازی فراداده و داده در حوزه مورد نظر شروع به تدوین پیش‌نویس استانداردهای فراداده و داده در آن حوزه خاص می‌کند. برای انجام این مرحله مدت‌زمان دو ماه در نظر گرفته شده است و انجام آن نیز در قالب ۶ فعالیت اصلی صورت می‌گیرد. در ادامه هر یک از این فعالیت‌ها تشریح خواهند شد.

○ تشکیل لیستی از عناصر اطلاعاتی که در پیش‌نویس مقدماتی به آن‌ها اشاره شده است و دسته‌بندی این عناصر بر اساس سه دسته که در ابتدای همین بند معرفی شدند. این کار توسط کمیته استانداردسازی فراداده و داده در حوزه مورد نظر، انجام می‌شود.

○ در این مرحله کمیته استانداردسازی فراداده و داده حوزه، از بخش استانداردسازی دولت الکترونیکی تقاضای شماره حوزه می‌کند. این امر در شرایطی اتفاق می‌افتد که پیش‌از این حوزه

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

مورد نظر در پایگاه مرکزی وجود نداشته باشد و در صورتی که پیش‌ازاین در پایگاه مربوطه ثبت شده باشد باید از شماره موجود که قبلاً به آن اختصاص داده شده است، استفاده نمود.

فعالیت دیگری که باید انجام شود اینست که باید به عناصر اطلاعاتی جدید شماره مرجعی منحصر به فرد از طریق گروه‌بندی مناسب آن‌ها در بخش‌ها/ نمونه‌ها انجام شود.

○ می‌بایست مناسب بودن استانداردهای داده بین‌المللی با توجه به شرایط هندوستان بررسی شده و درباره مقادیر مجاز آن‌ها تصمیم‌گیری شود.

○ باید با مشورت با مالکان پیشنهادی درباره مالکیت عناصر اطلاعاتی جدید و همچنین دایرکتوری‌های کد، تصمیم‌گیری شود. یکی از اقداماتی که انجام آن لازم است، برطرف کردن مسائل مرتبط با وجود تضاد و تناقض در عناصر اطلاعاتی است. این کار توسط گروه مشاوران کمیته استانداردسازی داده و فراداده، بخش راهبری الکترونیکی (مرکز ملی انفورماتیک) و بخش راهبری الکترونیکی (دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک) انجام می‌شود. در صورتی که مسائل بدون حل شدن باقی بمانند، باید آن‌ها را به کمیته دبیران کمیته‌های استانداردسازی حوزه‌ها ارجاع داد.

○ می‌بایست فراداده‌های مربوط به عناصر اطلاعاتی مشترک مستند شوند؛ برای این کار قالبی مشخص نیز تعریف شده است. علاوه بر این در صورت نبود دایرکتوری‌های کد مربوطه در انبار مرکزی، می‌بایست دایرکتوری‌های کد جدید را ایجاد نمود. انجام این فعالیت بر عهده کمیته استانداردسازی داده و فراداده حوزه و همچنین مالکان پیشنهادی دایرکتوری‌های کد خواهد بود.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

- پس از انجام اقدامات فوق می‌بایست پیش‌نویس سند مربوط به استانداردهای فراداده و داده در حوزه در اختیار بخش استانداردهای دولت الکترونیکی (مرکز ملی انفورماتیک) قرار داده شود تا آماده بررسی‌های اختصاصی و عمومی شود.

• بازبینی و پیشنهادات

- پس از طی مراحل قبل نوبت به بازبینی و ارائه پیشنهادات می‌رسد که دربرگیرنده دو مرحله ۳ و ۴ از مراحل شکل‌دهی استانداردهای فراداده و داده در یک حوزه خاص می‌باشد. لازم به ذکر است که مدت‌زمانی که برای انجام این مرحله در نظر گرفته شده است، ۲ ماه می‌باشد. در ادامه این بخش به فعالیت‌هایی که در این مرحله انجام می‌شوند پرداخته خواهد شد.

- پس از ارائه فایل پیش‌نویس مستندات استانداردهای فراداده و داده در یک حوزه خاص، مستندات مربوطه باید مورد بازبینی و بررسی قرار گیرند. این کار یا به شکل اختصاصی و خصوصی انجام خواهد شد و یا به شکل عمومی. متولیان انجام این فعالیت عبارتند از: بخش استانداردهای راهبری الکترونیکی (مرکز ملی انفورماتیک)، بخش راهبری الکترونیکی (دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک) و بخش راهبری الکترونیکی (تست استانداردسازی و تأییدیه کیفیت).

- پس از بازبینی عمومی در صورت وجود تضاد و ناسازگاری به‌خصوص در بحث مالکیت عناصر اطلاعاتی عمومی، این موارد ممکن است با کمک دبیر کمیته‌های استانداردسازی داده و فراداده

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

در حوزه برطرف شوند و در صورت عدم رفع این موارد، می‌توان آن‌ها را به گروه دبیران

کمیته‌های استانداردسازی و یا شورای عالی استانداردسازی، ارجاع داد.

- نظراتی که درباره استانداردها ارائه شده‌اند باید مورد بررسی و مباحثه قرار گیرند و پس از آن، اصلاحات مورد نیاز بر روی پیش‌نویس انجام شده و آن را از طریق گروه مشاوران آماده ارائه به شورای عالی استانداردسازی می‌کنند. مسئولیت این اقدامات بر عهده کمیته استانداردسازی فراداده و داده، بخش استانداردهای راهبری الکترونیکی (مرکز ملی انفورماتیک) و همچنین گروه مشاوران می‌باشد.

- در گام بعد، استانداردهای پیشنهادی فراداده و داده در حوزه مورد نظر از طریق بخش استانداردهای راهبری الکترونیکی (مرکز ملی انفورماتیک) و بخش راهبری الکترونیکی (دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک) به‌منظور تصویب در اختیار شورای عالی استانداردسازی قرار می‌گیرند.

- همزمان با فعالیت فوق، کمیته استانداردسازی داده و فراداده در حوزه مورد نظر می‌بایست رجیستری و انبار فراداده عناصر اطلاعاتی عمومی جدید را ایجاد نماید.

• مرحله تأیید و تصویب

این مرحله جزء مراحل انتهایی ساز و کار استانداردسازی فراداده و داده‌های یک حوزه خاص در هندوستان می‌باشد که باید به شکل سریع انجام شود؛ مدت‌زمان یک روز برای انجام این کار تصویب شده است. این مرحله متشکل از دو فعالیت اصلی است که در ادامه تشریح خواهند شد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

○ شورای عالی استانداردسازی می‌بایست استانداردهای پیشنهادی داده و فراداده را بررسی و تأیید نماید. در صورتی که نیاز به شفافیت بیشتر درباره استانداردها باشد، ممکن است شورای عالی استانداردسازی رئیس کمیته استانداردهای فراداده و داده در حوزه مرتبط را دعوت کرده تا نیازهای مورد نظر پوشش داده شوند.

○ اگر استانداردها توسط شورای عالی استانداردسازی تأیید شدند که آماده انتشار می‌شود ولی در صورتی که این شورا استانداردهای پیشنهادی را تصویب نکرده باشد، کمیته استانداردهای فراداده و داده می‌بایست نسخه پیش‌نویس را اصلاح نماید.

• اطلاع‌رسانی و انتشار

پس از انجام فعالیت‌های فوق و تأیید استانداردها، نوبت به اطلاع‌رسانی و انتشار استانداردها می‌رسد. این مرحله نیز همانند مرحله قبل در مدت‌زمانی کوتاه که دو روز مقرر شده است، انجام می‌شود. در ادامه به معرفی فعالیت‌هایی که در این مرحله انجام می‌شوند پرداخته خواهد شد.

○ بخش راهبری الکترونیکی (دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک) درباره استانداردهای تأییدشده اطلاع‌رسانی می‌کند.

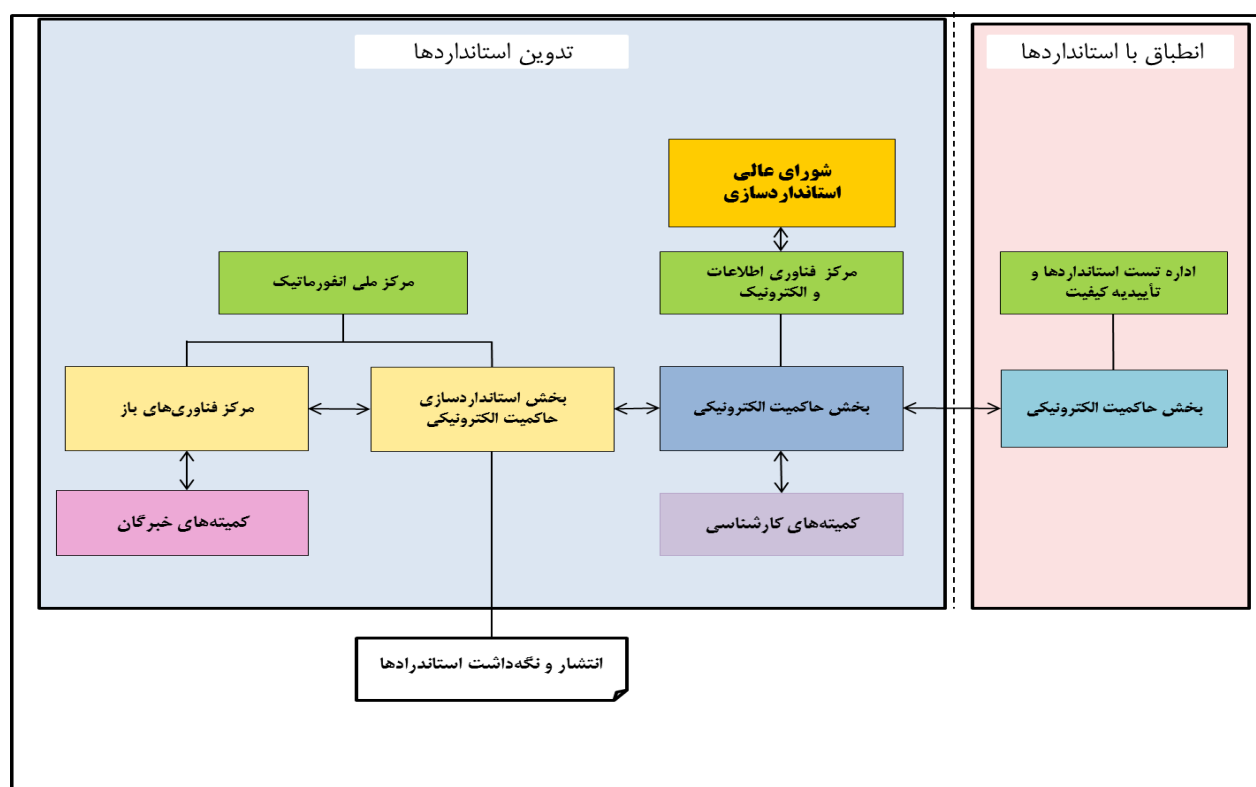
○ پس از تأیید استانداردهای پیشنهادی می‌بایست رجیستری/ انبار فراداده عناصر اطلاعاتی جدید به‌روزرسانی و نهایی شوند. در این فعالیت می‌توان وضعیت دایرکتوری‌های کد و همچنین عناصر اطلاعاتی جدید را به "تأییدشده" تبدیل نمود. این فعالیت توسط کمیته استانداردسازی دامنه و همچنین بخش استاندارد راهبری الکترونیکی (مرکز ملی انفورماتیک) انجام می‌شود.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

- نگهداشت فراداده‌های مربوط به عناصر اطلاعاتی مشترک باید بر اساس فرمت مشخص‌شده انجام شود. مسئولیت این کار بر عهده بخش استانداردهای راهبری الکترونیکی (مرکز ملی انفورماتیک) می‌باشد.

۲,۳,۱,۲,۲ فرآیند مدیریت تغییر استانداردهای فنی

دولت هند همانند سازوکاری که برای تدوین استانداردهای داده و فراداده طراحی کرده است، سازوکاری برای تدوین استانداردهای فنی نیز مشخص کرده است که در ادامه به معرفی این سازوکار پرداخته می‌شود. شکل زیر نشان‌دهنده ساختار ذینفعان این سازوکار می‌باشد.

شکل ۱۳- ذینفعان و نقش آن‌ها در تدوین استاندارد

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

در ادامه نقش هر یک از ذینفعان ارائه‌شده در شکل فوق بیان شده است:

ساختار ذینفعان فرآیند تدوین استانداردهای فنی تعامل‌پذیری در کشور هندوستان متشکل از دو بخش اصلی است که بخش اول آن مسئولیت تدوین و شکل‌دهی به استانداردها را بر عهده دارد و بخش دیگر مسئول بررسی و تضمین انطباق با استانداردها می‌باشد.

در رأس ساختار تدوین استانداردهای فنی، شورای عالی استانداردسازی (فنی) قرار دارد که متشکل از مدیران ارشد راهبردی سازمان‌ها و نهادهای مختلف است. ریاست این شورا بر عهده دبیر دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک هندوستان می‌باشد. این شورا نقش‌های مختلفی را نیز داراست که از جمله آن‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- مشخص کردن سیاست‌ها و استانداردهای طرح حاکمیت الکترونیکی
  - راهنمایی در حل مشکلات و تعارضات در سطح بالا
  - تأیید نهایی استانداردهای پیشنهادی
  - تضمین انطباق استانداردهای پیشنهادی با استانداردهای بین‌المللی مربوطه
- در سطح دوم ذینفعان اداره ارزیابی استانداردسازی و تأییدیه کیفیت، دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک و همچنین مرکز ملی انفورماتیک دولت هند قرار دارند. بخش‌هایی از این نهادها در تدوین استانداردها دخیل هستند که در ادامه نقش هر یک از بخش‌های مربوطه بیان می‌شود:
- بخش حاکمیت الکترونیکی از دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک (e-GD(DeitY)، مسئول وظایف زیر می‌باشد:

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

- اولویت‌بندی تدوین استانداردها بر اساس نیازمندی‌های طرح ملی حاکمیت الکترونیکی
- تشکیل کمیته‌های کارشناسی (SC^{۱۱}) برای تدوین سیاست‌ها در حوزه‌های شناسایی شده
- بررسی اسناد پیش‌نویس استاندارد
- بررسی بازخوردهای ارسالی از بررسی‌های اسناد پیش‌نویس
- دریافت پیش‌نویس توصیه‌ها از بخش استاندارد حاکمیت الکترونیکی (eGSD) و ارائه آن به دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک جهت بررسی و تأیید آن
- الزام پیاده‌سازی استانداردها در وزارتخانه‌ها/دپارتمان‌های مرکزی و دولت‌های محلی
- سازماندهی آگاه‌سازی و فعالیتهای تبلیغاتی در مورد استانداردسازی
- بخش حاکمیت الکترونیکی اداره ارزیابی استاندارد و گواهی کیفیت (eGD(STQC)^{۱۲}) که برای هماهنگی و پذیرش این استانداردها با نهادهای ملی و بین‌المللی مربوطه ارتباط دارد. همچنین وظیفه بررسی تبعیت سازمان‌ها از استانداردها بر عهده این بخش می‌باشد.
- بخش استاندارد حاکمیت الکترونیکی در مرکز انفورماتیک ملی (e-GSD(NIC)^{۱۳}) وظیفه راهبری، مدیریت، انتشار و نگهداری استانداردهای تدوین‌شده، هماهنگ نمودن و هدایت کمیته‌های کارشناسی برای تدوین استانداردها و کمیته‌های تشکیل شده برای حوزه‌های خاص (مانند شناسه گذاری منطقه، شناسایی فرد و ...) جهت تدوین استانداردهای داده و فراداده، تضمین تطابق استانداردهای تدوین شده با سیاست‌ها ملی و استانداردهای باز، هماهنگ نمودن و پایش روند بهبود کمیته‌ها برای بررسی استانداردها

^{۱۱} Specialist Committees^{۱۲} e-Governance Division (Standardization Testing and Quality Certification)^{۱۳} e-Governance Standards Division (National Informatics Centre)

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

پیش‌نویس، ارائه توصیه‌های پیش‌نویس به دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک برای بررسی بیشتر و در نهایت ایجاد و نگهداری وبسایت اشتراک‌گذاری اسناد، رخدادهای و شرح اقدامات را بر عهده دارد.

- مرکز فناوری‌های باز در مرکز انفورماتیک ملی ((OTC(NIC)^۴) که به تیم‌های پروژه در استفاده از استانداردهای باز کمک کرده و از کمیته‌های کارشناسی پشتیبانی مالی می‌کند. کمیته کارشناسی که توسط مرکز فناوری باز هماهنگ می‌شود، وظیفه تدوین استانداردها/چارچوب/ راهنماها/ به‌روش‌ها/ فرآیند فنی و بررسی پیش‌نویس آن‌ها را در حوزه‌های مشخص‌شده بر عهده دارد و همچنین بازخوردهای دریافتی از آژانس‌های مختلف را ثبت و بررسی می‌کند.

حال و پس از معرفی نقش‌های ذینفعان، توضیح مختصری در مورد سازوکار تدوین استانداردها ارائه می‌شود. دامنه تحت پوشش این سازوکار شامل تدوین سیاست‌های استاندارد فنی، دستورالعمل‌ها، به‌روش‌ها، رویه‌ها و... می‌باشد. پیش‌نویس اسناد توسط کمیته‌های کارشناسی آماده شده و توسط ذینفعان مختلف و طی مراحل متعدد بررسی شده و در نهایت توسط دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک جهت اطلاع‌رسانی و انتشار برای استفاده در برنامه‌های کاربردی دولتی بررسی و تصویب می‌شود. در دولت هند اسناد استاندارد مختلفی وجود دارند که از این جمله می‌توان به اسناد سیاست‌ها، چارچوب، مشخصات فنی، به‌روش، راهنماها و فرآیند اشاره کرد.

به‌علاوه ممکن است که استانداردهای منتشرشده با توجه به تحولات در فناوری، نیاز به اصلاح و ارتقا و یا تغییر در مشخصات فنی و یا بررسی نظرات ذینفعانی که از آن‌ها استفاده می‌کنند، داشته باشند. مدیریت تغییر

^۴ Open Technology Centre(National Informatics Centre)

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

استانداردها نیز بخشی از سازوکار تعیین‌شده برای تدوین استانداردها می‌باشد. روند مدیریت تغییر استانداردهای منتشر شده را می‌توان به‌طور خلاصه به‌صورت زیر بیان نمود:

۱. ارسال درخواست تغییر بر روی پرتال دولت هند توسط یک ذینفع
۲. اعلام دریافت درخواست تغییر توسط بخش استانداردهای حاکمیت الکترونیک
۳. طبقه‌بندی درخواست‌های تغییر:
  - نیاز به اقدامات اصلاحی فوری
  - نیاز به تغییر / اصلاحات ویرایشی کم
  - نیاز به تغییر فنی عمده
  - نیاز به تغییر در نسخه استاندارد فنی
۴. تحلیل تأثیر تغییرات با ارزیابی دشواری و فوریت آن
۵. ایجاد جدول زمان‌بندی اقدامات برای درخواست تغییر
۶. تدوین دستورالعمل برای کنترل و پایش کلاس‌های مختلف درخواست‌های تغییر
۷. ایجاد رویه موزون تغییر
۸. اصلاح و مرور نسخه فعلی سند استاندارد با استفاده از رویه تدوین‌شده
۹. انتشار نسخه تغییر یافته استاندارد
۱۰. اطلاع‌رسانی عمومی تغییرات

روندی که برای انتشار استانداردهای دولت الکترونیکی بعد از تصویب تغییرات توسط دپارتمان فناوری اطلاعات (در رأس ذینفعان) باید طی شود، عبارتند از:

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۱. تخصیص شماره شناسایی سند، شماره نسخه سند و غیره.

۲. تکمیل و به‌روزرسانی فراداده سند استاندارد

۳. ویرایش فرمت در صورت لزوم

۴. تبدیل به فایل PDF

۵. انتشار استاندارد بر روی پرتال استاندارد دولت هند^{۱۵}

۶. ارسال اطلاعات به ذینفعان

۷. تبلیغات در مورد استاندارد منتشر شده

یک سازوکار بازخورد در پرتال استانداردهای حاکمیت الکترونیکی دولت هند برای بهبود و اصلاح استانداردها ایجاد شده وجود دارد که از طریق آن نکات و بررسی‌های ذینفعان و کاربران مختلف جمع‌آوری می‌شود. بازخوردها ممکن است از طریق ارسال ایمیل و یا ارسال نسخه چاپی به مرکز انفورماتیک ملی و دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک نیز انجام گیرد.

بازخوردها و یا نظرات ارسالی ذینفعان و کاربران توسط بخش استانداردهای حاکمیت الکترونیک به گروه تجدیدنظر تغییرات (CRG)^{۱۶} ارسال می‌شود. گروه تجدیدنظر تغییرات، نظرات را بررسی نموده و در صورت لزوم با کارشناسان موضوع مشورت می‌کنند و بر اساس میزان ضروری بودن تغییر، اقداماتی را انجام می‌دهند. در صورتی که تغییرات ضروری باشند، نظرات بررسی شده همراه با اقدامات توصیه شده برای تغییر، توسط گروه تجدیدنظر تغییرات به بخش حاکمیت الکترونیکی از دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک (eGD(DietY)) و بخش استانداردهای حاکمیت الکترونیک (eGSD) ارسال می‌شود. بر اساس بازخوردهای دریافتی، بخش

^{۱۵} <https://egovstandards.gov.in>

^{۱۶} Change Review Group

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

استانداردهای حاکمیت الکترونیکی (eGSD) اقدامات مربوطه را انجام می‌دهد. ممکن است که لازم باشد تا برای وظایف خاص مانند مرور و بررسی استاندارد اقدام ضروری توسط بخش استانداردهای حاکمیت الکترونیک انجام شود. در صورتی که تغییرات ضروری نباشند نیز درخواست‌ها و شکایات باقی‌مانده باید بررسی شده و به کمیته مربوطه جهت رسیدگی در بررسی‌های سالانه و یا در موارد نیاز، ارسال شود. در صورتی که به این نتیجه رسیده شود که تغییرات لازم نیست، بخش استانداردهای حاکمیت الکترونیک به درخواست دهنده تغییر، این موضوع را اعلام خواهد کرد و در غیر این صورت کمیته کارشناس، تغییرات را بررسی نموده و اقداماتی را بر اساس این که تغییرات جنبه فنی دارد یا خیر، انجام می‌دهد.

تغییرات لازم برای اصلاحات جزئی یا ویرایشی ممکن است تنها منجر به تغییر نسخه در سند شود در حالی که تغییرات اساسی به خصوص تغییرات مربوط به جنبه‌های فنی مراحل مختلف پیش‌نویس/ توصیه‌ها/ تأیید رسمی دپارتمان فناوری اطلاعات را لازم دارد.

۲-۳-۲ قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای تعامل‌پذیری

در مستندات منتشرشده کشور هندوستان اطلاعات زیادی در رابطه با قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای تعامل‌پذیری به چشم نمی‌خورد.

۳-۳-۲ ارزیابی و نظارت بر تعاملات صورت‌گرفته

در مستندات منتشرشده کشور هندوستان اطلاعات زیادی در رابطه با ارزیابی و نظارت بر تعاملات صورت‌گرفته به چشم نمی‌خورد.

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

۲-۳-۴ چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و تضاد و کاهش ریسک

در کشور هندوستان چارچوب و سازوکار مشخصی برای حل اختلاف و کاهش تضاد به‌چشم نمی‌خورد. با این حال در مستندات این کشور و در معرفی شرح وظایف مؤلفه‌های ساختار راهبری و مدیریت تغییرات، بدون پرداختن به جزئیات، موضوع حل اختلاف و تعارض ذکر شده‌است.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۴-۲ مطالعه و بررسی کشور عربستان سعودی

عربستان سعودی به عنوان یکی از کشورهای منتخب برای مطالعات تطبیقی در زمینه چارچوب تعامل‌پذیری به‌شکل جامع در گزارش مربوط به آن مورد بررسی قرار گرفته‌است. در این کشور به موضوع نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی چارچوب تعامل‌پذیری نیز همانند سایر حوزه‌ها توجه زیادی شده‌است که در ادامه این بخش توضیحاتی در این زمینه ارائه خواهد شد.

۴-۲-۱ نظام نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری

از دید دولت عربستان سعودی چارچوب YEFI یک دارایی اطلاعاتی زنده است که حفظ وضع موجود آن نیازمند صرف منابع می‌باشد. برای نگهداشت این چارچوب، فعالیت‌های زیر در نظر گرفته شده‌اند:

- تخصیص نیرو به‌منظور نگهداشت YEFI و آموزش و تبلیغ آن در نهادها
- تخصیص نیرو به‌منظور بسط و توسعه YEFI با توجه به فناوری‌های جدید
- پایش توسعه خدمات الکترونیکی و تضمین تطابق و سازگاری آن‌ها با استانداردهای اطلاعاتی YEFI
- نظارت بر تأمین‌کننده‌های دولت به‌منظور تضمین تطابق و سازگاری با استانداردهای فنی YEFI
- تخصیص نیرو برای بررسی پیشنهادات ارائه‌شده
- تضمین در دسترس بودن اطلاعات و قواعد مرتبط با YEFI
- در دسترس قرار دادن مدل‌ها و موجودیت‌های اطلاعاتی YEFI در یک رجیستری مرکزی

برای توسعه این چارچوب نیز باید فعالیت‌های زیر در نظر گرفته شوند:

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

- تخصیص نیرو در زمینه تعیین نحوه پیاده‌سازی استانداردها
  - اصلاح و بازبینی در استانداردها بر اساس بازخوردهای ارائه‌شده ناشی از ارائه آزمایشی خدمات
  - ایجاد یک رجیستری مرکزی برای ثبت استانداردها
  - ایجاد یک رجیستری برای ثبت پروژه‌های تعریف‌شده و مرتبط با حوزه تعامل‌پذیری
  - تضمین تطابق همه خدمات با استانداردهای اطلاعاتی
  - فراهم آوردن درکی مناسب در زمینه حفظ یکپارچگی داده‌ها
- علاوه بر مشخص کردن فعالیت‌هایی که در زمینه نگهداشت و توسعه چارچوب YEFI باید انجام شوند، کمیته تعامل‌پذیری YESSER مهمترین شغل‌های مرتبط با انجام این فعالیت‌ها مشخص کرده است، این مشاغل عبارتند از:

- مدیر YEFI
  - تحلیل‌گر فنی
  - تحلیل‌گر مدل‌سازی داده و کسب‌وکار
- وظایف این مشاغل در جدول زیر ذکر شده است.

جدول ۲۳- شرح وظایف مرتبط با توسعه و نگهداشت YEFI

نقش	شرح وظایف	وضعیت
مدیر YEFI	• به‌طور روزانه فعالیت‌های نگهداری و توسعه برای YEFI را مدیریت می‌کند. • تهیه طرح‌های پروژه‌ها با کمک رهبران کارگروه‌ها • هماهنگ‌سازی مورد نیاز بین کمیته YIC و دبیرخانه آن • امکان فعالیت به‌عنوان رئیس YIC • توسعه و ارائه طرح ارتباطات YEFI • مدیریت مسائل و ریسک‌ها در YEFI • اطلاع‌رسانی و مشاوره به MCIT درباره تغییر و یا پیشرفت عمده در استانداردهای	پاره‌وقت

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

فنی		
تحلیل‌گر فنی	- پایش استانداردهای فنی بین‌المللی - همکاری با کارگروه تعامل‌پذیری جهت تضمین استفاده و تبعیت از استانداردهای YEFI - همکاری با کارکنان فنی سازمان برای تضمین اینکه پایگاه‌داده و/یا خدمات وب به رجیستری YEFI نگاشت می‌شوند.	پاره‌وقت
تحلیل‌گر مدل‌سازی داده و کسب‌وکار	- نگهداری استانداردها داده و شمایای YEFI - همکاری با تیم خدمات الکترونیکی و سازمان‌ها دولتی برای تضمین اینکه فرآیندهای مدل‌سازی کسب‌وکار از استانداردهای داده YRFI استفاده می‌کنند. - همکاری با تیم خدمات الکترونیکی برای تضمین اینکه خدمات جدید، استانداردهای داده را شناخته و از آن‌ها استفاده می‌کنند. - همکاری با گروه‌های کاری تعامل‌پذیری جهت توسعه و تعمیم استانداردهای داده	تمام‌وقت

علاوه بر فعالیت‌هایی که در بخش‌های قبل ذکر شد، برای راهبری چارچوب YEFI مجموعه فعالیت‌های دیگری نیز ذکر شده‌اند که در ادامه به آن‌ها اشاره خواهد شد:

- **کنترل تغییرات** - یکی از مباحثی که در چارچوب تعامل‌پذیری YEFI اشاره می‌شود، مبحث کنترل تغییرات می‌باشد که در ادامه و در بخش مدیریت تغییرات بدان پرداخته خواهد شد.
- **مدیریت دامنه** - یکی از درخواست‌هایی که ممکن است مطرح شود، درخواست برای تغییر دامنه کار گروه‌های کاری است. برای چارچوب YEFI امکان تغییر در دامنه نیز در نظر گرفته شده است، منتها در صورت وجود شرایط زیر:
  - مشخص شود نیاز به اعمال تغییرات، ضروری است.
  - اسپانسر پروژه نیازمندی جدید یا تغییر را تأیید کند.
  - اثرات ناشی از اعمال تغییر به‌خوبی تحلیل و شناخته شود.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

○ تغییراتی که در زمینه‌های (هزینه، زمان‌بندی، کیفیت و منابع انسانی) در پروژه ایجاد می‌شود، تأیید شوند.

• **مدیریت ریسک** - در بحث مدیریت ریسک نیز می‌بایست ریسک‌های مختلفی که بر روی کار اثر می‌گذارند شناسایی شده و برای جلوگیری از اختلال در عملکرد، مدیریت شوند.

• **مدیریت کیفیت** - برای هر یک از گروه‌های کاری می‌بایست یک طرح و برنامه پروژه تدوین شود که در آن باید مایلستون‌ها و فرآورده‌های پروژه مشخص شود و هنگام رسیدن به این مایلستون‌ها، محصولات و دستاوردها توسط مدیر پروژه به شکل دقیق مورد بررسی قرار گیرند و پس از آن مراحل بعد شروع شوند.

همچنین کشور عربستان سعودی در آغاز راه خود برای طراحی و توسعه چارچوب تعامل‌پذیری خود نقشه راهری را طراحی کرده‌است که در ادامه مورد اشاره قرار خواهد گرفت.

نقشه راهی که توسط کمیته تعامل‌پذیری YESSER برای YEFI ترسیم شده است، سه مقطع زمانی را در بر گرفته است که دامنه فعالیت‌های هر یک از آن‌ها به شرح ذیل می‌باشد:

از آوریل تا جولای ۲۰۰۷

- ثبت فضای نام YEFI
- ثبت نام‌های پرتال YEFI
- انجام پیمایش درباره استانداردها و پلتفرم‌های فنی
- تحویل نسخه اول YEFI به نهادها برای بررسی و ارائه نظرات

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

- شناسایی الزامات مربوط به رجیستری مشترک داده‌های XML
- شناسایی الزامات مربوط به ایجاد کاتالوگ خدمات الکترونیکی
- تعیین دامنه و ویژگی‌های پرتال
- اصلاح نسخه اول YEFI بر اساس نظرات دریافت‌شده
- برگزاری جلسات و کارگاه‌های هم‌اندیشی جهت نهایی‌سازی و انتشار نسخه ۱,۱
- انتشار نسخه ۱,۱ بر روی پرتال ملی و همچنین YESSER

از آگوست تا اکتبر ۲۰۰۷

- تضمین ثبت و انتشار همه اصلاحات چارچوب
- ساخت، تست و راه‌اندازی پرتال YEFI
- ساخت، تست و راه‌اندازی رجیستری مرکزی داده‌های XML
- ایجاد کاتالوگ پروژه‌های تعامل‌پذیری نهادها
- ایجاد کاتالوگ خدمات الکترونیکی
- اصلاح نسخه ۱,۱ با تمرکز بر اصول و سیاست‌های مشخص‌شده
- تدوین نسخه ۱,۲ YEFI
- برگزاری جلسات و کارگاه‌های هم‌اندیشی در ارتباط با نسخه جدید
- انتشار نسخه ۱,۲ YEFI
- گسترش انجام پیمایش‌های مختلف بر روی خدمات به‌منظور شناسایی استانداردها، واسطه‌ها، الزامات کسب‌وکاری و همچنین موجودیت‌های اطلاعاتی مرتبط
- انتشار نتایج پیمایش‌ها

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

- ایجاد گروهی برای مدیریت شماهای XML و نگهداشت استانداردهای فنی
- ایجاد فضایی در پرتال YESSER به‌منظور دریافت نظرات و پیشنهادات در ارتباط با YEFFI

سال ۲۰۰۸

- تضمین اصلاح همه بخش‌ها به‌منظور تدوین نسخه ۲ YEFI
- بازبینی در دوره‌های ۶ ماهه برای بررسی نیاز به ارائه نسخه‌های جدیدتر

۱-۴-۲ ساختار راهبری چارچوب

چارچوب YEFI بخشی از طرح توسعه دولت الکترونیکی کشور عربستان سعودی یا YESSER است. این طرح با همکاری و مشارکت وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات کشور عربستان (MCIT^{۱۷})، وزارت اقتصاد و همچنین کمیسیون ارتباطات و فناوری اطلاعات این کشور (CITC^{۱۸}) انجام می‌شود.

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات کشور عربستان مسئولیت اصلی طرح YESSER را بر عهده دارد و همچنین مسئولیت ریاست کمیته تعامل‌پذیری YESSER (YIC^{۱۹}) را نیز بر عهده دارد. علاوه بر موارد فوق، مسئولیت انتشار و مدیریت اموری نظیر تأیید و تصویب موارد مرتبط با YEFI نیز بر عهده این وزارت‌خانه می‌باشد.

یکی از مواردی که می‌بایست مورد اشاره قرار گیرد اینست که مقرر شده است مستندات مربوط به چارچوب YEFI قبل از نهایی‌شدن در اختیار سازمان‌ها و نهادهای تحت پوشش خود قرار گیرند و نظرات احتمالی آن‌ها

^{۱۷} Ministry of Communication and Information Technology

^{۱۸} Communication and Information Technology Commission

^{۱۹} Yesser Interoperability Committee

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

درباره مستندات دریافت شود. این نظرات باید در وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات این کشور بررسی شده و در بازه زمان مشخصی (دو ماه) به آن‌ها پاسخ داده شود. در صورت پذیرفته شدن تغییرات، باید آن‌ها تا زمان انتشار نسخه بعدی YEFI ثبت شوند و در آن زمان در نسخه جدید اعمال گردند.

مسئولیت تصمیمات مرتبط با مدیریت و راهبری چارچوب YEFI بر عهده کمیته تعامل‌پذیری YESSER قرار گرفته است و پس از انتشار YEFI نقش‌ها و مسئولیت‌های مرتبط با نگهداشت این چارچوب به شکل دقیق مشخص شده است.

کمیته تعامل‌پذیری YESSER مسئولیت بررسی و نظارت بر محتوا و کیفیت چارچوب YEFI را بر عهده دارد. این کمیته متشکل از نماینده‌های ارشد سازمان‌ها و نهادهای دولتی است. از جمله مهمترین تصمیم‌گیری‌های این کمیته می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- طراحی و محتوای آتی چارچوب YEFI
  - اولویت‌بندی فعالیت‌هایی که در ارتباط با YEFI باید انجام شوند
  - طراحی و ساخت فرآیندهای مرتبط با YEFI
  - مدیریت و پاسخگویی به درخواست‌های سازمان‌ها و نهادها برای تغییر در YEFI
- علاوه بر موارد فوق، کمیته تعامل‌پذیری YESSER در موارد زیر در نقش مشاور و پیشنهاددهنده نیز ظاهر می‌شود:

- جهت‌گیری استراتژیک طرح YESSER
- بهبود YEFI در سطح ملی و بین‌المللی
- پذیرش YEFI در بخش عمومی

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

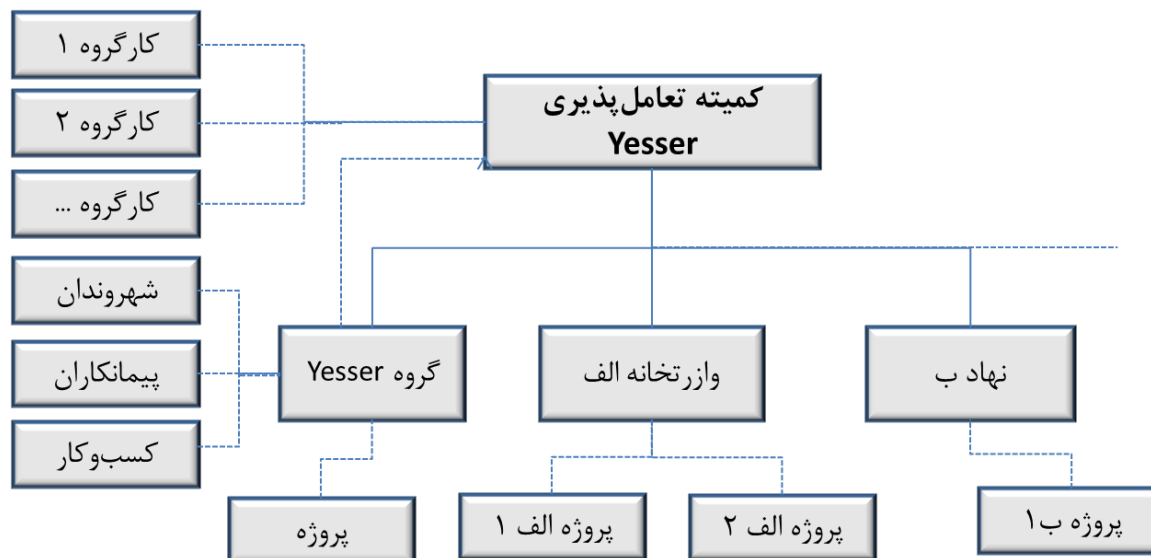
یکی از مهمترین وظایف کمیته تعامل‌پذیری YESSER، ایجاد هماهنگی میان وزارت‌خانه‌ها و نهادهایی است که در دامنه تعامل‌پذیری دولت عربستان قرار می‌گیرند. همان‌طور که عنوان شد کمیته تعامل‌پذیری YESSER متشکل از نماینده‌های ارشد وزارت‌خانه‌ها و نهادهای درگیر با چارچوب YEFFI می‌باشد. این وزارت‌خانه‌ها عبارتند از:

- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
- وزارت خدمات مدنی^{۲۰}
- وزارت کشور
- وزارت اقتصاد
- وزارت علوم و تحصیلات تکمیلی
- وزارت آموزش و پرورش
- وزارت صنعت و تجارت
- وزارت بهداشت
- وزارت کار

علاوه بر موارد فوق این امکان وجود دارد نمایندگانی از سایر نهادها نیز در این کمیته وجود داشته باشند و به اعلام نظر بپردازند؛ با این وجود آن‌ها از حق رأی دادن در تصمیم‌گیری‌ها برخوردار نمی‌باشند. در شکل زیر، نمایی از ساختار تشکیل‌دهنده کمیته تعامل‌پذیری Yesser ارائه شده است.

²⁰Ministry of Civil Services

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

شکل ۱۴- ساختار کمیته تعامل‌پذیری

همان‌طور که در شکل فوق نیز قابل مشاهده‌است، کمیته تعامل‌پذیری Yesser مسئولیت تصمیم‌گیری در رابطه با مباحث مختلف چارچوب از جمله تغییر در آن را بر عهده دارد. تمامی سازمان‌هایی که با چارچوب تعامل‌پذیری ارتباط دارند در این کمیته دارای نماینده خواهند بود و در رابطه با مسائل مختلف آن دارای حق رأی می‌باشند. در این سازمان‌ها ممکن است پروژه‌های مختلفی انجام شود که در دامنه تعامل‌پذیری قرار می‌گیرند. در این شرایط مدیران این پروژه‌ها می‌بایست دستیابی و انطباق با استانداردها و الزامات چارچوب را از طریق سازمان‌ها و وزارتخانه‌های خود به کمیته تعامل‌پذیری Yesser گزارش نمایند.

در این ساختار کارگروه‌های مختلفی می‌توانند شکل بگیرند و بر اساس نیاز مباحث تخصصی مربوطه را مورد بررسی قرار دهند و در فرآیندهای اعمال تغییرات در چارچوب نیز مشارکت داشته باشند.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

یکی از نکاتی که در رابطه با اعضای این کمیته (و نمایندگان نهادهایی که حق رأی‌دهی ندارند) باید مورد توجه قرار گیرد اینست که آن‌ها باید وزارت‌خانه‌ها و نهادهای خود را از نظر مدیریتی و منابع مورد نیاز با اقدامات لازم در جهت نیازهای YEFI، علی‌الخصوص بحث استانداردسازی داده‌ها، توجیه و هماهنگ نمایند.

۲-۴-۱-۲ فرآیند مدیریت تغییر

در مستندات مربوط به کشور عربستان سعودی فرآیند مدیریت تغییر به شکل کامل معرفی نشده و تنها به شکل جزئی به آن‌ها اشاره شده است. یکی از اقدامات مهمی که در ارتباط با چارچوب YEFI در نظر گرفته شده است، بحث مدیریت کنترل و مدیریت تغییرات می‌باشد. در ادامه به برخی از مواردی که برای کنترل تغییرات در چارچوب YEFI ذکر شده‌اند، پرداخته می‌شود:

- درخواست‌های اعمال تغییر می‌توانند از سمت گروه‌های کاری، مدیر پروژه و همچنین حامی پروژه اعلام شوند.
- کمیته تعامل‌پذیری YEFI فقط باید به بررسی تغییرات مهم و اساسی بپردازد و سایر تغییرات باید توسط مدیر و اسپانسر پروژه و گروه‌های کاری بررسی شوند.

پس از بررسی درخواست‌های تغییرات اقدامات مقتضی برای هر یک از آن‌ها انجام می‌شود. بر این اساس سه حالت ممکن است برای درخواست‌های تغییرات مطرح شوند.

در حالت اول درخواست تغییرات پذیرفته شده و در صورت نیاز به اعمال تغییرات مهم، این کار باید سریعاً انجام شود. بر اساس میزان مهم بودن تغییرات هم دستورالعمل‌هایی برای اولویت‌بندی کردن آن‌ها ارائه شده است.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

در حالت دوم، اعمال تغییرات به حالت تعلیق درمی‌آید و می‌بایست شرایط کلی به شکل دوره‌ای مورد بررسی قرار گیرد و در صورت مناسب بودن شرایط و وجود منابع کافی، آن تغییرات را اعمال نمود.

در حالت سوم، درخواست‌های تغییرات رد شده‌اند و لازم نیست اقدامی انجام شود، فقط می‌بایست این درخواست‌ها به‌همراه دلایل رد شدنشان ثبت و نگهداری شوند.

۲-۴-۲ قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای تعامل‌پذیری

در مستندات منتشرشده مربوط به کشور عربستان سعودی اطلاعات خاصی در زمینه قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای تعامل‌پذیری ذکر نشده است.

۲-۴-۳ ارزیابی و نظارت بر تعاملات صورت‌گرفته

در مستندات کشور عربستان سعودی مطالب خاصی در زمینه بررسی انطباق‌پذیری با چارچوب و یا سطح بلوغ تعامل‌پذیری مطرح نشده است.

۲-۴-۴ چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و تضاد و کاهش ریسک

در مستندات کشور عربستان سعودی مطالب خاصی در زمینه حل اختلافات و تعارضات و کاهش ریسک‌های مرتبط مطرح نشده است.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۵-۲ مطالعه و بررسی کشور آلمان

کشور آلمان از کشورهایی است که به‌عنوان یکی از کشورهای منتخب در مطالعات تطبیقی و الگوبرداری مورد بررسی جامع قرار گرفت. در این بخش از گزارش، وضعیت این کشور از نظر نحوه راهبری و مدیریت چارچوب تعامل‌پذیری مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲-۵-۱ نظام نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری

۲-۵-۱-۱ ساختار راهبری چارچوب تعامل‌پذیری

در کشور آلمان نهادی با عنوان دفتر عالی دولت فدرال برای فناوری اطلاعات^{۲۱} در سال ۲۰۰۷ میلادی تأسیس شده است و هدف از آن بهبود همکاری‌های میان کسب‌وکارها و دولت‌های محلی با دولت فدرال به‌منظور حل مسائل و چالش‌های مرتبط با فناوری اطلاعات است.

وظیفه اصلی این نهاد، تعیین سیاست و نظارت بر استفاده از فناوری اطلاعات در دولت فدرال و همچنین تدوین و نظارت بر کلیه رویه‌های قانونی و همچنین پروژه‌های دولتی در زمینه فناوری اطلاعات که تأثیرات مهمی بر روی دولت و سازمان‌های دولتی دارند، می‌باشد. در این نهاد سه کمیته اصلی وجود دارند که مسئولیت اجرای وظایف سطح بالا را بر عهده دارند. این کمیته‌ها عبارتند از:

• کمیته نظارتی فناوری اطلاعات

²¹ The Office of the Federal Government Commissioner for Information Technology

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

این کمیته مسئولیت هماهنگی و بهبود همکاری‌های مرتبط با فناوری اطلاعات در دولت فدرال را بر عهده دارد. این کمیته متشکل از ۲۲ عضو می‌باشد و جلسات آن هر دو ماه یک‌بار برگزار می‌شود.

• کمیته راهبری فناوری اطلاعات

این کمیته مسئولیت ایجاد هماهنگی در حوزه فناوری اطلاعات در دولت فدرال و تحقق سیاست‌های فاوا و همچنین کنترل‌های لازم در پروژه‌های دولتی فناوری اطلاعات را بر عهده دارد. کمیته راهبری فناوری اطلاعات کشور آلمان، قدرت تصویب و یا وتو کردن چارچوب‌های فناوری اطلاعات دولتی را بر عهده دارد و همچنین وظیفه هماهنگی و نظارت بر پروژه‌های بزرگ فناوری اطلاعات در سطح دولت آلمان را نیز عهده‌دار است.

• کمیته برنامه‌ریزی فناوری اطلاعات

این کمیته وظیفه هماهنگی مسائل مرتبط با فناوری اطلاعات بین دولت و دولت‌های محلی را بر عهده دارد و علاوه بر این، برنامه‌ریزی و تدوین قوانین مرتبط با فناوری اطلاعات در دولت فدرال را نیز انجام می‌دهد. این کمیته متشکل از نمایندگان از دولت‌های محلی است که به انجام وظایف می‌پردازند. از مهمترین زیرگروه‌های این کمیته می‌توان به گروه پروژه‌های دولت الکترونیکی، هماهنگی فناوری اطلاعات و استانداردهای فناوری اطلاعات اشاره کرد.

۲-۱-۵-۲ فرآیند مدیریت تغییر

مباحث مربوط به فرآیند مدیریت تغییر در چارچوب SAGA بیشتر حول موضوع چرخه حیات و تکاملی که برای استانداردها در نظر گرفته شده است مطرح می‌شود که در ادامه به آن اشاره خواهد شد.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

۲.۵.۱.۲.۱ دسته‌بندی استانداردها

در چارچوب SAGA استانداردها به سه دسته اصلی تقسیم‌بندی می‌شوند و استانداردهایی که در این سه دسته گنجانده نمی‌شوند نباید مورد استفاده قرار گیرند مگر در شرایطی که این امر غیرقابل اجتناب باشد. در ادامه به دسته‌بندی در نظر گرفته‌شده برای استانداردها اشاره خواهد شد:

• تحت نظر

استانداردهایی تحت نظر هستند که با روند توسعه مورد نظر همراستا باشند، نهایی شده باشند و همچنین حداقل الزامات باز بودن استانداردها را داشته باشند. باین‌حال ممکن است این استانداردها در عمل و به شکل کاربردی ارزش خود را نشان نداده باشند و یا همه اهداف و اصول مطرح‌شده در SAGA را محقق ننمایند. در شرایطی که استانداردهای اجباری و پیشنهادی مرتبط وجود نداشته باشند، می‌توان از این نوع استانداردها نیز استفاده نمود.

• پیشنهادشده

استانداردهای پیشنهادشده آن دسته از استانداردها هستند که به شکل عملی تست شده‌اند ولی ممکن است استانداردهای مناسب اجباری مشابهی برای آن‌ها نیز وجود داشته باشد و یا این استانداردها نتوانند کلیه اصول مطرح شده در SAGA را تحت پوشش قرار دهند. باین‌حال حداقل الزامات مورد نیاز برای باز بودن استانداردها را باید داشته باشند و امنیت سرمایه‌گذاری بر روی آن‌ها باید تضمین شده باشد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

استفاده از این استانداردها و آن‌ها در شرایط خاص تنها در شرایطی ممکن است که استانداردهای اجباری مرتبط و جایگزین این استانداردها وجود نداشته باشند.

• اجباری

استانداردهایی اجباری هستند که به شکل عملی و کاربردی مورد تست و ارزیابی قرار گرفته باشند و راهکاری مناسب را ارائه کرده باشند. این استانداردها از ساختار مناسبی برخوردار هستند و به شکل مناسبی در بازار مورد استفاده قرار گرفته‌اند و همچنین همه اهداف و اصول مورد نظر SAGA را محقق می‌کنند. استانداردهای اجباری مشابه آن‌ها نیز می‌توانند مورد بررسی قرار بگیرند و در این صورت استاندارد دی که بهترین تناسب و عملکرد را داشته باشد، انتخاب می‌شود.

استانداردهای اجباری الزاماً نباید در همه کاربردها و حوزه‌ها مورد استفاده قرار گیرند و کافی است در صورت نیاز و با توجه به حوزه‌ها و تکنولوژی‌های مربوطه، استفاده شوند.

۲.۵.۱،۲،۲ چرخه حیات استانداردها

چارچوب SAGA برای برخورد با استانداردهای مختلف، رویکرد واحدی را مشخص کرده است و بر این اساس مسیر گذار استانداردها در این چارچوب از الگویی مشخص پیروی می‌نماید. در ادامه این بخش توضیحات بیشتری درباره این مبحث ارائه می‌شود.

۱- شروع کار به این شکل است که استانداردهای جدید توسط توسعه‌دهندگان و نویسندگان SAGA و یا توسط کارشناسان و کاربران، پیشنهاد می‌شوند. بدون انجام ارزیابی‌هایی عمیق بر روی آن‌ها، این

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

استانداردها در لیست استانداردهای پیشنهادی^{۲۲} قرار می‌گیرند. قبل از ارائه نسخه جدید SAGA این استانداردها مورد ارزیابی قرار می‌گیرند و بر این اساس می‌توانند در لیستی با عنوان لیست با استانداردهای قابلیت پیگیری^{۲۳} یا لیست منفی^{۲۴} قرار بگیرند و یا در همان لیست استانداردهای پیشنهادی، باقی بمانند.

۲- استانداردهایی که پس از ارزیابی به استانداردهای SAGA اضافه نشوند در لیست منفی قرار می‌گیرند. این استانداردها مورد پذیرش قرار نگرفته و رد می‌شوند.

۳- آن نوع از استانداردهایی که نباید در پروژه‌های جدید استفاده شوند ولی می‌توانند در پروژه‌های فعلی مورد استفاده قرار گیرند از لیست استانداردهای پیشنهادی خارج شده و در لیست با قابلیت پیگیری قرار می‌گیرند.

۴- با پیمودن موفقیت‌آمیز ارزیابی انجام‌شده بر روی استانداردها، استانداردها در دسته "تحت نظر" قرار می‌گیرند. اگر سایر الزامات مشخص‌شده نیز محقق شوند، استاندارد در سطحی بالاتر و در دسته استانداردهای پیشنهادی و یا اجباری قرار می‌گیرد. پس‌ازاین مرحله مراحل ۴ و ۵ و یا ۴، ۵ و ۶ به‌طور متوالی در یک گام انجام می‌شوند.

۵- استانداردهایی که در دسته استانداردهای تحت نظر قرار دارند در صورتی که الزامات مربوط به استانداردهای پیشنهادی را داشته باشند در این دسته قرار می‌گیرند و در صورتی که همزمان الزامات

^{۲۲} در گذشته این لیست با نام لیست سفید یا White List نامیده می‌شده است.

^{۲۳} در گذشته این لیست با نام لیست خاکستری یا Grey List نامیده می‌شده است.

^{۲۴} در گذشته این لیست با نام لیست سیاه یا Black List نامیده می‌شده است.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

استانداردهای اجباری را نیز داشته باشند، بلافاصله به این دسته منتقل می‌شوند. همچنین باید به این نکته اشاره کرد در صورتی که استاندارد نتواند الزامات حضور در دسته‌های بالاتر را کسب نماید و همچنین شرایط قرار گرفتن در لیست منفی را نیز نداشته باشد، در همین دسته استانداردهای تحت نظر باقی می‌ماند.

۶- با موفقیت در ارزیابی انجام‌شده بر روی استانداردهای موجود در دسته استانداردهای پیشنهادی، این استانداردها در دسته استانداردهای اجباری قرار می‌گیرند. همچنین استانداردهایی که پس از ارزیابی، موفق به تحقق الزامات دسته بالاتر نشده‌اند و همچنین نباید به لیست استانداردهای با قابلیت پیگیری منتقل شوند، در دسته استانداردهای پیشنهادی باقی می‌مانند.

۷- استانداردهای موجود در دسته اجباری در صورتی که شرایط حضور در این دسته را حفظ نکنند به دسته استانداردهای پیشنهادی منتقل می‌شوند و یا در صورتی که شرایط به‌گونه‌ای باشد که نباید در پروژه‌های جدید مورد استفاده قرار گیرند، به شکل مستقیم به لیست استانداردهای با قابلیت پیگیری اضافه می‌شوند.

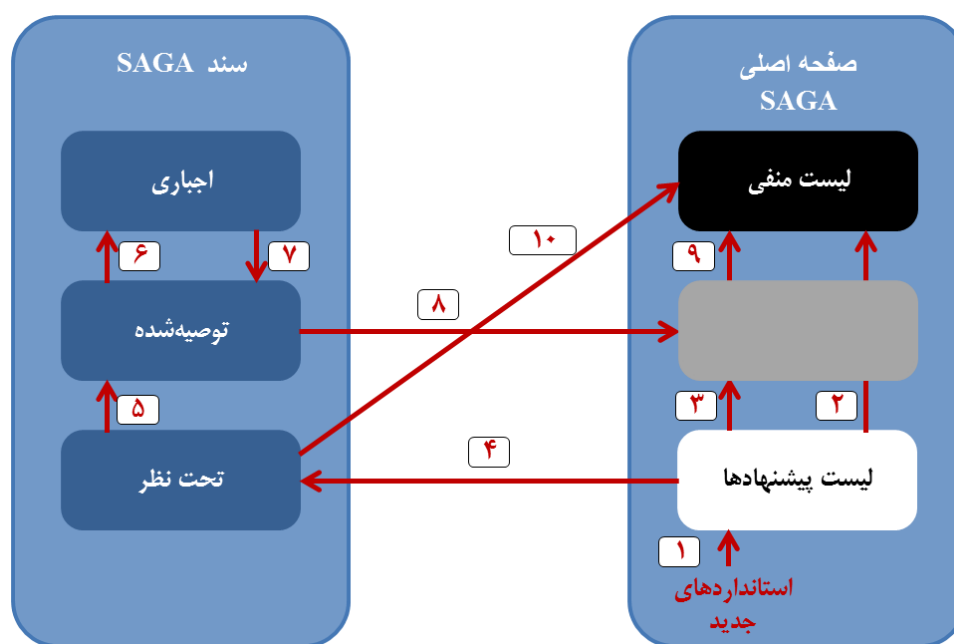
۸- اگر پس از ارزیابی‌های عمیق‌تر مشخص شد که استانداردهای پیشنهادی نباید در پروژه‌های جدید به کار گرفته شوند، این استانداردها به لیست استانداردهای با قابلیت پیگیری اضافه خواهند شد.

۹- استانداردهایی که به اندازه کافی در لیست استانداردهای با قابلیت پیگیری قرار داشته‌اند و دیگر نباید در این لیست نگهداری شوند به لیست منفی اضافه می‌شوند.

۱۰- استانداردهایی که در دسته تحت نظر قرار دارند و هیچ شانس برای ارتقا به دسته‌های بالاتر برای آنها وجود ندارد، مستقیماً به لیست منفی وارد می‌شوند.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

موارد بالا نشان‌دهنده وضعیت‌هایی هستند که می‌توان به یک استاندارد پیشنهادی برای قرار گرفتن در چارچوب SAGA نسبت داد. شکل زیر نشان‌دهنده نحوه تغییر این وضعیت‌ها می‌باشد.

شکل ۱۵- چرخه حیات استانداردهای SAGA

همان‌طور که در این بخش ملاحظه شد، چارچوب تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی کشور آلمان یا SAGA، از رویکردی نظام‌مند برای تعیین نحوه تعامل با استانداردها استفاده می‌کند. چارچوب SAGA همانند سایر چارچوب‌های تعامل‌پذیری یکی از اصول مهم خود را استفاده از استانداردهای باز گذاشته است. اهمیت این اصل باعث شده است SAGA به شکلی دقیق و سازمان‌یافته مکانیزمی مختص به نحوه برخورد با استانداردها را ایجاد نماید و از این شکل به اثربخشی خود در زمینه استفاده از استانداردهای باز بیفزاید؛ امری که شاید در بسیاری از چارچوب‌های تعامل‌پذیری تا این حد برجسته نشده و بدان پرداخته نشده است.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

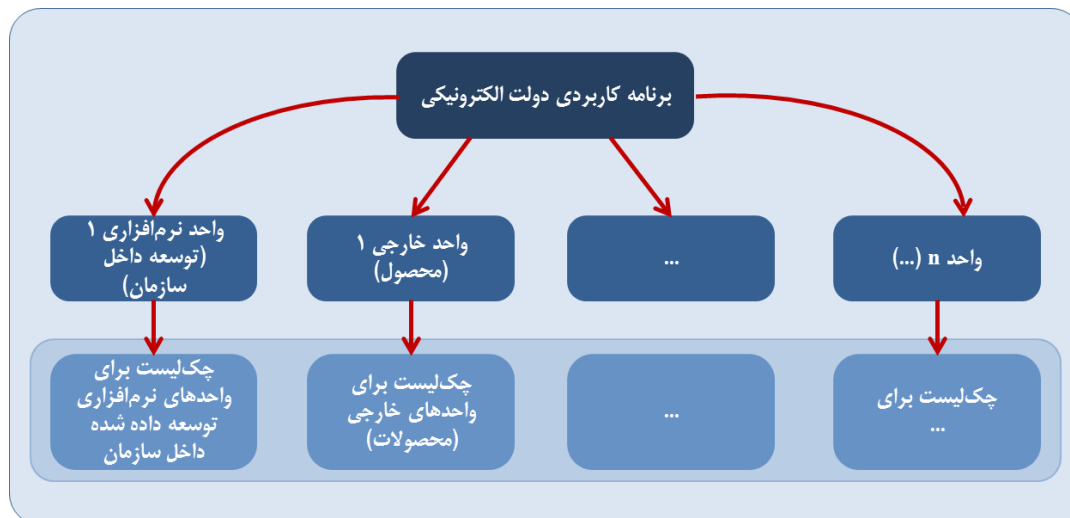
۲-۵-۲ قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای همکاری

در مستندات منتشرشده کشور آلمان اطلاعات زیادی در زمینه قالب‌های توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای تعامل‌پذیری به چشم نمی‌خورد.

۲-۵-۳ ارزیابی و نظارت بر تعاملات صورت‌گرفته

یکی از مواردی که در چارچوب تعامل‌پذیری کشور آلمان گنجانده شده‌است، مباحث مربوط به انطباق با این چارچوب می‌باشد. رویکردی که در کشور آلمان برای بررسی انطباق سیستم‌های اطلاعاتی در دولت الکترونیکی که معمولاً از فرآیندهای مختلف و پیچیده‌ای پشتیبانی می‌کنند انتخاب شده‌است اینست که سیستم‌های اطلاعاتی می‌بایست به واحدهای مختلفی شکسته‌شود و پس از آن می‌بایست هر یک از آن واحدها از نظر انطباق مورد بررسی قرار گیرند. برای این منظور واحدها و مؤلفه‌هایی که در داخل سازمان توسعه داده شده‌اند از واحدهایی که به شکل بیرونی توسعه داده شده‌اند، تفکیک می‌شوند. در بررسی و ارزیابی انطباق سیستم‌های اطلاعاتی، اهمیت بیشتر به واسطه‌های ارتباطی، فرمت‌های تبادل داده‌ها و امنیت داده می‌شود. بر اساس اطلاعات ارائه شده در سند مربوط به چارچوب تعامل‌پذیری SAGA در پرتال مربوط به این چارچوب قالب و چک‌لیست‌هایی برای بررسی انطباق با چارچوب قرار داده شده‌است که می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد (در حال حاضر این موارد در دسترس نمی‌باشند).

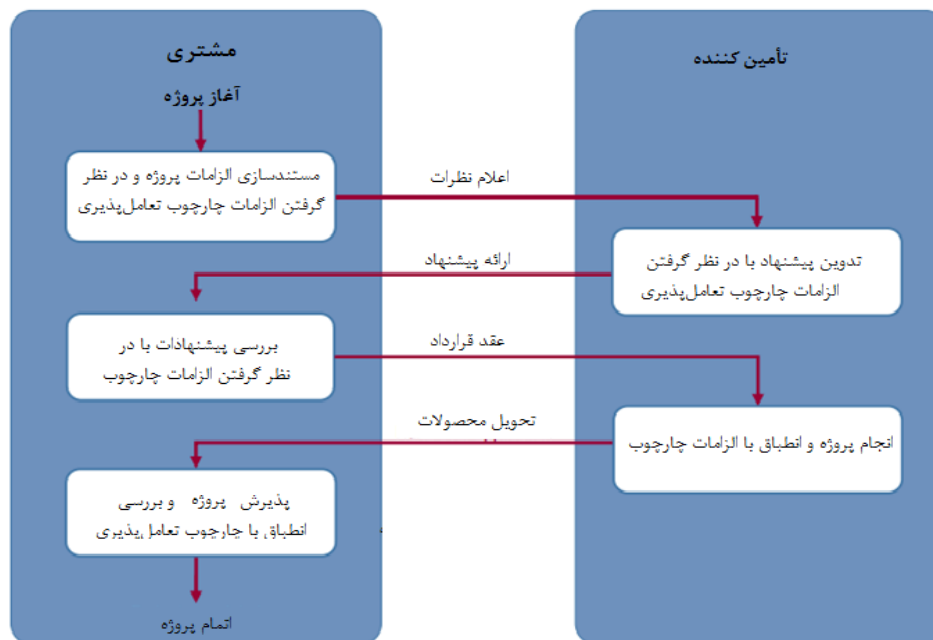
سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

شکل ۱۶- قالب تعیین انطباق با SAGA با استفاده از چک‌لیست

یکی دیگر از اقداماتی که در کشور آلمان و برای بهبود انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری این کشور انجام شده‌است، توجه به موضوع مناقصات دولتی و لزوم رعایت انطباق در آن‌ها می‌باشد و از این رو پیشنهاد می‌کند موارد مرتبط با انطباق در قراردادهای دولتی نیز ذکر شود. در شکل زیر به ترتیب روند اقداماتی که در زمینه انطباق با SAGA در قراردادهای دولتی باید طی شود، نشان داده شده‌است.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

شکل ۱۷- انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری از منظر عقد قرارداد با تأمین‌کنندگان

همان‌طور که در شکل فوق نیز قابل مشاهده است، در ابتدا مشتریان می‌بایست الزامات مربوط به چارچوب تعامل‌پذیری را در مفاد مستندات که برای فراخوان یک مناقصه تهیه می‌شوند، بگنجانند و آن‌ها را برای تأمین‌کنندگان ارسال نمایند. در این شرایط تأمین‌کنندگان با استفاده از مستندات دریافتی پیشنهادات خود را ارائه می‌کنند که الزامات مربوط به تعامل‌پذیری نیز در آن‌ها در نظر گرفته شده‌است. پس از این‌که مشتریان پیشنهادات تأمین‌کنندگان را دریافت کردند، آن‌ها را از جنبه‌های مختلف مورد بررسی و تحلیل قرار می‌دهند که یکی از مهمترین آن‌ها، الزامات و مباحث مربوط به تعامل‌پذیری می‌باشد. پس از انتخاب تأمین‌کننده و پیمانکار پروژه، وی می‌بایست علاوه بر نیازمندی‌های خود پروژه الزامات مربوط به تعامل‌پذیری که در قرارداد ذکر شده‌است را نیز پوشش دهد. پس از اتمام کار و بررسی صحت و کیفیت دستاوردهای پروژه، موضوع انطباق پروژه انجام‌شده با الزامات تعامل‌پذیری نیز مورد بررسی و بازبینی قرار می‌گیرد.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

۲-۵-۴ چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و تضاد و کاهش ریسک

در مستندات منتشرشده کشور آلمان مطالب خاصی در زمینه حل اختلافات و تعارضات در مباحث مربوط به

چارچوب تعامل‌پذیری به چشم نمی‌خورد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۶-۲ مطالعه و بررسی کشور بریتانیا

همان‌طور که در گزارش مربوط به مطالعات تطبیقی و الگوبرداری گفته شد، چارچوب تعامل‌پذیری کشور بریتانیا یکی از اولین فعالیت‌هایی است که در زمینه تعامل‌پذیری چارچوب دولت الکترونیکی انجام شده‌است که به‌عنوان الهم‌بخش و الگوی بسیاری از چارچوب‌های تعامل‌پذیری کشورهای مختلف جهان محسوب می‌شود. در مستندات مربوط به چارچوب تعامل‌پذیری بریتانیا سرفصل‌هایی به‌چشم می‌خورند که در ارتباط با مباحث مرتبط با راهبری و مدیریت چارچوب تعامل‌پذیری این کشور مطرح شده‌اند که در ادامه به آن‌ها اشاره خواهد شد.

۶-۲-۱ نظام نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری

۶-۲-۱-۱ ساختار راهبری چارچوب تعامل‌پذیری

واحد دولت الکترونیکی در دفتر کابینه^{۲۵} مسئولیت اجرا و نگهداشت چارچوب eGIF را بر عهده دارد. واحد دولت الکترونیکی با همکاری دپارتمان‌ها، دولت‌های محلی و همچنین سایر بخش‌های دولتی، توسعه و نگهداری e-GIF را راهبری کرده و زیرساخت‌های مدیریتی برای پشتیبانی از رویه‌های مرتبط را ارائه می‌دهد. این واحد به‌عنوان نقطه مرکزی برای هماهنگی تعامل‌پذیری بوده و هماهنگی با دولت‌های دیگر و سازمان‌های بین‌المللی را مدیریت می‌کند.

^{۲۵} بخشی از دولت بریتانیا است که مسئولیت پشتیبانی و تأمین نیازهای نخست‌وزیر و کابینه بریتانیا را بر عهده دارد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

واحد دولت الکترونیکی اقدامات مربوط به توسعه و نگهداری کاتالوگ استانداردهای فنی (TSC)، شماهای XML، کاتالوگ استانداردهای داده دولت (GDSC)، استاندارد فراداده دولت الکترونیکی (e-GMS) و لیست طبقه‌بندی دولت (GCL) را مدیریت و هماهنگ می‌کند. همچنین این واحد فرآیند ارائه مشاوره به دولت و صنایع، گروه شماهای دولتی، کارگروه فراداده، کارگروه کارتهای هوشمند و روند انطباق و رعایت کردن سیاست‌های تعامل‌پذیری را مدیریت می‌کند و همچنین مدیریت تعامل با طرح‌های مشابه و نهادهای مرتبط در سرتاسر جهان که شامل W3C، WS-I، IETF، OASIS، DCMI و... می‌باشند، نیز بر عهده این واحد است.

نکته‌ای که باید مورد توجه قرار گیرد اینست که برای دستیابی موفق به تعامل‌پذیری، مشارکت کامل دپارتمان‌های دولتی و سایر نهادها و سازمان‌هایی که در دامنه اثرگذاری چارچوب قرار می‌گیرند، لازم است.

همان‌طور که گفته شد دولت الکترونیکی بر روی ارائه خدمات بهتر به برای پاسخگویی به نیازهای شهروندان تأکید دارد. یکی از اهداف eGIF نیز ارائه یکپارچه و منسجم خدمات می‌باشد. علاوه بر سازمان‌ها و موجودیت‌های دولتی، شهروندان بریتانیا نیز می‌توانند در توسعه و بهبود چارچوب تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی نقش داشته باشند. دولت شهروندان را برای ارائه نظرات، پیشنهادات و طرح‌ها که ممکن است دسترسی به اطلاعات و ارائه خدمات را بهبود بخشد، تشویق و از نظرات آن‌ها استقبال می‌کند.

در کشور بریتانیا فعالیت‌هایی نظیر تدوین سند e-GIF و اسناد مربوطه، حفظ و نگهداری اسناد، تعیین و انتخاب مشخصه‌ها و... بر عهده‌ی کارگروه‌های مختلفی است. این کارگروه‌ها عبارتند از کارگروه تعامل‌پذیری، کارگروه شماهای دولتی، کارگروه فراداده و کارگروه کارتهای هوشمند؛ در ادامه مسئولیت‌های آن‌ها به‌اختصار توضیح داده خواهند شد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

کارگروه تعامل‌پذیری، سند e-GIF را ایجاد کرده و مسئولیت تمام جوانب چارچوب تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی از جمله سیاست‌ها، مشخصه‌ها، پیاده‌سازی و مدیریت آن‌ها را بر عهده دارد.

نقش اصلی کارگروه شمای دولتی، تنظیم مجموعه‌ای از مشخصه‌ها برای شمای XML و ایجاد شمای XML برای استفاده در بخش عمومی، می‌باشد. این گروه که به کارگروه تعامل‌پذیری گزارش ارائه می‌دهد، نمایندگانی از بخش‌های عمومی و خصوصی برای توسعه شمای و صحنه‌گذاری خروجی‌ها فرا می‌خواند.

کارگروه فراداده نظراتی در تمام جنبه‌های مرتبط با فراداده در چارچوب تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی ارائه می‌دهد و e-GMS و GCL را نیز توسعه داده و وظیفه نگهداشت آن‌ها را هم بر عهده دارد. این کارگروه نیز باید درباره اقدامات خود به کارگروه تعامل‌پذیری گزارش دهد.

کارگروه کارت‌های هوشمند که این گروه نیز به کارگروه تعامل‌پذیری گزارش ارائه می‌دهد و همچنین بر تلفیق استانداردهای کارت هوشمند با چارچوب تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی نظارت می‌کند.

۲-۱-۶-۲ فرآیند مدیریت تغییر

دولت بریتانیا فرآیند مدیریت تغییر در چارچوب تعامل‌پذیری خود را مدیریت تغییر منابع دولت الکترونیکی می‌نامد. باید به این نکته اشاره کرد که منظور از "منابع دولت الکترونیکی" در چارچوب eGIF، کاتالوگ استاندارد داده (GDSC)، لیست طبقه‌بندی دولت (GCL)، کاتالوگ استانداردهای فنی (TSC) و شمای XML که برای توصیف ساختار و محتوای پیام‌های بین سیستم‌ها استفاده می‌شوند را دربر می‌گیرد.

شمای XML قبل از اینکه در خدمات الکترونیکی استفاده شوند، باید فرآیند تست را بگذرانند. تغییرات برای شمای باید به‌دقت مورد بررسی قرار گیرند زیرا این تغییرات می‌توانند به‌طور بالقوه تأثیرات زیادی داشته باشند.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

البته باید به این نکته توجه داشت که مدیریت چنین تغییراتی در سازمان‌های بزرگ دشوار می‌باشد و معمولاً می‌بایست مدت‌زمان زیادی را صرف اعمال این تغییرات نمود. در نتیجه لازم است تا تغییرات شماهای XML مصوب، به‌دقت مدیریت شوند. این عمل با فرآیندهایی جهت تضمین این‌که تمام سازمان‌هایی که از یک تغییر تأثیر می‌پذیرند، به‌درستی راهنمایی و توجیه شده و با تغییرات موافقت نموده‌اند، انجام می‌پذیرد.

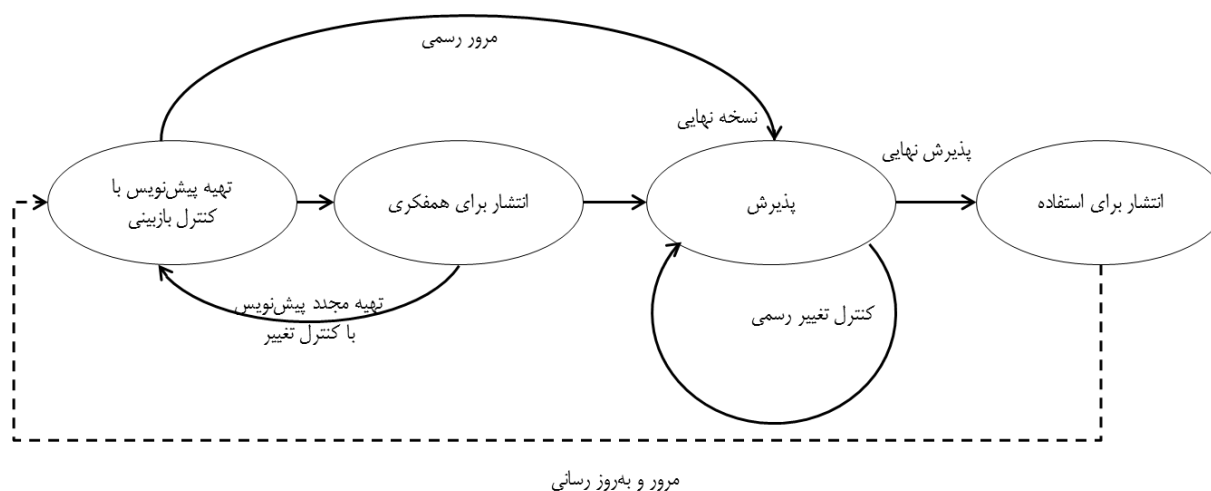
وجود رویه رسمی برای کنترل تغییرات، تأثیر تغییر در خدمات الکترونیکی موجود را کاهش خواهد داد. همچنین با توجه به این‌که شماهای XML، داده‌هایی که بخشی از فرآیندهای به‌هم‌پیوسته سازمان‌ها را تشکیل می‌دهند را تقبل می‌کند، امکان وابستگی متقابل بین فرآیندهای کسب‌وکاری تعدادی از سازمان‌های مرتبط با شماهای XML، وجود دارد. نکته مهمی که باید مورد توجه قرار گیرد اینست که شماهای XML مستقل از کاتالوگ استاندارد داده هستند و در نتیجه تغییرات در هر دو باید به‌دقت هماهنگ شوند.

در دولت بریتانیا و در ارتباط با چارچوب eGIF، هر یک از منابع دولت الکترونیکی (که به آن‌ها اشاره شد) می‌بایست دارای مالکی مشخص باشند و این مالک باید در قالب یک نقش و یک سازمان باشد و نه یک فرد مشخص. برای اعمال درست و اثربخش تغییرات، شخصی متولی تغییرات در سازمان یا سازمان‌هایی که مالک منابع دولت الکترونیکی هستند، باید دارای قدرت و اختیار مناسبی باشد تا بتواند فرآیند اعمال تغییرات را به بهترین شکل، پیش ببرد. در چارچوب eGIF رویه‌ای به‌منظور کنترل اثربخش تغییرات ارائه شده است که در ادامه به آن اشاره خواهد شد:

- مالک هر منبع دولت الکترونیکی باید مشخص شود. بعداً مالک است که مسئول کنترل تغییر منابع خواهد بود.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

- سازوکاری برای پذیرش تغییراتی که منابع دولت الکترونیکی را بهبود می‌بخشد و رد تغییراتی که باعث اثرات منفی بر روی منابع می‌شوند، ارائه شود.
- باید اعمال تغییرات در منابع دولت الکترونیکی را تسهیل نمود. ذکر این نکته ضروری است که پس از پذیرش و تصویب منابع دولت الکترونیکی، ایجاد تغییر در آن‌ها دشواری بیشتری پیدا می‌کند.
- اقدامات کنترلی مناسب و مرتبط با اعمال تغییرات مشخص شوند.
- باید تمام ذینفعانی که تا حد زیادی از تغییرات جدید تأثیر می‌پذیرند امکان بررسی و اعلام نظر درباره تغییرات را داشته باشند.
- باید پیشینه‌ای از تغییرات اعمال‌شده بر روی منابع دولت الکترونیکی که دربرگیرنده اطلاعات مفیدی درباره این تغییرات است، ایجاد شود.

شکل ۱۸- چرخه تغییر منابع دولت الکترونیکی در eGIF

همان‌طور که در شکل فوق قابل مشاهده است، ابتدا نسخه‌های پیش‌نویس منابع برای دریافت نظرات و مشاوره‌ها منتشر می‌شود و این چرخه تا رسیدن به یک نسخه مطلوب و مورد توافق ادامه می‌یابد. پس‌ازاین و

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

پس از بررسی رسمی که بر روی نسخه پیش‌نویس انجام می‌شود، نسخه نهایی آماده شده و در صورت نیاز، تغییرات شناسایی شده بر روی آن اعمال می‌شود. پس از پذیرش این تغییرات، نسخه آماده شده، تأیید نهایی می‌شود و به منظور استفاده، منتشر می‌شود. باید به این نکته اشاره کرد که این مرحله پایان کار نیست و بازبینی‌ها و به‌روزرسانی‌های منابع، برحسب نیاز و به‌طور مستمر ادامه خواهند داشت.

۲-۶-۲ قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای تعامل‌پذیری

در مستندات منتشرشده کشور بریتانیا در زمینه چارچوب تعامل‌پذیری، اطلاعات زیادی در رابطه با قراردادها و توافقات مورد نیاز برای تعامل‌پذیری به چشم نمی‌خورد.

۲-۶-۳ ارزیابی و نظارت بر تعاملات صورت گرفته

همانطور که قبلاً ذکر شد بر اساس سیاست‌های e-GIF، تبعیت از کاتالوگ‌های استاندارد که در این چارچوب ارائه شده‌اند، الزامی است. در این بخش به ارائه توضیحات و راهنمایی‌هایی که برای مطابقت با چارچوب eGIF ارائه شده‌اند، پرداخته می‌شود.

در سطح کلان، تبعیت از چارچوب eGIF به این معناست که:

- دسترسی از طریق یک واسط مبتنی بر مرورگر میسر باشد.
- از XML به عنوان ابزار اصلی یکپارچه‌سازی داده‌ها استفاده شود.
- استفاده از استانداردهای اینترنت و WWW.
- استفاده از فراداده برای مدیریت محتوا.

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

استفاده از عناصر فوق برای پایبندی به eGIF الزامی است ولی در کنار آن‌ها استفاده از سایر استانداردها و واسط‌ها نیز مجاز می‌باشد. تست نهایی برای تعامل‌پذیری، تبادل یکپارچه اطلاعات و خدمات بین سیستم‌ها می‌باشد. در صورت دستیابی به این مورد، می‌توان پذیرفت که سیستم دارای تعامل‌پذیری خوبی است. علاوه بر این باید قابلیت تعویض یک مؤلفه یا محصول که در واسط استفاده شده است با مؤلفه یا محصول دیگر وجود داشته باشد و همزمان با آن در کارکرد سیستم نیز خللی وارد نشود؛ بنابراین برای این‌که یک سیستم با چارچوب eGIF تطابق داشته باشد، ضروری است دو شرط فوق را محقق نماید.

در سطح جزئی نیز لازم است تا بررسی مطابقت بر اساس سیاست‌ها و مشخصات ارائه شده در e-GIF انجام شود. نکته‌ای که باید به آن اشاره شود اینست که حوزه سیستم، حوزه‌ای گسترده است و انجام آن نیاز به برنامه‌ریزی مناسب و صرف منابع قابل‌توجهی دارد.

جنبه‌هایی از سیستم که لازم است باید مورد تست قرار گیرند عبارتند از:

- ارتباطات و اتصال،
- یکپارچگی داده،
- دسترسی به خدمات الکترونیکی
- فراداده مدیریت محتوا

بر این اساس سیستم‌ها می‌بایست مشخصه‌های مطرح‌شده در کاتالوگ استانداردهای فنی را پوشش داده باشند و از شِماهای XML و همچنین کاتالوگ استاندارد داده‌ها نیز استفاده نمایند. در صورتی هم که موارد مطرح‌شده در این کاتالوگ‌ها مناسب نبودند و یا کفایت نمی‌کردند، متولی سیستم‌ها باید به سرعت فرآیندهای مرتبط با درخواست برای پیشنهاد و درخواست برای تغییرات را پیگیری نمایند.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

دولت بریتانیا انتظار دارد که سازمان‌هایی که با مشخصه‌های عنوان‌شده در e-GIF مطابقت ندارند، در آینده نتوانند به‌طور مؤثر و با کمترین هزینه در فرآیند تبادل داده مشارکت کنند، مگر این‌که از مشخصه‌های مربوطه پیروی نمایند. قوانین انطباق سیستم‌ها به شکل زیر است:

- تمام سیستم‌های جدیدی که در حوزه‌ی اعمال e-GIF قرار می‌گیرد، واسطه‌هایی دارند که از مشخصات e-GIF به‌طور پیش‌فرض تبعیت می‌کنند. البته باید به این نکته هم اشاره کرد که ممکن است واسطه‌های دیگری نیز داشته باشند.
- سیستم‌های قدیمی که در حوزه‌ی پوشش e-GIF قرار می‌گیرد، می‌بایست واسطه‌هایی را که با مشخصه‌های eGIF مطابقت دارند در بازه‌های زمانی زیر ارائه دهند.
  - برای سیستم‌هایی که بخشی از اهداف ارائه خدمات الکترونیکی هستند، ارائه جدول زمانی برای چنین اهدافی قابل قبول خواهد بود.
  - برای سیستم‌هایی که نیاز دارند تا به Directgov و شبکه دانش متصل شوند، جدول زمانی برای ایجاد چنین اتصالاتی قابل قبول خواهد بود.
  - برای دیگر سیستم‌های قدیمی که در حوزه‌ی اعمال e-GIF می‌باشند، واسطه‌ها باید به شکل سریع فراهم آیند و جایگزین شوند.
- سیستم‌هایی که خارج از حوزه‌ی اعمال e-GIF می‌باشند معمولاً سیستم‌های قدیمی دولتی می‌باشند؛ این سیستم‌ها واسطی برای مشتری‌های خارجی و یا ارتباطی با سیستم‌های خارجی ندارند. در ارتباط با این سیستم‌ها توصیه می‌شود که از هر فرصتی برای مطابقت با eGIF استفاده کنند.
- ذینفعان نیز لازم است که مفهوم مطابقت با e-GIF را شناخته و درک کنند. این ذینفعان عبارتند از:

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

- استراتژیست‌های کسب‌وکار الکترونیکی که باید مطمئن شوند که استراتژی کسب‌وکارشان با چارچوب eGIF مطابقت دارد.
- مسئولان ارشد/ مدیران پروژه/ اسپانسرها که مسئول تضمین این هستند که سیاست‌ها و مشخصه‌های مربوطه e-GIF به کار برده شوند.
- بدنه‌های تایید پروژه که شامل مدیران سرمایه‌گذاری و بررسی‌کنندگان درگاه می‌باشند، مسئول تضمین این هستند که روند تصویبشان شامل تأیید تطابق با الزامات eGIF نیز باشد.
- مدیران تدارکات دولت که مسئول تضمین این هستند که مطابقت با e-GIF در رویه‌ها و قراردادهای مرتبط با تأمین و تدارکات گنجانده شده باشد.
- تأمین‌کننده‌ها به‌عنوان مثال فروشندگان و مشاوران، اگر بخواهند که محصولات یا خدمات خود را به دولت ارائه دهند، باید از سیاست‌ها و مشخصه‌های eGIF تبعیت کنند.
- ممیزان پروژه که باید تضمین کنند که رسیدگی و بازرسی سیستم‌هایشان شامل بررسی مطابقت با e-GIF می‌شوند.

۲-۶-۴ چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و تضاد و کاهش ریسک

در مستندات منتشرشده چارچوب تعامل‌پذیری کشور بریتانیا، اطلاعات زیادی در رابطه با چارچوب ارزیابی و نظارت بر حل اختلافات و تعارضات به چشم نمی‌خورد.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

۳ تحلیل نتایج مطالعات تطبیقی

در این بخش از گزارش به‌منظور استفاده بهتر از مطالعات تطبیقی و کسب درکی جامع‌تر و مسنجم‌تر، به بررسی و تحلیل یافته‌های حاصل از مطالعات تطبیقی کشورهای مختلف در زمینه نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی چارچوب‌های تعامل‌پذیری پرداخته می‌شود.

در ابتدای این بخش، مشاور پروژه نمایی کلی را از نتایج بررسی حوزه‌های مختلف که در مباحث مربوط به نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی و راهبری چارچوب‌های تعامل‌پذیری مطرح می‌شوند را در کشورهای مختلف، ارائه نموده‌است. این اطلاعات که در جدول زیر قابل مشاهده هستند، پرداختن یا عدم پرداختن به این موضوعات را در کشورهای بررسی‌شده نشان می‌دهند.

همان‌طور که گفته شد در جدول زیر به‌شکل کلی به موضوعات مطرح‌شده در حوزه نگهداشت و راهبری و مدیریت چارچوب‌های تعامل‌پذیری پرداخته شده‌است. در ادامه این بخش، این حوزه‌ها با جزئیات بیشتری مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

جدول ۲۴ بررسی کشورها از نظر مباحث مربوط به مدیریت و راهبری چارچوب

عامل	نظام نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری						ارزیابی و نظارت بر تعاملات		حل اختلاف و تضاد و کاهش ریسک	
	ساختار سازمانی راهبری			فرآیند مدیریت تغییر			قراردادها	ارزیابی	مرجع	رویه حل اختلاف
	مالک چارچوب	نقش‌ها و مسئولیت‌ها	چارت سازمانی	تغییر چارچوب تعامل‌پذیری	تغییر استانداردها	تغییر استانداردهای فنی				
کشور							نیاز برای تعاملات	انطباق	بلوغ	
غنا	مشخص	مشخص	نامشخص	نامشخص	مشخص	مشخص	نامشخص	مشخص	مشخص	نامشخص
هنگ کنگ	نامشخص	مشخص	نامشخص	نامشخص	مشخص	نامشخص	نامشخص	مشخص	نامشخص	مشخص
عربستان	مشخص	مشخص	دارد	دارد	نامشخص	نامشخص	نامشخص	نامشخص	نامشخص	نامشخص
هندوستان	مشخص	مشخص	مشخص	نامشخص	مشخص	مشخص	نامشخص	نامشخص	نامشخص	نامشخص
آلمان	نامشخص	نامشخص	نامشخص	نامشخص	نامشخص	مشخص	نامشخص	مشخص	نامشخص	نامشخص
بریتانیا	مشخص	مشخص	نامشخص	مشخص	مشخص	مشخص	نامشخص	مشخص	نامشخص	نامشخص

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

مشاور پروژه برای درک بهتر تحلیل و بررسی نتایج مطالعات تطبیقی، کشورهای مختلف را بر اساس حوزه‌های مختلفی (که شکل‌دهنده سرفصل‌های مربوط به مطالعات تطبیقی نیز می‌باشند) مورد بررسی قرار داده‌است و بر این اساس، تحلیل و نتایج حاصل از یافته‌ها را در دو حوزه ساختارهای حاکمیتی و راهبری چارچوب و فرآیندهای مربوط به نگهداشت و راهبری چارچوب‌ها ارائه می‌نماید که در ادامه به آن‌ها اشاره خواهد شد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۱-۳ جمع‌بندی ساختار حاکمیتی و راهبری

همان‌طور که گفته شد یکی از حوزه‌های اصلی که از شرایط لازم برای موفق طراحی و به‌کارگیری از چارچوب‌های تعامل‌پذیری می‌باشد، برخورداری از ساختار سازمانی منسجم و با طراحی مناسب است که بتواند به بهترین شکل به نیازهای مرتبط با تعامل‌پذیری پاسخ دهد و شرایط به‌کارگیری از چارچوب تعامل‌پذیری کشورها را تسهیل نماید. از این رو یکی از حوزه‌هایی که برای بررسی و تحلیل چارچوب‌های تعامل‌پذیری در نظر گرفته شده‌است، حوزه ساختار راهبری و حاکمیت این چارچوب‌ها می‌باشد.

در جدول زیر نتایج حاصل از بررسی‌های مشاور در زمینه ساختار راهبری و حاکمیت چارچوب، به تفکیک کشورها ذکر شده‌است.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

جدول ۲۵ بررسی کشورها از نظر مباحث مربوط به ساختار راهبری و حاکمیتی

عامل	ساختار سازمانی راهبری		
	کشور	مالک چارچوب	نقش‌ها و مسئولیت‌ها
	غنا	اداره فناوری اطلاعات و ارتباطات غنا (GICTeD) ^{۲۶}	علاوه بر اداره فناوری اطلاعات و ارتباطات غنا، موجودیت‌های دیگری نیز در این ساختار راهبری و مدیریت چارچوب تعامل‌پذیری غنا وجود دارند که عبارتند از: • کارگروه استانداردسازی غنا • کارگروه استانداردها و سیاست‌های فنی • کارگروه شِماهای XML • کارگروه فراداده • سایر کارگروه‌های موقتی • کمیته مشاور چارچوب تعامل‌پذیری
	هنگ‌کنگ	دفتر فناوری اطلاعات دولت	تمرکز اصلی مباحث مدیریت و راهبری چارچوب تعامل‌پذیری کشور هنگ‌کنگ بر روی موضوع تدوین و تغییر شِماهای XML قرار دارد. موجودیت‌های درگیر در این فعالیت‌ها عبارتند از: • گروه هماهنگی چارچوب تعامل‌پذیری • نمایندگان رابط شِمای مشترک • نیروی کاری شِمای مشترک • گروه هماهنگی XML

²⁶ Ghana Information and Communication Technology Directorate (GICTeD)

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

عربستان	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات MCIT ^{۲۷}	در کشور عربستان سعودی کمیته‌ای با عنوان کمیته تعامل‌پذیری برای طرح YESSER ایجاد شده‌است که مسئولیت آن بر عهده وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات این کشور می‌باشد. علاوه بر این وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌های دیگری نیز در این کمیته عضویت دارند. در تکمیل این بحث باید این نکته را نیز مد نظر داشت که این کمیته می‌تواند اعضای دیگری را نیز از سازمان‌های دیگر پذیرا باشد ولی این اعضا صرفاً نقش مشورتی دارند و حق رأی دادن در تصمیم‌گیری‌ها را ندارند.	نموداری به عنوان ساختار سازمانی کمیته تعامل‌پذیری کشور عربستان سعودی در مستندات مربوط به چارچوب تعامل‌پذیری این کشور ارائه شده‌است.
هندوستان	شورای عالی استانداردسازی	در مستندات کشور هندوستان موضوعات مربوط به نگهداشت و راهبری و مدیریت چارچوب تعامل‌پذیری در دو حوزه استانداردهای داده و فراداده و استانداردهای فنی تعامل‌پذیری متمرکز شده‌اند و از این رو موجودیت‌های مختلفی در این زمینه‌ها درگیر می‌باشند، با تجمیع این دو حوزه می‌توان موجودیت‌های زیر را به عنوان موجودیت‌های اصلی نگهداشت و راهبری استانداردهای داده و فنی چارچوب تعامل‌پذیری کشور هندوستان در نظر گرفت: • شورای عالی استانداردسازی • بخش حاکمیت الکترونیکی (تست استانداردسازی و تأییدیه کیفیت) • بخش حاکمیت الکترونیکی (دپارتمان فناوری اطلاعات و الکترونیک) • بخش استانداردسازی حاکمیت الکترونیکی (مرکز ملی انفورماتیک) • گروه مشاوران استانداردهای داده و فراداده • کمیته استانداردسازی داده و فراداده • مرکز فناوری‌های باز	ساختار سازمانی راهبری و نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری هندوستان به دو صورت مجزا و برای استانداردهای فنی و داده و فراداده طراحی شده است.

^{۲۷} Ministry of Communication and Information Technology

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

	• سایر ذینفعان مثل وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، نهادها و.... • کمیته‌ها و گروه‌های کارشناسی و تخصصی		
در مستندات کشور آلمان ساختار سازمانی موجودیت‌های مربوط به نگهداشت و راهبری چارچوب تعامل‌پذیری این کشور ارائه نشده‌است	در چارچوب تعامل‌پذیری کشور آلمان اطلاعات زیادی در رابطه با ساختار نگهداشت و راهبری و همچنین نقش‌ها و مسئولیت‌های مرتبط با آن وجود ندارد با این وجود باید به این نکته اشاره کرد که دفتر عالی دولت فدرال برای فناوری اطلاعات^{۲۸} برای بهبود همکاری‌ها و تعاملات در سطح دولت آلمان ایجاد شده‌است. در این دفتر سه کمیته اصلی وجود دارند که عبارتند از: • کمیته نظارتی فناوری اطلاعات • کمیته راهبری (حاکمیت فناوری اطلاعات) • کمیته برنامه‌ریزی فناوری اطلاعات	دفتر عالی دولت فدرال برای فناوری اطلاعات	آلمان
در مستندات کشور بریتانیا ساختار سازمانی موجودیت‌های مربوط به نگهداشت و راهبری چارچوب تعامل‌پذیری این کشور ارائه نشده‌است	سایر موجودیت‌هایی که در نگهداشت و مدیریت چارچوب تعامل‌پذیری بریتانیا نقش دارند عبارتند از: • کارگروه تعامل‌پذیری • کارگروه شمالی دولتی • کارگروه فراداده • کارگروه کارت هوشمند	واحد دولت الکترونیکی در دفتر کابینه	بریتانیا

²⁸ The Office of the Federal Government Commissioner for Information Technology

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۲-۳ جمع‌بندی فرآیندهای راهبری و نگهداشت

یکی دیگر از حوزه‌هایی که در زمینه نگهداشت و راهبری چارچوب‌های تعامل‌پذیری مطرح می‌شود، فرآیندهایی است که برای این منظور طراحی و پیاده‌سازی شده‌اند. از این رو و در مطالعات تطبیقی به بررسی کشورها از نظر فرآیندهای مربوط به نگهداشت و راهبری چارچوب تعامل‌پذیری پرداخته شده است. حال در این بخش سعی می‌شود یافته‌های این مطالعات و بررسی‌ها تحلیل شود.

یکی از مهمترین فرآیندهایی در زمینه نگهداشت و راهبری چارچوب‌های تعامل‌پذیری مطرح می‌شود، موضوع مدیریت تغییر در این چارچوب‌ها می‌باشد. اهمیت این فرآیند به این دلیل است که سازمان‌های مختلف و زیادی - حداقل در سطح ملی - از برای برقراری تعاملات بین دستگاهی خود ملزم به به‌کارگیری چارچوب‌های تعامل‌پذیری می‌باشند. از این رو اعمال هر تغییری در این چارچوب‌ها ممکن است بر روی سازمان‌ها اثرات مختلفی داشته‌باشد و تعامل‌پذیری بین دستگاهی را با چالش‌های جدی مواجه نماید. به همین دلیل می‌بایست فرآیندی جامع برای ایجاد و مدیریت تغییر در چارچوب‌های تعامل‌پذیری طراحی شود به‌گونه‌ای که با در نظر گرفتن تمامی جوانب، کارایی و اثربخشی اعمال تغییرات در تسهیل تعاملات را تضمین نماید.

با توجه به مطالب فوق یکی از حوزه‌هایی که در "گزارش کلیات و مفاهیم نظری، بررسی اسناد بالادستی، مطالعات تطبیقی و الگوبرداری" و همچنین فصل اول این گزارش، مورد تأکید و بررسی قرار گرفته‌است فرآیند مدیریت تغییر می‌باشد. در جدول زیر، یافته‌های مشاور در کشورهای مختلف در زمینه فرآیند مدیریت تغییر در کشورهای مختلف ارائه شده است.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

جدول ۲۶- بررسی کشورها از نظر مباحث مربوط به فرآیند مدیریت تغییر در چارچوب‌های تعامل‌پذیری

عامل	فرآیند مدیریت تغییر		
	کشور	تغییر چارچوب تعامل‌پذیری	تغییر استانداردهای داده
	غنا	در کشور غنا به فرآیند مدیریت تغییر برای خود چارچوب تعامل‌پذیری اشاره‌ای نشده‌است و فرآیند تغییر صرفاً در حوزه استانداردهای داده و فنی مطرح شده‌است.	در کشور غنا فرآیند تغییر استانداردهای داده به‌شکلی کاملاً مشخص مدلسازی و مدون شده‌است و همه فعالیت‌ها و نقش‌ها و مسئولیت‌های مربوط به آن به‌خوبی مشخص شده‌اند.
	هنگ کنگ	در کشور هنگ‌کنگ به فرآیند مدیریت تغییر برای خود چارچوب تعامل‌پذیری اشاره‌ای نشده‌است و فرآیند تغییر در حوزه استانداردهای داده مطرح شده‌است.	در کشور هنگ‌کنگ به موضوع تغییر در استانداردهای داده توجه خاصی شده‌است و از این رو یک سند مجزا در رابطه با مدیریت شیماهای مشترک منتشر شده‌است. در این سند به‌شکل کامل و به تفصیل به فرآیند ایجاد/تغییر یک شیما مشترک پرداخته شده‌است و فعالیت‌ها به همراه نقش‌ها و مسئولیت‌های مرتبط با آن به‌شکلی شفاف و کامل تعریف و تشریح شده‌اند.
	عربستان	در مستندات مربوط به کشور عربستان سعودی تا حدودی مباحث مربوط به اعمال و مدیریت تغییرات در چارچوب تعامل‌پذیری دیده شده‌است، ولی فرآیندی نظام‌مند برای اعمال و مدیریت تغییرات معرفی یا مدلسازی نشده است. در مستندات مربوط به این چارچوب، بیشتر مباحث مربوط به مدیریت و ایجاد تغییر در چارچوب تعامل‌پذیری به‌شکل اصول و قواعدی ارائه شده‌اند که تمرکز اصلی‌شان بر روی اطلاع‌رسانی این قواعد و اصول می‌باشد و نگاه فرآیندی به ایجاد و مدیریت تغییرات ندارند.	در مستندات کشور هنگ‌کنگ اطلاعات خاصی در زمینه فرآیند تغییر استانداردهای فنی مشاهده نمی‌شود و تنها به‌شکل محدود سرفصلی با عنوان مدیریت استانداردهای فنی مطرح شده‌است.

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

هندوستان	در کشور هندوستان به فرآیند مدیریت تغییر برای خود چارچوب تعامل‌پذیری اشاره‌ای نشده‌است و فرآیند تغییر صرفاً در حوزه استانداردهای داده و فنی مطرح شده‌است.	در کشور هندوستان فرآیند تغییر/ ایجاد استانداردهای داده به‌شکل کامل و با معرفی گام‌ها، فعالیت‌ها و نقش‌ها و مسئولیت‌های مرتبط و همچنین ساختار سازمانی طراحی شده برای این کار، تشریح شده است.	همانند فرآیند تغییر/ ایجاد استانداردهای داده، کشور هندوستان برای تغییر استانداردهای فنی تعامل‌پذیری خود نیز فرآیندی مجزا طراحی کرده‌است و گام‌ها و فعالیت‌ها، نقش‌ها و مسئولیت‌ها و همچنین موجودیت‌هایی که درگیر این فرآیند می‌شوند و ساختاری که در آن قرار می‌گیرند را تعریف کرده است.
آلمان	در مستندات مربوط به چارچوب تعامل‌پذیری کشور آلمان، اطلاعات زیادی در رابطه با فرآیند و شرایط اعمال تغییر در چارچوب تعامل‌پذیری یا کاتالوگ استانداردهای داده آن به‌چشم نمی‌خورد.	در مستندات کشور آلمان، مواردی که مستقیماً مرتبط با ایجاد تغییرات در کاتالوگ استانداردهای فنی این کشور باشند ذکر نشده‌است.	با این وجود در چارچوب تعامل‌پذیری کشور آلمان برای استانداردهای فنی چند وضعیت مختلف در نظر گرفته شده و بر این اساس چرخه‌ای برای استانداردهای فنی طراحی شده است که فرآیند و شرایط گذار آن‌ها در وضعیت‌های مختلف نشان می‌دهد.
بریتانیا	در چارچوب تعامل‌پذیری کشور بریتانیا قالب و فرآیندی کلی برای ایجاد و مدیریت تغییرات در نظر گرفته شده است. دولت بریتانیا از این قالب برای مدیریت و ایجاد تغییر منابع دولت الکترونیکی خود یعنی کاتالوگ استاندارد داده (GDSC)، لیست طبقه‌بندی دولت (GCL)، کاتالوگ استانداردهای فنی (TSC) و شمای XML استفاده می‌کند. لازم به ذکر است فعالیت‌های مختلف این فرآیند در کشور بریتانیا نسبت به سایر کشورها با جزئیات کمتری معرفی شده‌است و اطلاعات زیادی در رابطه با نقش‌ها و مسئولیت‌های مرتبط با فعالیت‌های آن نیز منتشر نکرده‌است.		

کد: eGIF-007-17- O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

علاوه بر مدیریت تغییر، سه حوزه فرآیندی مهم دیگر را نیز می‌توان در چارچوب‌های تعامل‌پذیری گنجانده که در در چارچوب‌های تعامل‌پذیری برخی از کشورها به آن‌ها توجه شده‌است و البته در مستندات برخی دیگر از کشورها نیز مطالبی در این زمینه یافت نمی‌شود. این سه حوزه فرآیندی عبارتند از:

- ارزیابی انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری
- ارزیابی بلوغ تعامل‌پذیری
- حل اختلافات و کاهش ریسک‌های مرتبط با چارچوب‌های تعامل‌پذیری

مشاور پروژه در بحث تحلیل یافته‌های مربوط به نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی چارچوب‌های تعامل‌پذیری، این سه حوزه فرآیندی را نیز مورد بررسی قرار داده است. جدول زیر نشان‌دهنده نمایی کلی از یافته‌های مشاور از مطالعات تطبیقی کشورها در زمینه‌های ارزیابی انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری، ارزیابی بلوغ تعامل‌پذیری و حل اختلافات و کاهش ریسک‌های مرتبط با چارچوب‌های تعامل‌پذیری می‌باشد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

جدول ۲۷ بررسی کشورها از نظر مباحث مربوط به ارزیابی و نظارت و حل اختلافات در چارچوب‌های تعامل‌پذیری

عامل	ارزیابی و نظارت بر تعاملات		حل اختلاف و تضاد و کاهش ریسک	
	کشور	ارزیابی انطباق	ارزیابی بلوغ	مرجع حل اختلاف / رویه حل اختلاف
غنا		دولت غنا در مبحث تعامل‌پذیری به حوزه انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری توجه ویژه‌ای کرده‌است، به شکلی که حجم مطالب مربوط به انطباق در این کشور نسبت به سایر کشورها بیشتر به‌نظر می‌رسد. از جمله مواردی که در حوزه انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری کشور غنا مطرح می‌شوند می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:	در کشور غنا مدلی برای ارزیابی سطح بلوغ تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی طراحی شده‌است. در این مدل از حوزه‌های مطرح‌شده در امر انطباق با چارچوب نیز استفاده می‌شود. سطوح بلوغ مدل پیشنهادی کشور غنا برای تعامل‌پذیری عبارتند از:	در کشور غنا اطلاعات خاصی در زمینه رویه‌های حل اختلاف و تضاد و تعارض و همچنین نقش‌ها و مسئولیت‌های مربوط به این کار به‌چشم نمی‌خورد و در مجموع می‌توان گفت به این موضوع اشاره‌ای نشده‌است
		• افراد و گروه‌هایی که می‌بایست با مفاهیم و اهمیت انطباق آشنا باشند • سطوح الزام به انطباق • ارزیابی میزان انطباق (سالیانه و پروژه‌ای) • حوزه‌های ارزیابی انطباق • ناکامی در انطباق	• سطح یک – بدون تعامل‌پذیری • سطح دو – مقدماتی • سطح سه – ایجادشده • سطح چهار – بهبودیافته • سطح پنج – بهینه‌شده	
هنگ کنگ		در کشور هنگ‌کنگ مطالب مختلفی درباره مباحث مربوط به انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری ذکر شده‌است، از جمله می‌توان به سیاست‌ها و	در چارچوب تعامل‌پذیری کشور هنگ‌کنگ اشاره خاصی به مباحث ارزیابی بلوغ نشده‌است.	در کشور هنگ‌کنگ در بحث شمای‌های مشترک به مباحث مربوط به حل تعارضات و اختلاف‌ها اشاره شده است. در این کشور گروه مجزا با عنوان رفع اختلاف‌ها و تعارضات پیش‌بینی نشده است ولی توضیحات کلی در

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

	خط مشی انطباق با چارچوب، انطباق با نسخه‌های جدید، شرایط معافیت از انطباق و... اشاره نمود.	همانگی XML مسئولیت حل اختلاف‌ها و تعارضات در زمینه شماهای مشترک را بر عهده دارد..	این زمینه ارائه شده است. در این کشور تیم نیروی کاری شمای مشترک مسئولیت شناسایی تعارضات و اختلاف‌ها را برعهده دارد، همچنین این تیم با بررسی شرایط، گزینه‌های فنی خود را برای حل این مسائل به گروه هماهنگی XML پیشنهاد می‌دهد و این گروه تصمیم نهایی را درباره نحوه رفع تعارضات اتخاذ می‌کند
عربستان	در چارچوب تعامل‌پذیری کشور عربستان سعودی اشاره خاصی به مباحث مربوط به انطباق با چارچوب نشده‌است	در چارچوب تعامل‌پذیری کشور عربستان سعودی اشاره خاصی به مباحث مربوط به ارزیابی بلوغ تعامل‌پذیری نشده‌است	در کشور عربستان سعودی اطلاعات خاصی در زمینه رویه‌های حل اختلاف و تضاد و تعارض و همچنین نقش‌ها و مسئولیت‌های مربوط به این کار به چشم نمی‌خورد و در مجموع می‌توان گفت به این موضوع اشاره‌ای نشده‌است
هندوستان	در چارچوب تعامل‌پذیری کشور هندوستان اشاره خاصی به مباحث مربوط به انطباق با چارچوب نشده‌است	در چارچوب تعامل‌پذیری کشور هندوستان اشاره خاصی به مباحث مربوط به ارزیابی بلوغ تعامل‌پذیری نشده‌است	
آلمان	در کشور آلمان مباحث مربوط به انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری این کشور حول دو موضوع اصلی متمرکز است که عبارتند از بررسی انطباق برنامه‌های کاربردی دولت الکترونیکی و توجه به انطباق در مناقصه‌های پروژه‌های دولتی..	در چارچوب تعامل‌پذیری کشور آلمان اشاره خاصی به مباحث مربوط به ارزیابی بلوغ تعامل‌پذیری نشده‌است	در کشور آلمان اطلاعات خاصی در زمینه رویه‌های حل اختلاف و تضاد و تعارض و همچنین نقش‌ها و مسئولیت‌های مربوط به این کار به چشم نمی‌خورد و در مجموع می‌توان گفت به این موضوع اشاره‌ای نشده‌است

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

	در زمینه انطباق برنامه‌های کاربردی دولت الکترونیکی، دوت آلمان پیشنهاد می‌دهد برنامه کاربردی دولت الکترونیکی به واحدهای مختلفی شکسته شود و بر این اساس و با استفاده از چک‌لیست‌های مختلف انطباق با چارچوب مورد بررسی قرار گیرد. در زمینه مناقصه‌های دولتی نیز می‌بایست به این نکته اشاره شود که دولت آلمان به مشتری‌های (متقاضیان) دولتی اعلام کرده است که در فراخوان‌های مناقصه‌ها می‌بایست الزامات مربوط به چارچوب تعامل‌پذیری را نیز ذکر کنند تا فروشندگان و تأمین‌کنندگان بر این اساس پیشنهادهای خود را ارائه نمایند.	
بریتانیا در چارچوب تعامل‌پذیری کشور بریتانیا مباحث انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری در دو سطح کلان و جزئی را مورد بررسی قرار می‌دهد. علاوه بر این در چارچوب کشور بریتانیا اصول و پیشنهاداتی هم برای انطباق ارائه شده‌است، به‌عنوان مثال میتوان به شرایط انطباق سیستم‌های	در چارچوب تعامل‌پذیری کشور بریتانیا اشاره خاصی به مباحث مربوط به ارزیابی بلوغ تعامل‌پذیری نشده‌است	در کشور بریتانیا اطلاعات خاصی در زمینه رویه‌های حل اختلاف و تضاد و تعارض و همچنین نقش‌ها و مسئولیت‌های مربوط به این کار به‌چشم نمی‌خورد و در مجموع می‌توان گفت به این موضوع اشاره‌ای نشده‌است

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

قدیمی و جدید با چارچوب تعامل‌پذیری اشاره کرد.		

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

۳-۳ درس‌آموخته‌های مطالعات تطبیقی

در این بخش از گزارش و پس از معرفی نظام‌های نگهداشت و ساختارها و فرآیندهای حاکمیتی و راهبری چارچوب‌های تعامل‌پذیری سایر کشورها و جمع‌بندی یافته‌های حاصل از مطالعات آنها، به معرفی درس‌آموخته‌های این مطالعات پرداخته می‌شود. درس‌آموخته‌های زیر به مشاور پروژه در طراحی بهتر نظام نگهداشت کمک می‌کنند.

- نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری از طریق کارگروه‌های مختلف، انجام می‌شود.
- ساختار راهبری می‌بایست با الزامات قانونی فعلی و آتی، سازگار باشد. به‌عنوان مثال، یک مورد قانونی می‌تواند منجر به تغییر مالک و متولی یک بخش شود.
- ساختار راهبری می‌بایست پاسخگوی پیچیدگی محیط فعالیت‌ها و همچنین ذینفعان دولت الکترونیکی باشد.
- سازمان‌ها و نهادهایی که تحت پوشش چارچوب قرار می‌گیرند، می‌بایست در راهبری و تصمیم‌گیری در رابطه با چارچوب نقش داشته باشند.
- مالکیت چارچوب تعامل‌پذیری بهتر است بر عهده عالی‌ترین نهاد فناوری اطلاعات و ارتباطات در کشور باشد.
- بهتر است مسئولیت اصلی تعیین کارگروه‌های مختلف در چارچوب تعامل‌پذیری بر عهده مالک چارچوب قرار داشته باشد.
- بهتر است برای مؤلفه‌های اصلی تشکیل‌دهنده چارچوب تعامل‌پذیری، کارگروه‌های مجزایی ایجاد شود.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

- بهتر است در میان موجودیت‌های شکل دهنده ساختار راهبری و مدیریت چارچوب تعامل‌پذیری، کمیته‌ای برای ارائه مشاوره و راهنمایی به سازمان‌هایی که قصد پیاده‌سازی استانداردهای مربوط به تعامل‌پذیری را دارند، ایجاد شود.
- برخی از کشورها ساختارهای راهبری خود را بر اساس فرآیندهای مدیریت تغییر خود طراحی می‌کنند.
- می‌توان فرآیند مدیریت تغییر چارچوب تعامل‌پذیری را بر اساس تغییر در مؤلفه‌های اصلی چارچوب (مثل استانداردهای داده، استانداردهای فنی و...) طراحی نمود.
- می‌بایست کانالی برای ارائه درخواست‌های تغییرات در چارچوب‌های تعامل‌پذیری ایجاد شود که ذینفعان چارچوب بتوانند درخواست‌های خود را از آن طریق ارسال نمایند. این درخواست‌ها می‌بایست بررسی شده و نتایج به اطلاع ارسال‌کننده درخواست اعلام شود و در صورت رد درخواست، دلایل آن نیز ذکر شود.
- در صورت نیاز به اعمال تغییر در چارچوب‌های تعامل‌پذیری لازم است آن تغییرات قبل از نهایی‌شدن به اطلاع ذینفعان چارچوب تعامل‌پذیری برسد و پس از بررسی نظرات و نیازمندی‌های آن‌ها اقدامات مقتضی در قبال تغییرات را انجام داد.
- می‌توان تغییرات را بر اساس میزان اهمیت و اثرگذاری دسته‌بندی کرد.
- بهتر است پیشینه تغییرات اعمال‌شده در بخش‌های مختلف چارچوب، ثبت و ذخیره شود.
- می‌توان مالکین مؤلفه‌های اصلی چارچوب تعامل‌پذیری را به‌عنوان متولیان اعمال تغییرات بر روی آن مؤلفه‌ها معرفی کرد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۴ شناخت وضع موجود کشور

دولت جمهوری اسلامی ایران طرح‌ها و پروژه‌های مختلفی را در زمینه توسعه دولت الکترونیکی خود تعریف کرده و انجام داده است که پروژه ایجاد چارچوب تعامل‌پذیری یکی از این پروژه‌ها می‌باشد.

در کشور ما سازمان فناوری اطلاعات ایران مسئول و متولی پیاده‌سازی طرح‌های دولت الکترونیکی است. همان‌طور که که ماهیت طرح‌های توسعه دولت الکترونیکی هم مشخص است، پرداختن به این طرح‌ها نیازمند مشارکت سازمان‌های مرتبط در ارائه خدمات می‌باشد. راهکاری که برای برطرف کردن این موضوع در نظر گرفته شده است، جلب مشارکت دستگاه‌ها در قالب خوشه‌های خدمات است که دستگاه‌های متولی هر خوشه مسئولیت پیشبرد اهداف را خواهند داشت. جدول زیر نشان‌دهنده خوشه‌های خدمت و دستگاه‌های متولی در آن‌ها می‌باشد.

جدول ۲۸ خوشه‌های خدمت و دستگاه‌های متولی آن‌ها در دولت

ردیف	نام خوشه خدمت	دستگاه متولی خوشه

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۱	صنعت و تجارت	وزارت صنعت، معدن و تجارت
۲	سلامت و بهداشت	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۳	امور بین‌الملل	وزارت امور خارجه
۴	دفاعی، امنیتی، سیاسی	وزارت اطلاعات
۵	فرهنگی و اجتماعی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۶	انرژی	وزارت نفت
۷	محیط زیست، منابع طبیعی و کشاورزی	وزارت جهاد کشاورزی
۸	رفاه و تأمین اجتماعی	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
۹	قضایی	قوه قضاییه
۱۰	اقتصادی و مالی	وزارت اقتصاد و امور دارایی
۱۱	مدیریت بحران	وزارت کشور
۱۲	ارتباطات و اطلاعات	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
۱۳	حمل و نقل و شهرسازی	وزارت راه و شهرسازی
۱۴	آموزش و پژوهش	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

در تکمیل توضیحات مربوط به خوشه‌های خدمت می‌بایست به این نکته اشاره شود که در هر یک از خوشه‌ها کارگروه‌هایی با مشارکت دستگاه‌های ذیربط خوشه تشکیل می‌شود که وظیفه این کارگروه‌ها عبارت است از:

- هماهنگی فعالیت‌های توسعه خدمات الکترونیکی در سطح خوشه
- فراهم‌سازی نیازمندی‌های همکاری‌ها و تعاملات بین سازمانی
- اطمینان از یکپارچگی برنامه‌های توسعه دولت الکترونیکی در هر دستگاه

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

- اظهار نظر درباره بودجه هر دستگاه عضو خوشه

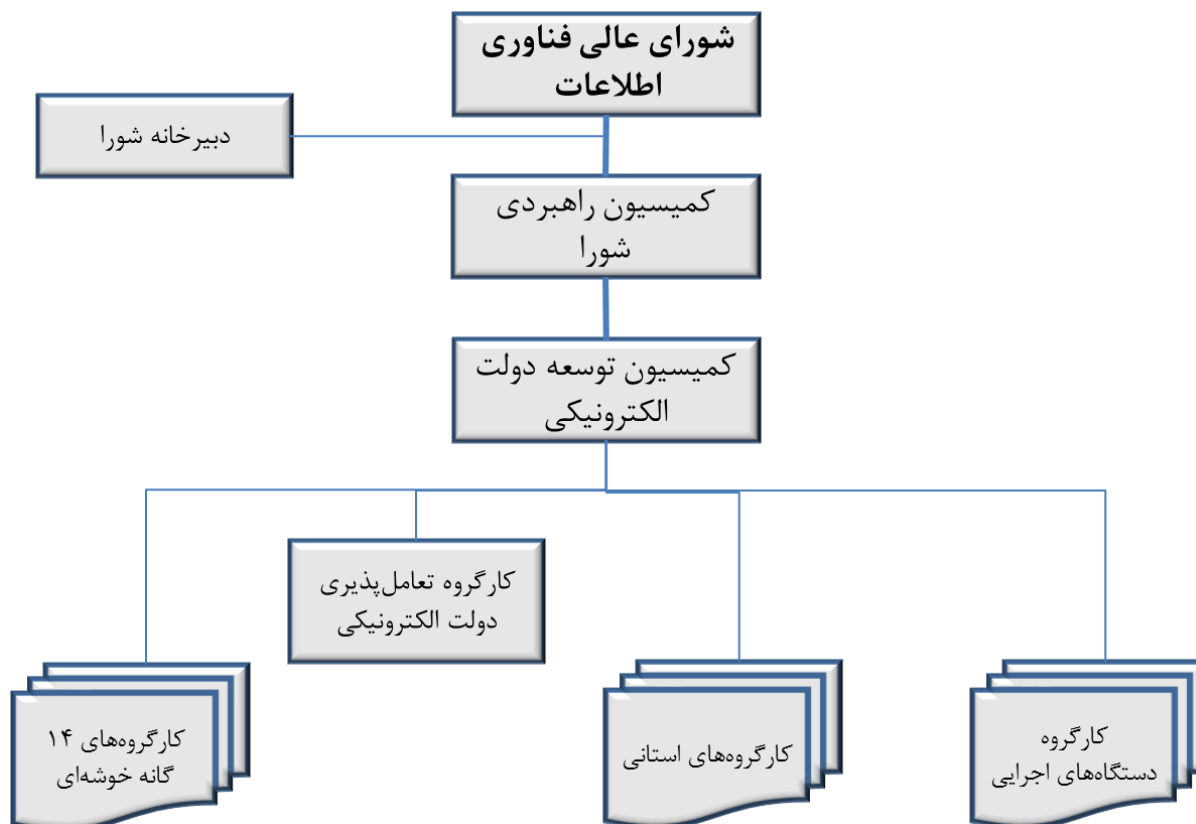
همان‌طور که از موازد فوق نیز مشخص است برخی از وظایف کارگروه‌های خوشه‌ای در ارتباط با مباحث مرتبط با تعامل‌پذیری طرح شده است.

یکی دیگر از مواردی که در رویکردهای کلان کشور در زمینه الکترونیکی کردن خدمات دستگاه‌های اجرایی مطرح شده است، ایجاد مرکز ملی تبادل اطلاعات (NIX^{۲۹}) و مراکز تبادل اطلاعات تخصصی خوشه‌ها می‌باشد که همان‌طور که از نام آن نیز مشخص است، این مراکز ارتباط مستقیمی با مباحث مربوط به تعامل‌پذیری و چارچوب تعامل‌پذیری کشور خواهند داشت.

در جمهوری اسلامی ایران در حال حاضر ساختاری وجود دارد که برای راهبری و حاکمیت دولت الکترونیکی ایجاد شده است. شکل زیر نشان‌دهنده بخشی از این ساختار است که دارای ارتباط با مباحث مربوط به تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی می‌باشد.

²⁹ National Information Exchange

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

شکل ۱۹ ساختار سازمانی مرتبط با تعامل‌پذیری در بدنه دولت

شورای عالی فناوری اطلاعات بالاترین نهاد تصمیم‌گیری در بدنه دولت و دستگاه‌های اجرایی می‌باشد که ریاست آن بر عهده رئیس جمهور است و در غیاب ایشان، معاون اول رئیس جمهور این وظیفه را بر عهده خواهد داشت.

ترکیب اعضای شورای عالی به این شرح است:

- رئیس جمهور (رئیس شورای عالی)،
- وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات،

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری اطلاعات،
- وزیر صنعت، معدن و تجارت
- رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور،
- وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح،
- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی،
- وزیر آموزش و پرورش،
- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی،
- وزیر امور اقتصادی و دارایی،
- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران،
- سه نفر از متخصصان فناوری اطلاعات از بخش غیردولتی به پیشنهاد وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات و حکم رئیس جمهور

این شورا می‌بایست حداقل سالی دو بار تشکیل جلسه دهد و این جلسات نیز با حضور دو سوم اعضا، رسمیت خواهند یافت. مهمترین وظایف شورای عالی فناوری اطلاعات عبارتند از:

- تدوین اهداف کلان و راهبردی توسعه فناوری اطلاعات در کشور
- سیاست‌گذاری و تدوین راهبردهای لازم برای گسترش به کارگیری فناوری اطلاعات در زمینه های مختلف اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی
- تمهید و تدوین نظام جامع فناوری اطلاعات و تعیین وظایف بخشهای مختلف کشور در نظام جامع مذکور

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

- تدوین مقررات و آئین نامه ها و ضوابط لازم برای قلمرو فناوری اطلاعات
- تدوین برنامه های همکاری ارتباطات بین المللی در قلمرو فناوری اطلاعات

کمیسیون راهبردی شورای عالی فناوری اطلاعات نیز نقش تسهیل‌گر ارتباطات با دستگاه‌های اجرایی را بر عهده دارد.

کمیسیون توسعه دولت الکترونیکی با هدف راهبری و توسعه دولت الکترونیکی زیر نظر دبیرخانه شورای عالی فناوری اطلاعات تشکیل شده‌است. ترکیب اعضای این کمیسیون به شرح زیر می‌باشد:

- معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور (به عنوان رئیس)
- رئیس سازمان فناوری اطلاعات ایران (نایب رئیس)
- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور
- معاونت هماهنگی و نظارت معاون اول رئیس جمهور
- وزارت اطلاعات
- وزارت امور اقتصادی و دارایی
- وزارت کشور
- وزارت دادگستری
- معاونت مرتبط با موضوع معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور
- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
- سازمان ثبت احوال کشور

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

- شرکت پست جمهوری اسلامی ایران
- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- دبیر شورای سیاست‌گذاری گواهی الکترونیک کشور
- رؤسای کارگروه‌های ۱۴ گانه خوشه‌های خدمات به تناسب موضوع
- رئیس کانون دفاتر خدمات پیشخوان دولت و بخش عمومی غیر دولتی کشور
- دو نفر متخصص فناوری اطلاعات و یک نفر نماینده صنف مربوطه به انتخاب دبیر شورای عالی فناوری اطلاعات.
- معاون مربوطه در سازمان فناوری اطلاعات ایران (دبیر کمیسیون).

در رابطه با کمیسیون توسعه دولت الکترونیکی می‌بایست موارد زیر را مد نظر داشت:

- اعضای مربوط دستگاه‌های اجرایی از وزارتخانه‌ها معاون مربوطه وزیر و در دستگاه‌های اجرایی مستقل، رئیس دستگاه یا معاون مربوطه است که حکم ایشان برای دو سال توسط رئیس کمیسیون صادر می‌شود.
- کمیسیون مجاز به تدوین برنامه‌ها، اقدامات و دستورالعمل‌های اجرایی کارگروه‌های هر یک از خوشه‌های خدمت، پنجره‌های واحد خدمات و کارگروه‌های استانی است. مصوبات کمیسیون با هماهنگی دبیرخانه شورا و متناسب با موضوع و قلمرو اثر به تصویب شورا یا شورای عالی اداری خواهد رسید.

کارگروه تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی که با عضویت نمایندگان وزارتخانه‌ها و نهادهای مختلف و بر حسب مورد تشکیل می‌شود می‌تواند بنا به درخواست و گزارش توجیهی دستگاه متقاضی با حضور دستگاه متولی

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

اطلاعات درخواست‌شده، در خصوص تماس و تبادل اطلاعات تصمیم‌گیری نماید. اعضاء این کارگروه، نمایندگانی از نهادهای مختلف می‌باشند که عبارتند از:

- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
- وزارت اطلاعات
- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
- معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور
- بانک مرکزی
- دبیرخانه شورا
- دستگاه‌های مبدأ (متولی پایگاه اطلاعات) و مقصد (متولی اطلاعات)

این کارگروه در صورت عدم توافق میان دستگاه‌های اجرایی در تبادل اطلاعات در رابطه با حل اختلاف دستگاه‌ها تصمیم‌گیری می‌کند و تصمیمات آن نیز لازم‌الاجرا می‌باشد.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

۵ وضع مطلوب نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی چارچوب تعامل‌پذیری

در این فصل و پس از بررسی‌های انجام‌شده در زمینه مباحث مربوط به نگهداشت، حاکمیت و راهبری چارچوب‌های تعامل‌پذیری کشورهای مختلف و بررسی و تحلیل یافته‌های حاصل از این مطالعات، وضع مطلوب پیشنهادی چارچوب تعامل‌پذیری کشور از نظر ساختار حاکمیتی و راهبری چارچوب، فرآیند مدیریت تغییر، قالب توافقات و قراردادهای مورد نیاز برای تعامل‌پذیری، ارزیابی و نظارت بر تعاملات صورت‌گرفته و چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و تضاد و کاهش ریسک، معرفی می‌شود.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

۱-۵ ساختار حاکمیتی و راهبری

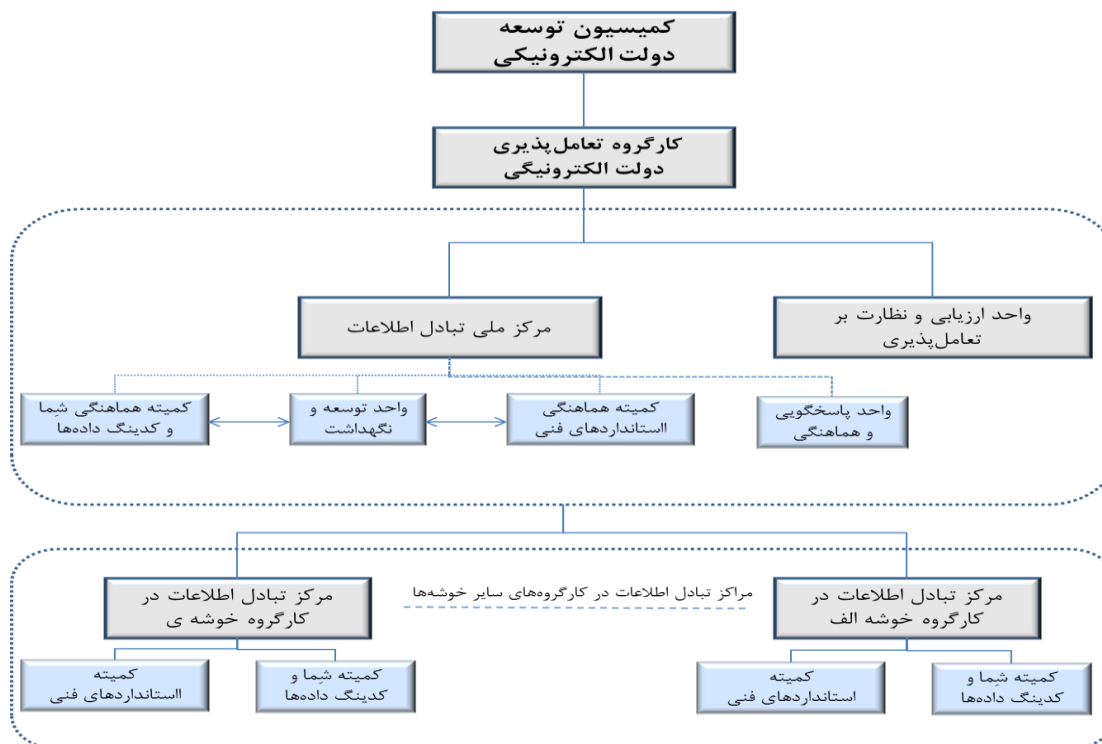
یکی از الزامات موفقیت چارچوب‌های تعامل‌پذیری در دولت‌ها وجود ساختار حاکمیتی و راهبری مناسب برای این چارچوب‌ها می‌باشد. در این بخش و بر اساس مطالعات تطبیقی و شناخت و تجربه مشاور، ساختار حاکمیتی و راهبری پیشنهادی برای چارچوب تعامل‌پذیری کشور معرفی می‌شود.

قبل از معرفی ساختار حاکمیتی و راهبری چارچوب تعامل‌پذیری کشور، به اصولی که برای طراحی این ساختار در نظر گرفته شده‌اند اشاره می‌شود:

- نهادها و سازمان‌های ذینفع چارچوب تعامل‌پذیری می‌بایست در مدیریت و راهبری چارچوب مشارکت داشته‌باشند.
- ساختار حاکمیتی و راهبری چارچوب تعامل‌پذیری می‌بایست ماهیتی چابک و منعطف داشته‌باشد و بتواند با سرعت بیشتری پاسخگوی نیازمندی‌ها و الزامات باشد.
- می‌بایست برای مؤلفه‌های اصلی چارچوب تعامل‌پذیری، کمیته‌های مجزایی تشکیل شود.
- تا حد امکان سعی شود تغییرات کمی در ساختارهای فعلی و مصوب در دولت ایجاد شود تا تأثیرات احتمالی بر سایر فعالیت‌های جاری مرتبط، حداقل شود.

مشاور پروژه بر اساس مطالعات تطبیقی و درس‌آموخته‌های حاصل از این مطالعات و همچنین تجارب خود، ساختار حاکمیتی و راهبری چارچوب تعامل‌پذیری کشور را به‌شکل زیر طراحی کرده‌است.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

شکل ۲۰ ساختار مطلوب راهبری و مدیریت چارچوب تعامل‌پذیری

همان‌طور که در شکل فوق نیز قابل مشاهده‌است، ساختار حاکمیتی و راهبری چارچوب تعامل‌پذیری از چند موجودیت اصلی تشکیل شده‌است که عبارتند از:

- کمیسیون توسعه دولت الکترونیکی
- کارگروه تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی
- مرکز ملی تبادل اطلاعات (کمیته هماهنگی و کدینگ داده‌ها، کمیته هماهنگی استانداردهای فنی، واحد توسعه و نگهداشت، واحد پاسخگویی و هماهنگی)
- مراکز تبادل اطلاعات در کارگروه‌های خوشه‌ای (کمیته و کدینگ داده‌ها، کمیته استانداردهای فنی)

در ادامه این بخش وظایف و مسئولیت‌های هر یک از موجودیت‌های معرفی خواهند شد.

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

۵-۱-۱ کمیسیون توسعه دولت الکترونیکی

- تعیین راهبردها و جهت‌گیری‌های کلی چارچوب تعامل‌پذیری
- تلاش و پیگیری در زمینه الزامات قانونی مرتبط با چارچوب تعامل‌پذیری کشور
- حل اختلاف و تعارضات در بالاترین سطح
- تصویب اسناد بالادستی مرتبط

۵-۱-۲ کارگروه تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی

- تصویب نسخ چارچوب تعامل‌پذیری
- بازبینی و بررسی نتایج ارزیابی بلوغ و انطباق با چارچوب تعامل‌پذیری
- سیاست‌گذاری‌های مرتبط با چارچوب تعامل‌پذیری
- تعیین و بازبینی اقدامات اصلاحی
- رفع تعارضات و اختلافات
- دریافت و بررسی درخواست‌های تغییر

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۵-۱-۳ مرکز ملی تبادل اطلاعات

مرکز ملی تبادل اطلاعات که زیر نظر کارگروه تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی فعالیت می‌کند، در فعالیتهای اجرایی مربوط به راهبری و نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری نقش پررنگی خواهد داشت. مهمترین وظایف این مرکز عبارتند از:

- بررسی، تصویب و اعمال تغییرات در چارچوب تعامل‌پذیری
- بررسی نتایج حاصل از ارزیابی بلوغ تعامل‌پذیری و برنامه‌ریزی برای بهبود آنها
- رفع تعارضات و اختلافات در حوزه‌های مختلف

در این مرکز چهار بخش اصلی در ارتباط با مباحث مربوط به تعامل‌پذیری در نظر گرفته شده‌اند که در ادامه وظایف مربوط به هر یک از آنها تشریح خواهد شد.

۵-۱-۳-۱ کمیته هماهنگی شما و کدینگ داده‌ها

تمرکز اصلی کمیته هماهنگی شما و کدینگ داده‌ها همان‌طور که از نام آن نیز پیداست بر روی مباحث مربوط به استانداردسازی شماهای داده قرار دارد. این کمیته متشکل از رئیس مرکز ملی تبادل اطلاعات و خبرگان صنعت و مدیریت داده‌ها و همچنین رؤسای کمیته‌های شما و کدینگ داده‌ها در مراکز تبادل اطلاعات در کارگروه‌های خوشه‌ای می‌باشد. وظایف این کمیته عبارتند از:

- بررسی درخواست‌های تغییر/ایجاد استانداردهای داده

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

- تدوین و تصویب استانداردهای داده
- تدوین راهنمای استفاده از استانداردهای داده
- رفع تعارضات و اختلافات

۵-۳-۲ کمیته هماهنگی استانداردهای فنی

تمرکز اصلی کمیته استانداردهای فنی همان‌طور که از نام آن نیز پیداست بر روی مباحث مربوط به استانداردهای فنی مرتبط با تعامل‌پذیری قرار دارد. این کمیته متشکل از رئیس مرکز ملی تبادل اطلاعات و افراد متخصص و خبره در استانداردهای فنی و همچنین رؤسای کمیته‌های شما و کدینگ داده‌ها در مراکز تبادل اطلاعات در کارگروه‌های خوشه‌ای می‌باشد. وظایف این کمیته عبارتند از:

- بررسی درخواست‌های تغییر در کاتالوگ استاندارد فنی
- تدوین و تصویب استانداردهای فنی
- تدوین راهنمای استفاده از استانداردهای فنی
- رفع تعارضات و اختلافات

۵-۳-۳ واحد توسعه و نگهداشت

این واحد متشکل از کارشناسان فنی می‌باشد وظیفه انجام اقدامات فنی مربوط به توسعه و نگهداشت استانداردها و مؤلفه‌های مربوط به چارچوب تعامل‌پذیری را بر عهده دارد. وظایف این واحد عبارتند از:

- تدوین شماهای XML

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

- ساخت، نگهداشت و به روز رسانی رجیستری‌های استانداردهای تعامل‌پذیری
- اقدامات پشتیبانی فنی در صورت بروز مسائل و مشکلات

۴-۳-۱-۵ واحد پاسخگویی و هماهنگی

واحد پاسخگویی و هماهنگی، مسئولیت حل مسائل و مشکلات و همچنین ارائه راهنمایی و مشاوره به سازمان‌های مختلف در زمینه ایجاد تعامل‌پذیری را بر عهده دارد.

در تکمیل مباحث فوق می‌بایست به این نکته توجه کرد که در این بخش به معرفی موجودیت‌هایی از مرکز ملی تبادل اطلاعات پرداخته شد که با راهبری و نگهداشت چارچوب تعامل‌پذیری کشور در ارتباطند و طبیعی است بر اساس نیازمندی‌های مختلف، این امکان وجود دارد که بخش‌های دیگری نیز در این مرکز گنجانده شوند که این موارد خارج از مباحث پروژه فعلی می‌باشند.

۴-۱-۵ واحد ارزیابی و نظارت بر تعاملات

این واحد با هدف بررسی و ارزیابی سطح بلوغ تعامل‌پذیری در سازمان‌های حاضر در دامنه چارچوب تعامل‌پذیری، در ساختار راهبری و مدیریت چارچوب تعبیه شده است. مهمترین وظایف این واحد عبارتند از:

- بررسی و ارزیابی بلوغ تعامل‌پذیری
- ارائه راهنمایی و مشاوره در زمینه بلوغ تعامل‌پذیری

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

۵-۱-۵ مراکز تبادل اطلاعات در کارگروه‌های خوشه‌ای

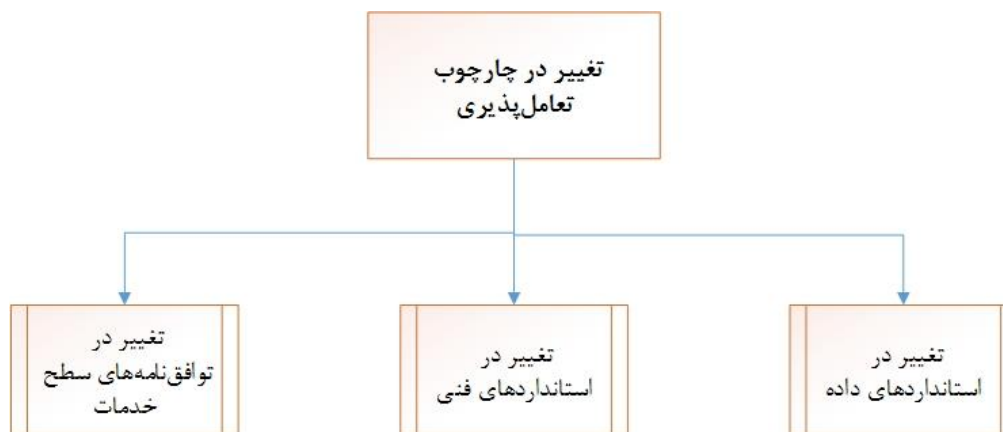
در کارگروه‌های خوشه‌ای، مراکزی با عنوان مراکز تبادل اطلاعات در نظر گرفته شده‌اند که همانند مرکز ملی تبادل اطلاعات در برگیرنده دو کمیته مرتبط با تعامل‌پذیری با عناوین کمیته شما و کدینگ داده‌ها و کمیته استانداردهای فنی می‌باشند. وظایف این مراکز عبارتند از:

- ارائه پیشنهادات در زمینه استانداردهای فنی و داده
- مشارکت در فرآیند حل اختلافات و تعارضات
- به‌کارگیری و استفاده از استانداردهای تعامل‌پذیری

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

۵-۲ فرآیند مدیریت تغییر

همان‌طور که در بخش‌های مختلف گزارش نیز مورد اشاره قرار گرفت، یکی از مؤلفه‌های اصلی در بسیاری از چارچوب‌های تعامل‌پذیری، فرآیند مدیریت تغییر در آن‌ها می‌باشد. به‌دلیل این‌که این چارچوب‌ها در محیط‌های پیچیده‌ای قرار دارند و توسط سازمان‌ها و نهادهای مختلفی مورد استفاده قرار می‌گیرند، مدیریت تغییرات در آن‌ها نیز اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند. در چارچوب تعامل‌پذیری کشور، فرآیند مدیریت تغییر در چهار حوزه تغییر در استانداردهای داده، تغییر در استانداردهای فنی، تغییر در توافق‌نامه‌های سطح خدمات و تغییر در چارچوب تعامل‌پذیری انجام می‌شود که در ادامه و به‌شکل مجزا فرآیند تغییر در هر یک از این چهار حوزه پرداخته خواهد شد.

شکل ۲۱ انواع تغییرات در چارچوب تعامل‌پذیری

همان‌طور که در شکل فوق نیز مشخص است ممکن است به‌ازای هر درخواستی که برای تغییر می‌رسد یک یا چند زیرفرآیند از فرآیند اصلی تغییر در چارچوب تعامل‌پذیری اجرا شوند. به عنوان مثال ممکن است در

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

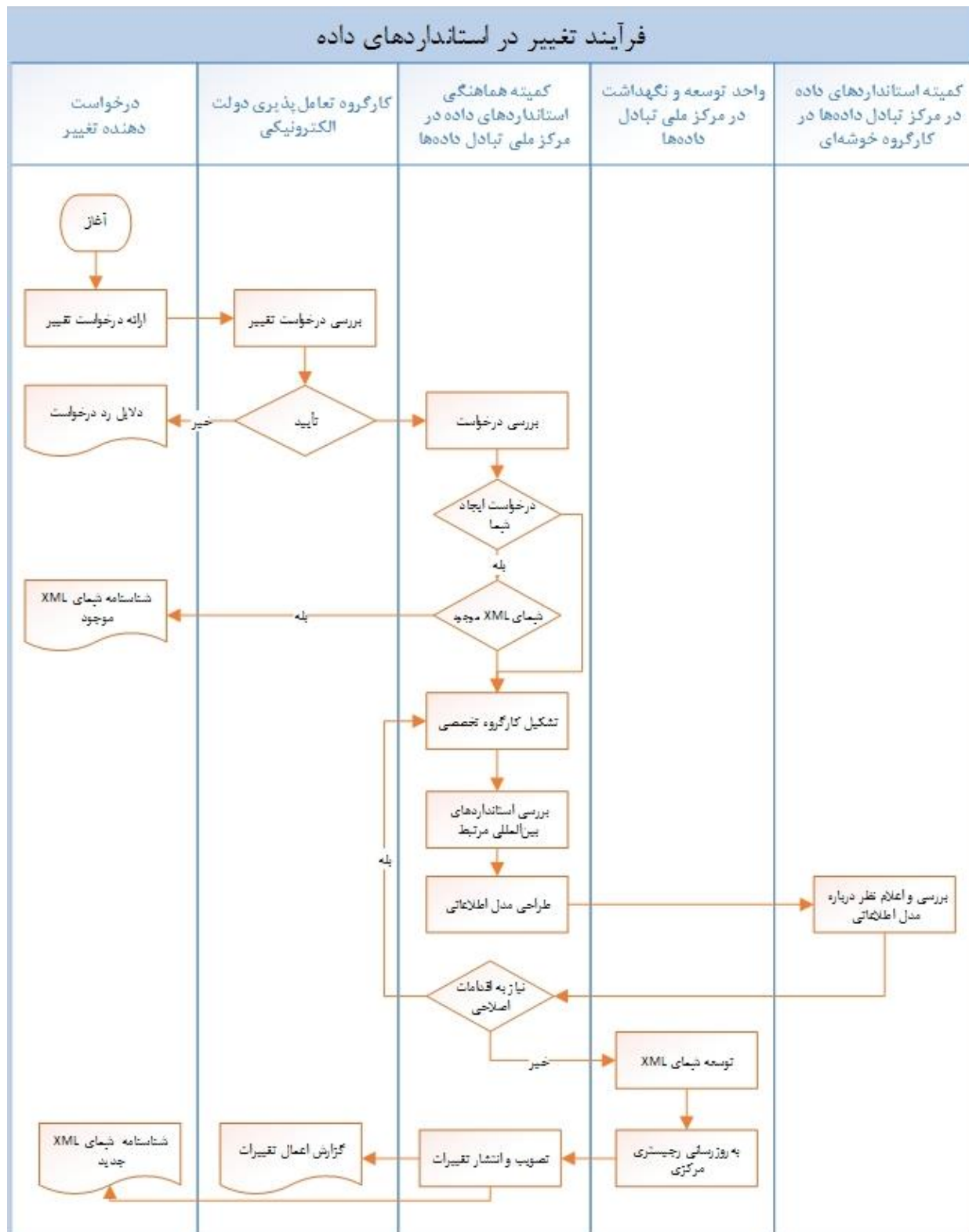
صورت وجود تعامل قبلی میان دو سازمان درخواست تغییر در یک شمای XML موجود و یا درخواست تغییر در توافق‌نامه سطح خدمت موجود فراخوانی شود. در صورت عدم وجود تعامل قبلی میان دو دستگاه، این درخواست‌ها می‌تواند به شکل ایجاد یک شمای جدید و ایجاد SLA جدید در صورت عدم وجود شمای یا درخواست ایجاد SLA جدید در صورت وجود شمای باشد. همچنین این امکان وجود دارد به دلیل درخواست خاتمه تعامل، یک شمای یا SLA حذف شده و کنار گذاشته شوند.

لازم به ذکر است تغییر در استانداردهای فنی نیز در تمامی این شرایط ممکن است درخواست شود.

۵-۲-۱ تغییر در استانداردهای داده

یکی از مهمترین حوزه‌های تغییر در چارچوب‌های تعامل‌پذیری، به‌جهت تأثیرگذاری بر روی سازمان‌های مختلف، تغییر در استانداردهای داده می‌باشد. در چارچوب تعامل‌پذیری کشور تغییرات مربوط به شمای داده‌ها به سه حوزه تغییر شمای موجود، ایجاد شمای جدید و حذف و کنارگذاشتن شمای موجود دسته‌بندی می‌شود. شکل زیر نشان‌دهنده فرآیند تغییر در شمای موجود و یا ایجاد شمای جدید می‌باشد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

هرگونه اسفاده از این گزارش منوط به اِحدِ مجوزِ نسبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات محاربات ایران) می‌باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

شکل ۲۲ فرآیند تغییر در استانداردهای داده

- برای اعمال تغییر در استانداردهای داده و یا افزودن یک استاندارد جدید در این حوزه، درخواست‌دهنده تغییر مورد نظر می‌بایست درخواست خود را به کارگروه تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی ارسال نماید (پیوست ۱).
- این کارگروه که متشکل از اعضای از سازمان‌ها و وزارتخانه‌های مختلف می‌باشد درخواست ارائه‌شده را بررسی کرده و در صورت رد درخواست، نتیجه بررسی به همراه دلایل رد درخواست را به درخواست‌کننده اعلام می‌کند.
- در صورتی که درخواست تغییر/ ایجاد یک استاندارد داده تأیید شود، این درخواست در اختیار کمیته هماهنگی شما و کدینگ داده‌ها در مرکز ملی تبادل اطلاعات قرار می‌گیرد.
- این کمیته پس از بررسی درخواست در صورتی که در حال حاضر در رجیستری مرکزی یک شمای XML وجود داشته باشد که نیاز درخواست‌دهنده را مرتفع سازد، آن شما را جهت استفاده به وی معرفی می‌نماید. در صورتی که چنین شمایی موجود نباشد، کمیته هماهنگی شما و کدینگ داده‌ها، جلسه‌ای را با حضور درخواست‌دهنده تغییرات و رؤسای کمیته‌های شما و کدینگ‌های کارگروه‌های خوشه‌ای مرتبط با تغییرات پیشنهادی برگزار می‌کند.
- این کمیته پس از بررسی استانداردهای بین‌المللی مرتبط با موجودیت اطلاعاتی، مدل اطلاعاتی مربوطه را طراحی می‌کند.
- سپس مدل اطلاعاتی طراحی‌شده در اختیار کلیه کمیته‌های شما و کدینگ داده‌ها در مراکز تبادل اطلاعات کارگروه‌های خوشه‌ای قرار می‌گیرد تا نظرات خود را در این زمینه اعلام نمایند.

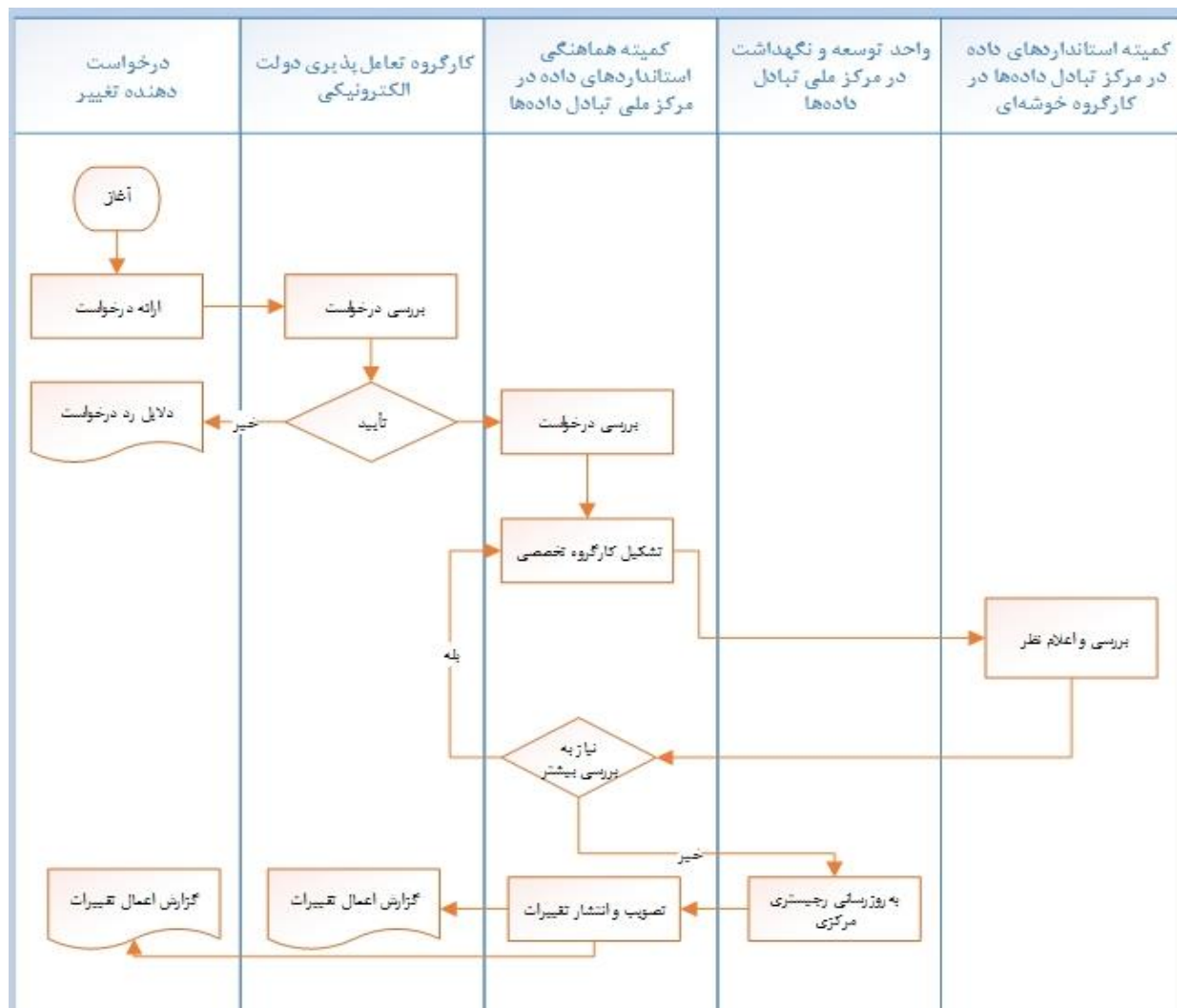
کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

- پس از دریافت نظرات در صورتی که نیاز به بررسی‌های بیشتر باشد مجدداً فرآیند از گام تشکیل کمیته تخصصی تشکیل می‌شود.
- در صورتی که نظری در رابطه با مدل اطلاعاتی ارسال نشود و یا نظرات ارائه‌شده موافق مدل اطلاعاتی پیشنهادی باشند، شمای XML مربوط به مدل اطلاعاتی توسط واحد توسعه و نگهداشت، ایجاد شده و رجیستری مرکزی نیز به‌روز رسانی می‌شود. در نهایت تغییرات پیشنهادی توسط کمیته هماهنگی شما و کدینگ داده‌ها، تصویب‌شده و منتشر می‌شود.

همچنین در صورت نیاز به حذف یک شمای XML می‌توان فرآیند زیر را طی نمود.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

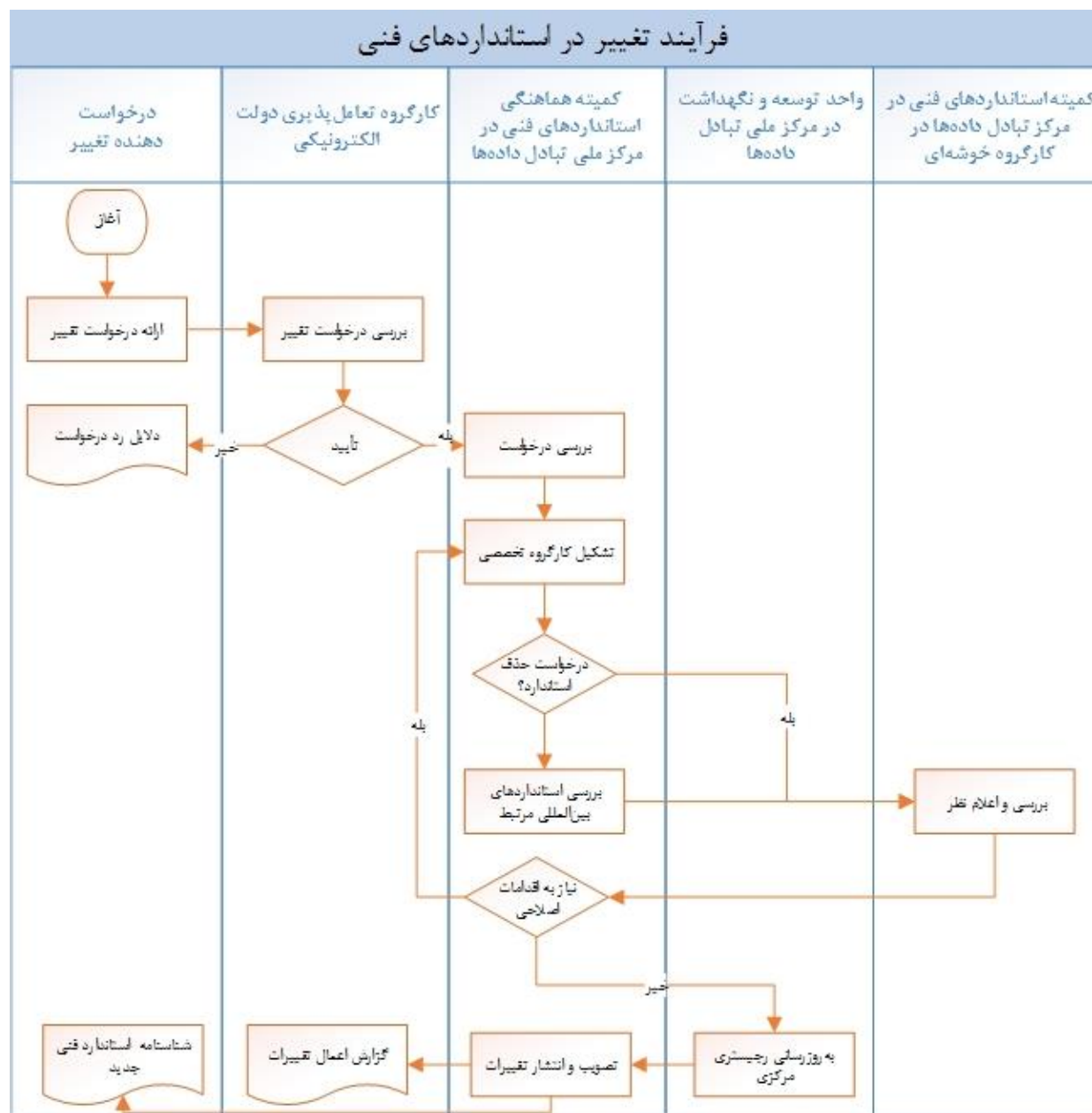
شکل ۲۳ فرآیند حذف یک شمای مشترک

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۵-۲-۲ تغییر در استانداردهای فنی

همانند استانداردهای داده مرتبط با تعامل‌پذیری، استانداردهای فنی تعامل‌پذیری نیز می‌توانند با گذشت زمان و با بروز نیازمندی‌های جدید دستخوش تغییراتی شوند. در شکل زیر فرآیند مدیریت تغییر برای استانداردهای فنی در چارچوب تعامل‌پذیری کشور، ارائه شده‌است.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

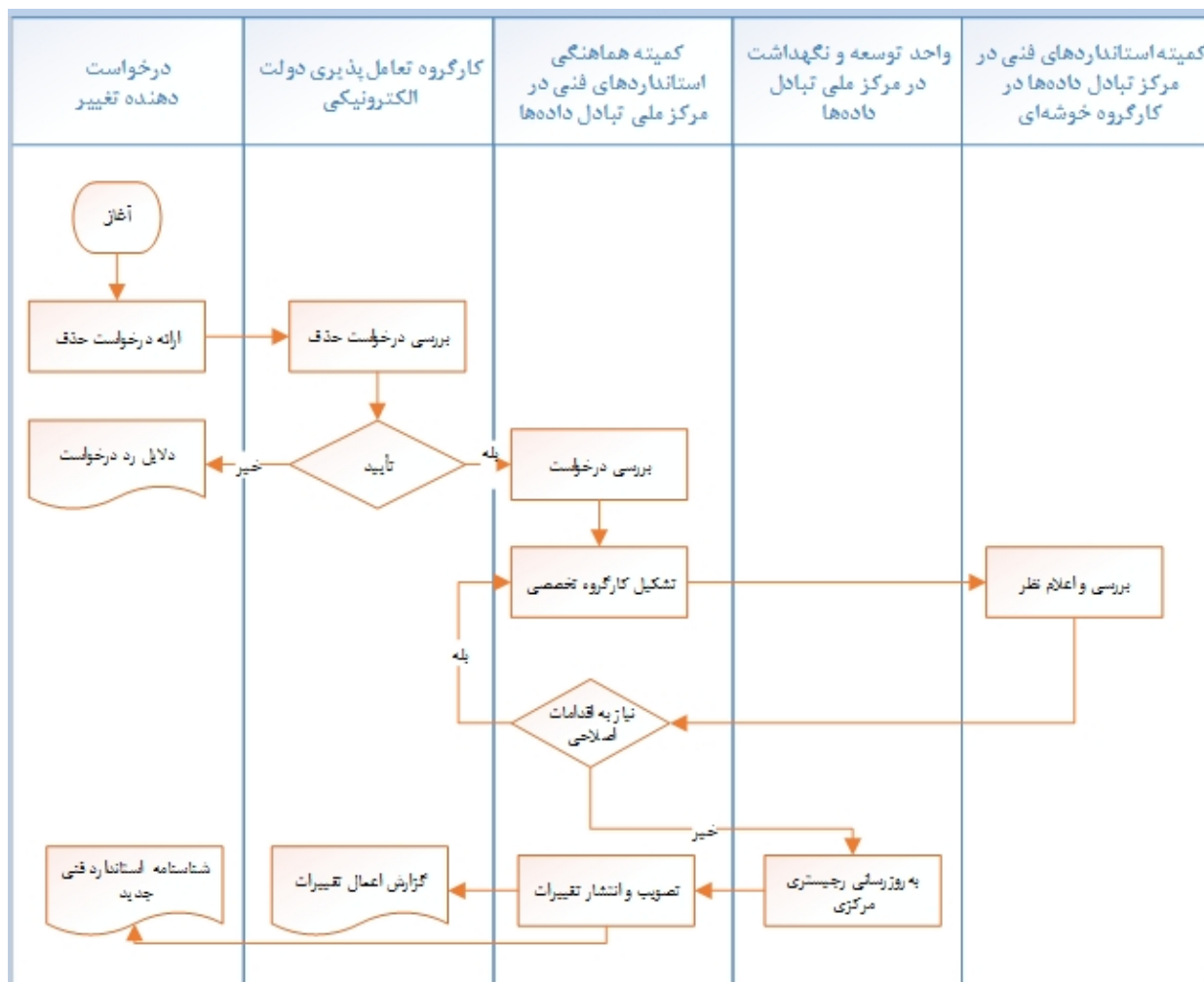
شکل ۲۴ فرآیند تغییر در استانداردهای فنی

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

- فرآیند اعمال تغییر استانداردهای فنی در چارچوب تعامل‌پذیری نیز تا حدی شبیه به فرآیند تغییر در استانداردهای داده می‌باشد. در آغاز این فرآیند درخواست‌کننده تغییرات درخواست خود را به کارگروه تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی ارسال می‌نماید (پیوست ۱).
- این کارگروه پس از بررسی این درخواست و در صورت رد، دلایل آن را به درخواست‌کننده ارسال می‌کند و در صورت پذیرش درخواست اعمال تغییرات، آن را به کمیته هماهنگی استانداردهای فنی در مرکز ملی تبادل اطلاعات ارجاع می‌دهد.
- در این کمیته و پس از بررسی درخواست ارائه‌شده، کارگروه تخصصی استانداردهای فنی با حضور نمایندگان از کمیته‌های استانداردهای فنی تعامل‌پذیری در مراکز تبادل داده در کارگروه‌های خوشه‌ای تشکیل جلسه می‌دهد و پس از تعیین وضعیت استانداردها، استانداردهای پیشنهادی برای اعلام نظرات درباره استاندارد و همچنین میزان الزام‌آور بودن استاندارد به کمیته‌های استانداردسازی فنی در مراکز تبادل اطلاعات در کارگروه‌های خوشه‌ای ارسال می‌شود. این کمیته‌ها می‌بایست در زمان مشخصی نظرات خود را درباره استاندارد پیشنهادی اعلام کنند.
- پس از توافق بر روی استاندارد، تغییر استاندارد موجود یا اضافه‌شدن استاندارد جدید تصویب می‌شود و بر این اساس واحد توسعه و نگهداشت در مرکز ملی تبادل اطلاعات، رجیستری‌های مرکزی را به‌روز رسانی می‌کند. پس از به‌روز رسانی رجیستری‌ها، تغییرات اعمال‌شده به اطلاع کمیته ملی تعامل‌پذیری و درخواست‌دهنده تغییر در استانداردهای فنی می‌رسد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

علاوه بر تغییر و افزودن استانداردهای فنی در چارچوب تعامل‌پذیری، امکان حذف و کنار گذاشتن این استانداردها از چارچوب بومی کشور نیز وجود دارد. برای این کار می‌بایست فرآیندی مطابق با شکل زیر طی شود.

شکل ۲۵ فرآیند حذف استانداردهای فنی

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۵-۲-۳ تغییر در توافق‌نامه‌های سطح خدمت

هرجا که صحبت از تعامل بین سازمانی مطرح شود در حقیقت پای دو یا بیش از آن سازمان در میان است که مطابق با یک قرارداد و توافق‌نامه نانوشته یا مدون به تبادل اطلاعات می‌پردازند. تعامل بین دستگاهی ممکن است به دو شکل اصلی صورت پذیرد. در حالت اول سازمان‌ها بدون واسطه با یکدیگر بر سر جزئیات تعامل توافق می‌کنند و سپس به تبادل اطلاعات می‌پردازند. در حالت دوم پای سازمان واسطی نیز در میان است که اتصال دو سازمان را برقرار می‌سازد.

بدیهی است که حالت اول اصلاً مطلوب نمی‌باشد ولی در گذر زمان تا همه خدمات و ارتباطات بین دستگاهی از طریق یک مرکزیت صورت پذیرد، گریزی از این نوع تعاملات نمی‌باشد. اما در حالت دوم سازمان‌ها از طریق GSB در حال پیاده‌سازی در سازمان فناوری اطلاعات ایران به یکدیگر متصل می‌شوند.

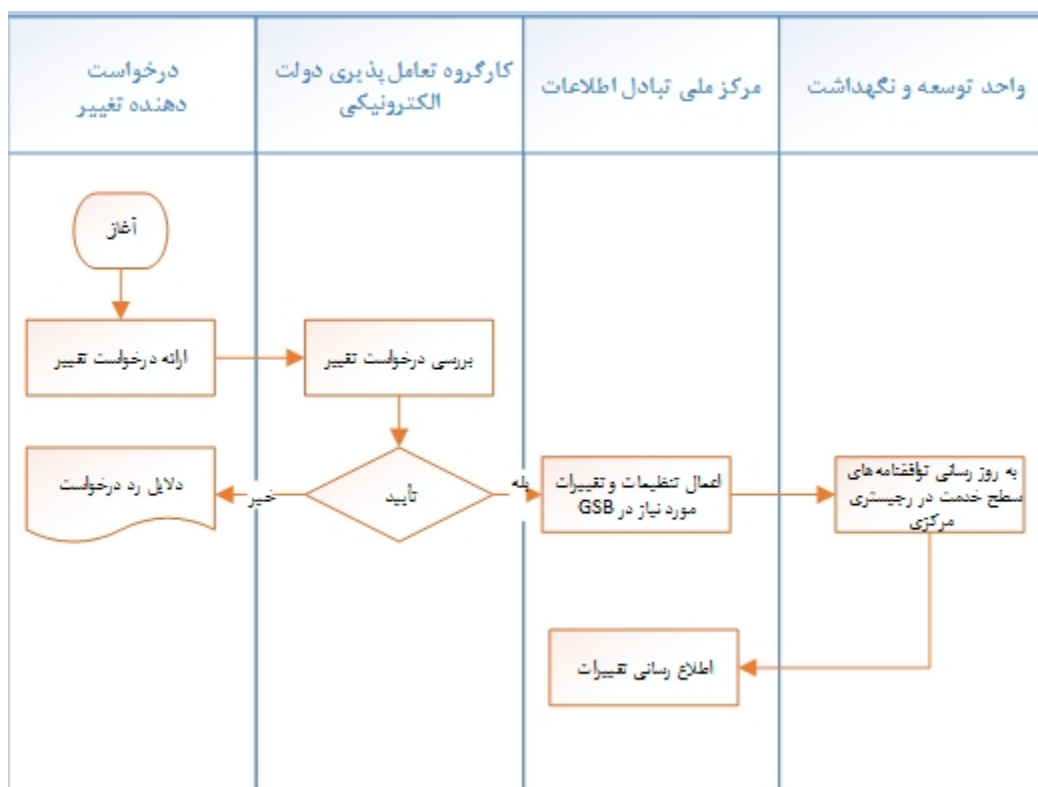
مقدمه بالا از آن جهت بیان شد که ذکر شود در تعاملات حالت دوم در واقع امضاء کنندگان یک توافق‌نامه سطح خدمت حداقل از ۳ ذینفع اصلی سازمان خدمت‌دهنده، سازمان خدمت‌گیرنده و مرکز ملی تبادل اطلاعات تشکیل شده است چرا که در بسیاری از موارد توافق مانند سطح دسترس‌پذیری خدمت یا حداقل زمان پاسخگویی و امثال آن مرکز ملی تبادل اطلاعات که زیرساخت فنی ارتباط را فراهم می‌کند، حداقل به اندازه سازمان خدمت‌دهنده دارای مسولیت است و اگر نتواند سطوح مورد نظر خدمت را فراهم کند فارغ از کیفیت ارائه خدمت از سوی سازمان خدمت‌دهنده، سرویس نمی‌تواند انتظارات مورد نظر را برای مشتری فراهم کند.

در پیوست ۲ این سند، قالبی برای توافق‌نامه سطح خدمت بین ذینفعان اصلی ارائه شده است. قالب توافق‌نامه بدین صورت است که جهت هر کدام از خدماتی که توسط یک سازمان ارائه می‌شود و به ازای هر کدام از

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

سازمان های خدمت گیرنده سطوح خدمت مورد توافق در قالب یک جدول نگهداری می شود که ذینفعان ملزم به رعایت مفاد آن هستند.

توافقنامه سطوح خدمت مرتبط با خدمات مختلف در رجیستری مرکز ملی تبادل اطلاعات نگهداری می شود و وظیفه اصلی بروزرسانی آن بر عهده واحد نامبرده می باشد. بدیهی است که جهت بروز رسانی رجیستری توافقنامه های سطوح خدمت نیاز به فرایند مدون و مشخص می باشد که مجموعه گام ها و فعالیت هایی که در زمینه تغییر در توافقنامه های سطح خدمت باید انجام شوند در شکل زیر قابل مشاهده هستند.

شکل ۲۶ فرآیند تغییر در توافقنامه های سطح خدمت

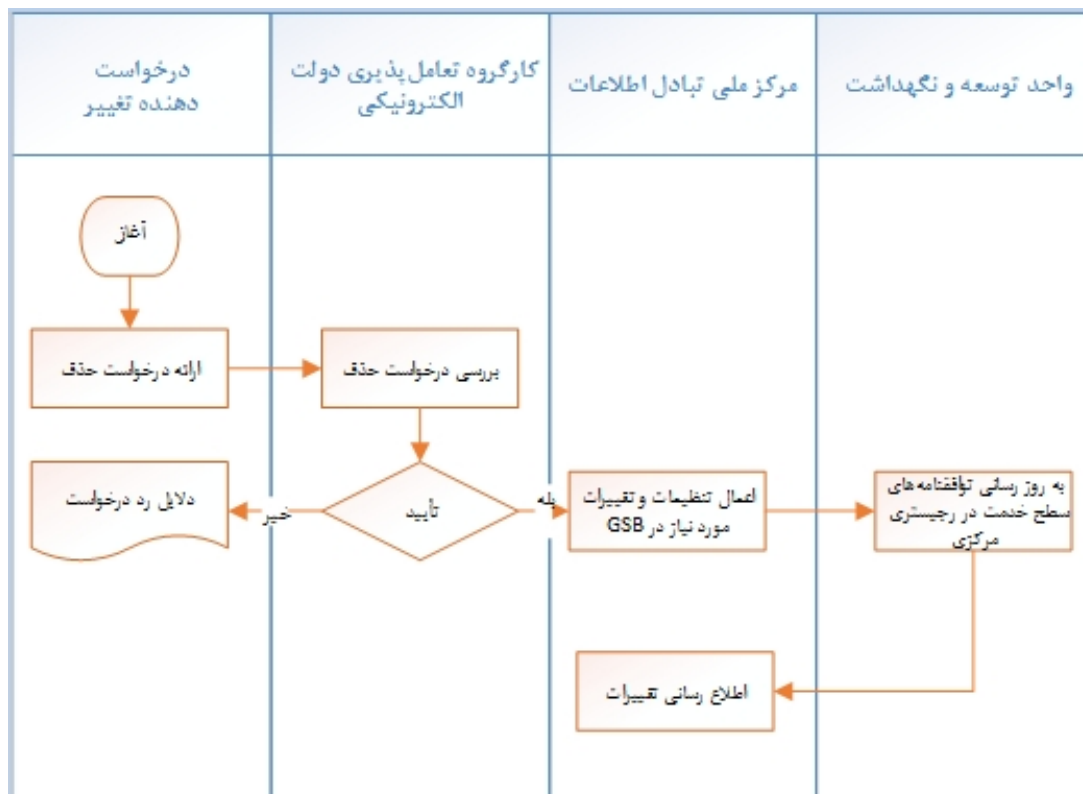
سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

- فرآیند تغییر در یک توافق‌نامه سطح خدمت با ارائه درخواستی در زمینه تغییر توافق‌نامه که در اختیار کارگروه تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی قرار می‌گیرد، آغاز می‌شود.
- در صورت رد درخواست توسط کارگروه تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی، دلایل این امر به اطلاع درخواست‌کننده خواهد رسید.
- در صورت تأیید درخواست، درخواست مورد نظر به مرکز ملی تبادل اطلاعات ارجاع داده شده و این مرکز بر اساس توافق‌نامه جدید، تغییرات و تنظیمات مورد نیاز را در GSB اعمال می‌کند.
- پس از اعمال تغییرات، واحد توسعه و نگهداشت در مرکز ملی تبادل اطلاعات، قسمت مربوط به توافق‌نامه‌های سطح خدمت را در رجیستری مرکزی، به‌روز رسانی می‌کند.
- در انتها درباره تغییرات اعمال‌شده اطلاع‌رسانی می‌شود.

علاوه بر فرآیند ایجاد یا تغییر در توافق‌نامه‌های میان سازمان‌ها در زمینه تعامل‌پذیری، در صورتی که بنا به دلایلی نیاز به خاتمه یک تعامل میان دو سازمان باشد می‌بایست اطلاعات و تنظیمات خاص این تعامل نیز حذف شوند. این فرآیند بر اساس شکل زیر انجام خواهد شد.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

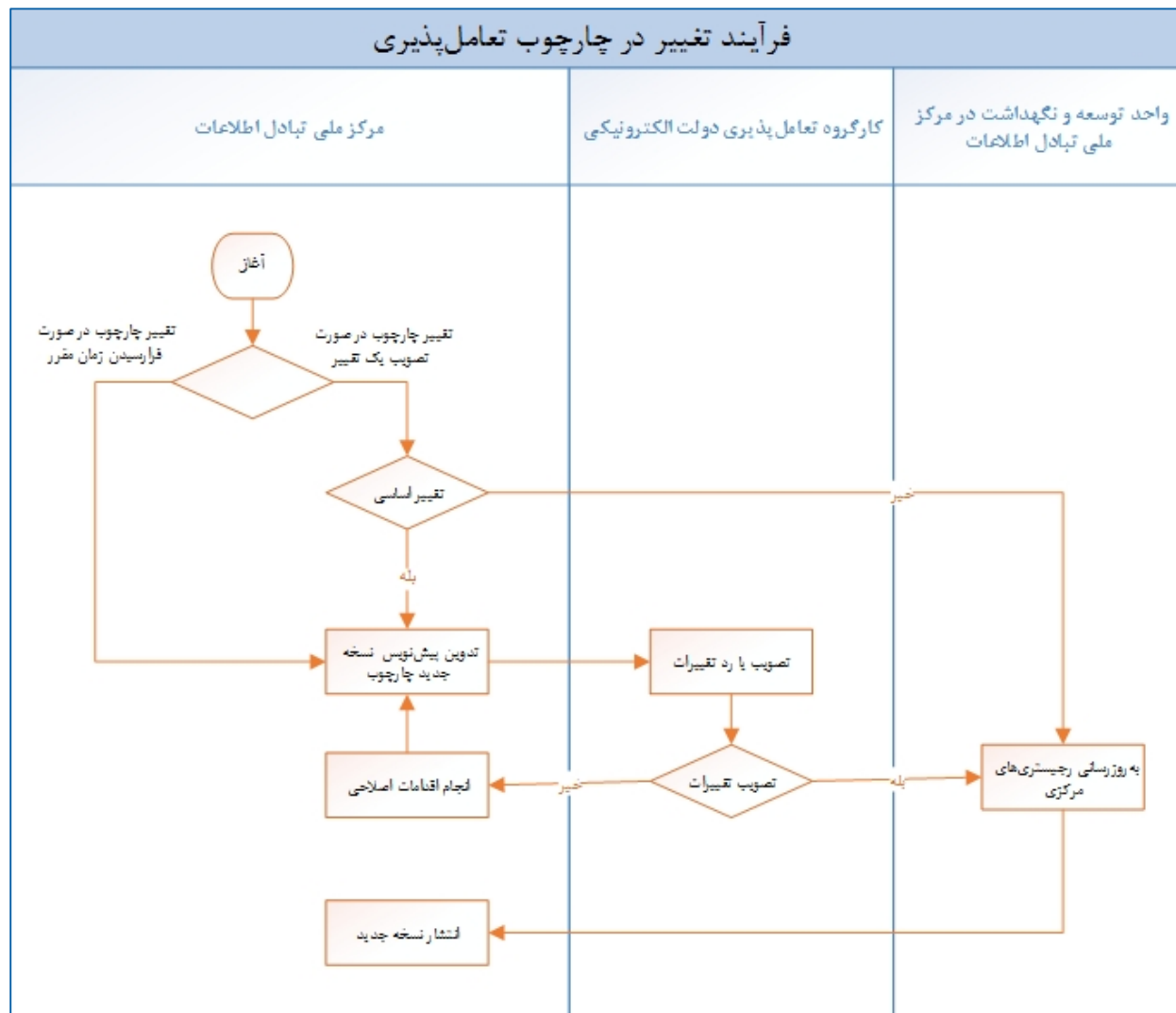

شکل ۲۷ فرآیند حذف توافنامه‌های ارائه خدمات

۵-۲-۴ تغییر در چارچوب تعامل‌پذیری

در بخش‌های قبل فرآیندهای اعمال تغییر در استانداردهای داده و استانداردهای فنی چارچوب تعامل‌پذیری به‌عنوان مهمترین اجزاء چارچوب‌های تعامل‌پذیری و همچنین تغییر در توافق سطح خدمت تشریح شدند. در این بخش و در تکمیل مباحث مربوط به مدیریت تغییرات، اعمال تغییرات در خود چارچوب تعامل‌پذیری مورد بررسی قرار می‌گیرد. در شکل زیر فرآیند اعمال تغییرات در چارچوب تعامل‌پذیری نمایش داده شده است.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

شکل ۲۸ فرآیند اعمال تغییر در چارچوب تعامل پذیری

همان‌طور که در شکل فوق مشاهده می‌شود تغییر در نسخه‌های چارچوب تعامل‌پذیری به دو صورت انجام می‌گیرد: تغییر در یکی از اجزاء چارچوب و یا تغییر بر اساس فرارسیدن زمان مقرر برای اعمال تغییرات.

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخبرات ایران) می باشد

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

پیش از معرفی فرآیند اعمال تغییر در چارچوب تعامل‌پذیری می‌بایست به این نکته اشاره شود که دو نوع تغییر در چارچوب تعامل‌پذیری کشور در نظر گرفته شده‌است که عبارتند از:

- **تغییر عمده:** آن دسته از تغییرات در مؤلفه‌های چارچوب که اعتبار نسخه پیشین چارچوب تعامل‌پذیری را از بین می‌برد. به‌عنوان مثال در صورتی که یک ویژگی با برچسب اجباری به یک موجودیت اطلاعاتی اضافه شود، اعتبار نسخه پیشین چارچوب از بین می‌رود و نمی‌توان در مدل‌سازی داده‌ها از مدل اطلاعاتی پیشین استفاده نمود.

- **تغییر جزئی:** آن دسته از تغییرات در مؤلفه‌های چارچوب تعامل‌پذیری که به‌واسطه اعمال آن‌ها اعتبار نسخه قبلی از بین نمی‌رود.

برای درک بهتر مباحث مربوط به تغییر در چارچوب تعامل‌پذیری می‌بایست به این نکته اشاره شود که نسخه چارچوب تعامل‌پذیری با نمادی شبیه $a.b$ نمایش داده خواهد شد که a نمایانگر شماره نسخه اصلی چارچوب که به‌واسطه تغییر عمده در چارچوب تعامل‌پذیری به‌وجود می‌آیند می‌باشد و b بیانگر تعداد به‌روزرسانی‌هایی در چارچوب تعامل‌پذیری که به‌واسطه اعمال تغییرات جزئی اتفاق افتاده‌اند. با توجه به‌شکل فوق:

- در صورتی که یک تغییر عمده و اساسی در چارچوب تعامل‌پذیری به‌وجود آید (به شکلی که اعتبار نسخه قبلی از بین برود) چارچوب تعامل‌پذیری در نسخه‌ای جدید منتشر خواهد شد.

- در صورتی که تغییر پیشنهادی در چارچوب تعامل‌پذیری، تغییری جزئی باشد و به اعتبار نسخه پیشین خللی وارد نکند، نسخه پیشین به‌روز رسانی شده و منتشر می‌شود.

هرگونه استفاده از این گزارش منوط به اخذ مجوز کتبی از پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران) می‌باشد

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

• چارچوب تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی کشور می‌بایست به‌شکل سالیانه و با تجمیع تغییرات جزئی اتفاق افتاده در چارچوب تعامل‌پذیری، در نسخه‌ای بالاتر منتشر شود.

• یکی از مواردی که در رابطه با چارچوب‌های تعامل‌پذیری می‌بایست در نظر گرفته‌شود اینست که پیشرفت‌های سریع و چشم‌گیر فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌تواند شرایط و مباحث مربوط به تعامل‌پذیری را با تحولات بزرگی مواجه نماید. از این رو در چارچوب تعامل‌پذیری کشور می‌بایست هر سه سال یک‌بار با استفاده از مشاورانی خبره در زمینه تعامل‌پذیری، ضمن بررسی فناوری‌ها، روندها و استانداردهای جدید در حوزه تعامل‌پذیری، چارچوب تعامل‌پذیری کشور نیز مورد بازبینی مجدد قرار گیرد. این تغییرات در زمره تغییرات عمده چارچوب قرار می‌گیرند و نسخه جدیدی از چارچوب منتشر خواهد شد.

در تکمیل مباحث فوق می‌بایست به این نکته اشاره شود که تغییرات عمده چارچوب می‌بایست پس از تأیید و تصویب کمیته ملی تعامل‌پذیری منتشر شوند ولی در صورت وجود تغییرات جزئی در چارچوب تعامل‌پذیری، به‌روز رسانی‌های مربوط به چارچوب با تأیید و تصویب مرکز ملی تبادل اطلاعات به‌انجام خواهد رسید.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری	وضعیت: نهایی	کد: eGIF-007-17-O-F-1

۵-۳ ارزیابی و نظارت بر تعاملات صورت‌گرفته

یکی از حوزه‌های فرآیندی مرتبط با مباحث راهبری و مدیریتی چارچوب تعامل‌پذیری که در برخی از کشورها بدان پرداخته شده‌است، فرآیند ارزیابی انطباق و بلوغ تعامل‌پذیری می‌باشد. برای دستیابی به این منظور، در چارچوب تعامل‌پذیری کشور دو حالت مختلف در نظر گرفته شده‌است که عبارتند از: ارزیابی پروژه‌ای (داخلی) و ارزیابی ادواری (بیرونی).

در ارزیابی پروژه‌ای (داخلی)، مدیران پروژه‌های مرتبط با چارچوب تعامل‌پذیری پس از پایان پروژه، وضعیت انطباق با الزامات و استانداردهای چارچوب تعامل‌پذیری را از طریق مدیران مراکز تبادل اطلاعات در کارگروه‌های خوشه‌ای به واحد ارزیابی و نظارت بر تعامل‌پذیری، گزارش می‌کنند. این واحد نیز با بررسی گزارشات دریافتی، گزارشی جامع را در این زمینه در اختیار کارگروه تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی قرار خواهد داد.

در ارزیابی ادواری، می‌بایست با استفاده از پیمانکار بیرونی خبره در حوزه تعامل‌پذیری، وضعیت انطباق و بلوغ سازمان‌ها با الزامات و استانداردهای چارچوب تعامل‌پذیری مورد بررسی قرار گیرد و نتایج حاصله به واحد ارزیابی و نظارت بر تعامل‌پذیری گزارش شود. این واحد نیز با بررسی گزارشات، گزارشی جامع را در اختیار کارگروه تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی قرار خواهد داد.

لازم به ذکر است توضیحات تفصیلی مرتبط با موضوع ارزیابی و نظارت بر تعاملات صورت‌گرفته به‌شکل مفصل در گزارشی مجزا با عنوان "تعیین شاخص‌های اندازه‌گیری و مدل بلوغ قابلیت تعامل‌پذیری فنی" ارائه خواهد شد.

کد: eGIF-007-17-O-F-1	وضعیت: نهایی	سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

۴-۵ چارچوب نظارت و ارزیابی حل اختلاف و تضاد و کاهش ریسک

در مباحث مربوط به تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی معمولاً سازمان‌ها و نهادهای مختلفی مشارکت می‌کنند که این امر باعث افزایش پیچیدگی‌های مربوط به چارچوب تعامل‌پذیری شده و در نتیجه چالش‌های مختلفی نیز ایجاد خواهد شد. یکی از این چالش‌ها به ایجاد اختلافات و تعارضات میان این سازمان‌ها و نهادهای اختصاص دارد. ساز و کاری که برای این موضوع پیشنهاد شده است در واقع یک رویکرد عمودی و دستوری به شرح زیر می‌باشد:

در صورتی که اختلاف میان کمیته‌های مختلف در کارگروه‌های شما و کدینگ داده‌ها و کمیته استانداردهای فنی در یک مرکز تبادل اطلاعات در یک کارگروه خوشه‌ای ایجاد شود، این اختلافات در گام اول سعی می‌شود در مرکز تبادل اطلاعات مربوطه حل شود. در صورت عدم حل اختلافات، موارد مورد اختلاف به کمیته‌های مربوطه مرکز ملی تبادل اطلاعات ارجاع داده می‌شود. در صورت عدم حل اختلاف یا بروز اختلاف در سطح کمیته‌های مرکز ملی تبادل اطلاعات، اختلافات به سطح بالاتر یعنی کارگروه تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی ارجاع داده می‌شود.

دستورات این کارگروه برای تمامی سازمان‌ها لازم‌الاجرا بوده و می‌بایست از آن‌ها تبعیت نمایند. با این حال در صورت بروز اختلافات جدی، این کارگروه می‌تواند در صورت نیاز، موارد اختلافی را به کمیسیون توسعه دولت الکترونیکی ارجاع دهد تا در آن کمیته درباره نحوه حل اختلافات به‌وجود آمده تصمیم‌گیری نهایی شود.

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری   وضعیت: نهایی   کد: eGIF-007-17-O-F-1

پیوست ۱

فرم درخواست تغییرات در چارچوب تعامل‌پذیری

فرم درخواست اعمال تغییر در چارچوب تعامل‌پذیری													
سازمان درخواست‌کننده:			عنوان تغییر درخواستی:				تاریخ:						
دلیل و شرح درخواست تغییر:													
در صورت تقاضای تغییر در توافقات‌های سطح خدمت، این قسمت تکمیل گردد													
نوع درخواست: ☐ ایجاد یک SLA جدید ☐ تغییر در SLA موجود ☐ حذف یک SLA													
ردیف	نام خدمت	کد SLA (در صورت وجود)	کد شمای مورد تعامل	زمان ارائه خدمت	دسترس‌پذیری (Availability)	اطمینان‌پذیری (Reliability)	زمان پاسخ‌دهی (Response Time)	تعداد درخواست همزمان	زمان بازگرداندن از فاجعه	مرکز تماس و پاسخگویی	استفاده از خدمت	تعهدات مشتری در	نظر کارگروه

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری وضعیت: نهایی
کد: eGIF-007-17-O-F-1

											خد مت ۱	۱
											خد مت ۲	۲

در صورت تقاضای تغییر در شمای XML، این قسمت تکمیل گردد

☐ حذف یک شما

☐ تغییر در شمای موجود

☐ ایجاد یک شمای جدید

نوع درخواست:

ردیف	کد موجودیت اطلاعاتی (در صورت وجود)	نام موجودیت اطلاعاتی	شرح تغییر پیشنهادی	دلایل	نظر کارگروه
۱					
۲					

کد: eGIF-007-17-O-F-1

وضعیت: نهایی

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

در صورت تقاضای تغییر در استانداردهای فنی، این قسمت تکمیل گردد

☐ حذف یک استاندارد☐ تغییر در استاندارد موجودنوع درخواست: ☐ ایجاد یک استاندارد جدید

ردیف	کد استاندارد (در صورت وجود)	نام استاندارد	شرح تغییر پیشنهادی	دلایل	نظر کارگروه
۱					
۲					

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

وضعیت: نهایی

کد: eGIF-007-17-O-F-1

پیوست ۲

قالب توافقنامه سطح خدمت

قالب توافقنامه خدمت											
شرایط عمومی توافقنامه:											
نام سازمان ارائه‌دهنده خدمت: سازمان الف											
عنوان خدمت: خدمت ۱											
نام خدمت‌گیرنده	کد SLA	استفاده	کد شمای مورد	زمان ارائه خدمت	دسترس‌پذیری	اطمینان‌پذیری	زمان پاسخ‌دهی	همزمان	تعداد درخواست	فاجعه	زمان بازگرداندن از
پاسخگویی	مرکز تماس و	استفاده از خدمت	تعهدات مشتری در	تاریخ به‌روز رسانی							
سازمان											
۱											

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری وضعیت: نهایی
 کد: eGIF-007-17-O-F-1

سازمان															
۲															
عنوان خدمت: خدمت ۲															
نام خدمت‌گیرنده	کد SLA	کد شمای مورد استفاده	زمان ارائه خدمت	دسترس‌پذیری	اطمینان‌پذیری	زمان پاسخ‌دهی	همزمان	تعداد درخواست	فاجعه	زمان بازگرداندن از	پاسخگویی	مرکز تماس و	استفاده از خدمت	تعهدات مشتری در	تاریخ به‌روز رسانی
سازمان															
۱															
سازمان															
۲															
نام سازمان ارائه‌دهنده خدمت: سازمان ب															
عنوان خدمت: خدمت ۱															

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری وضعیت: نهایی

کد: eGIF-007-17-O-F-1

نام خدمت‌گیرنده	کد SLA	استفاده	کد شمای مورد	زمان ارائه خدمت	دسترس‌پذیری	اطمینان‌پذیری	زمان پاسخ‌دهی	همزمان	تعداد درخواست	فاجعه	زمان بازگرداندن از	پاسخگویی	مرکز تماس و	استفاده از خدمت	تعهدات مشتری در	تاریخ به‌روز رسانی
سازمان ۱																
سازمان ۲																
عنوان خدمت: خدمت ۲																
نام خدمت‌گیرنده	کد SLA	کد شمای مورد استفاده	زمان ارائه خدمت	دسترس‌پذیری	اطمینان‌پذیری	زمان پاسخ‌دهی	همزمان	تعداد درخواست	فاجعه	زمان بازگرداندن از	پاسخگویی	مرکز تماس و	استفاده از خدمت	تعهدات مشتری در	تاریخ به‌روز رسانی	
سازمان																

کد: eGIF-007-17-O-F-1

وضعیت: نهایی

سند تبیین نظام نگهداشت و ساختار حاکمیتی لازم جهت اجرای چارچوب بومی تعامل‌پذیری

											۱
											سازمان
											۲